

Po zi ca 2018.

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika
Poreča, Zaboka i Crikvenice

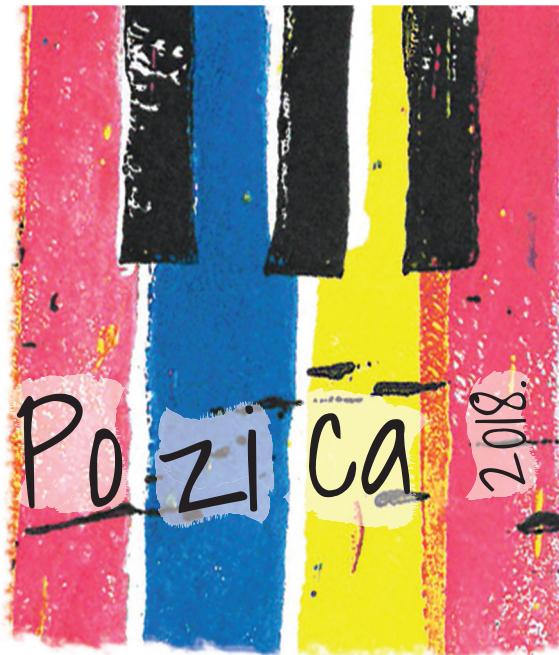
POZICA 2018.	Zbirka literarnih i likovnih radova učenika Poreča, Zaboka i Crikvenice
Nakladnik	Grad Poreč – Parenzo i Gradska knjižnica Poreč
Za nakladnika	Irides Zović
Uredništvo	Irides Zović, glavni urednik Ivana Legović Zorana Geržinić
Likovno rješenje naslovnice	Mihael Žipovski, VIII. a razred Osnovna škola Tar - Vabriga
Grafička priprema	Nikolina Sirovica
Tisk	Tiskara Zelina d.d.
Naklada	700

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Sveučilišne knjižnice u Puli pod brojem 141222020.

L'annotazione CIP è reperibile nel catalogo informatico della Biblioteca Universitaria di Pola al numero 141222020.

ISBN 978-953-8010-07-1

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika
Poreča, Zaboka i Crikvenice

Grad Poreč - Parenzo
Gradska knjižnica Poreč
Poreč, 2018.

Splet slika i riječi kao odraz jednoga vremena

Dragi čitatelji,

s posebnim zadovoljstvom otvaramo novu PoZiCu, zbirku literarnih i likovnih radova triju prijateljskih gradova, Poreča, Zaboka i Crikvenice, zbirku koja svake godine iznjedri najbolje učeničke radove, upravo radom i doprinosom gorljivih profesora i darovitih učenika. U ovo suvremeno doba treba istaknuti ulogu svih odgojno-obrazovnih institucija u njegovanju standardnog hrvatskog jezika, ali i njegovih zavičajnih idioma koji ga čine bogatijim i posebnim, kako bi se jezik sačuvao u svojoj punini.

Dragi mentorji,

vaša je uloga u stvaralaštvu malih, velikih ljudi nemjerljiva. Svojim nesobičnim zalaganjem pomažete im da izrastu u odgovorne ljude, a ukazivanjem na važne životne lekcije, kao i poticanjem na jezično i likovno stvaranje, oblikujete njihova bića.

Dragi učenici,

dok pišete i dajete sebe, svoje osjećaje i misli na papir, vi mijenjate svijet. Svi vaši strahovi, nade, previranja, promišljanja i sjećanja zabilježena među tvrdim koricama ove knjige ostaju trajno otisnuta kao samosvojna i osebujna promišljanja jednoga vremena, jedne generacije koja spletom svojih riječi, spletom srca i razuma opisuje vrijeme u kojemu se mijenja i odrasta. Vaši likovni radovi oplemenjuju zbirku, a svojim koloritom i linijama oslikavaju svakodnevnicu i potiču nas da budemo, ne samo pasivni promatrači, već da kritički i kreativno promišljamo motive stvaralaštva.

Stvarajući zajedno dvadeset i drugu po redu PoZiCu, promišljajući o temama humanosti, prijateljstva i solidarnosti te svim životnim spoznajama kojima su radovi isprepleteni, nanovo nas pozivate da na poseban način doživimo vrijeme u kojemu živimo te da zajedno prolazimo svijetom osjećajući sve njegove mijene, od potresnih događanja do onih lijepih, dobrotom i ljubavlju satkanih trenutaka.

Stoga, još jednom vam svima srdačno zahvaljujemo na novom neprešušnom vrelu literarnih i likovnih radova, vrelu ispunjenom različitim bojama, narječjima i osjećajima. I ovom ste PoZiCom prikazali novo poimanje svijeta svima onima koji ovu zbirku budu imali u rukama.

dr.sc. Irides Zović,
ravnateljica Gradske knjižnice Poreč

Poreč, rujan 2018. godine

Ispočetka

Oh, uh, opet je počela nastava! Izvijam se i po krevetu radim akrobacije dok zelena budilica zvoni kao da je od presudne važnosti da prvi dan ne zakasnim u školu. „Mama, ali ne ide mi se!“ za vrijeme doručka se, iako znam da je uzalud, suprotstavljam svojoj slobodnici. Mama se ljuti, objašnjava mi da s tim stavom neću nikuda stići i da moram u školu htjela ja to ili ne. Problem je u tome što moram ići prvi put u novu školu i znam da će čim prođem kroz ta vrata netko šaptati iza mojih leđa. Ne sviđa mi se pomisao da starih prijatelja više nema, a ni učitelji više nisu isti. Bojim se promjena. Ne mogu prihvati činjenicu da moj život mora započeti ispočetka. Vjerujem da ni mami nije lako, iako se pravi nedodirljivom. Znam da joj nije svejedno. Ona ne zna da ja vidim da cijele noći ne spava. I ona mora započeti ispočetka, kao i ja, i ovoga puta sav teret je na njenim leđima. Nekada stvarno nisam u redu prema njoj i nije mi draga kada plače zbog mene i mog ponašanja. Ona mi je oduvijek bila i ostala jedina podrška. Zbog nje danas i idem u školu, ipak, i njoj je prvi dan na novom poslu.

Prvo što sam primjetila, odmah na ulazu u školu, na velikom ljubičasto-bijelom zidu je jedna mala tabelica s natpisom „Nulta tolerancija nasilja“. Kao da mi je pao kamen sa srca kada sam to pročitala. U prošloj školi i nisam imala velike sreće po tom pitanju. Svaki dan bih barem jedan školski sat provela u ravnateljevom uredu jer me netko udario ili pokušao udariti. Uvijek nešto. Nadam se da će ovdje biti bar malo mirnije.

Hodnici su puni učenika. Koračam njima pomalo uplašenim hodom držeći mamu za ruku. I evo nas, stigli smo do najvećeg školskog hodnika punog rastrčanih učenika i uzbuđenih roditelja. Dok je ravnateljica držala svoj govor, ja sam se divila predivnom panou punom učeničkih radova na kojima su uglavnom bili prikazani cvjetovi, a iznad njih stajao je šaroliki natpis „Budi svoj“. Poveo me na dublja razmišljanja. Moja mama me vratila u stvarnost. Ja sam se tako zamislila da nisam vidjela da je moj razred nekamo otiašao, a u tom velikom roju učenika skoro sam izgubila i mamu. Nakon nekoliko minuta trčanja po školi našla sam svoj razred, a kada sam u njega ušla, onako iznenada, svi su me gledali kao da sam pala s Jupitera. Učiteljica nije ni znala da sam ja nova učenica u njenom razredu, ali me svejedno prihvatile. Pitala me da se predstavim cijelom razredu. Bila sam jako nervozna pa sam tijekom predstavljanja zamukivala, a cijeli me razred gledao kao čudakinju.

Nakon te noćne more sjela sam pokraj Sare. Ona je također nova

ovdje. Dosegla se s mamom i starijim bratom. Ali ljudi, da vi samo vidite kako ona crta! To je dar s neba.

Još samo jedan sat i mogu kući! Od te pomisli obuzela me sreća. Prvi dan na kraju i nije bio tako loš. Nisu me baš svi učenici iz razreda prihvatali, ali ne moram se baš sa svima družiti. Drago mi je da me mama natjerala da odem danas u školu. Nije sve tako strašno kako sam mislila. Tek što je zazvonilo za kraj nastave, bijeli Fiat Punto čekao me na školskom parkiralištu, a mama unutra nestrpljivo čeka da joj ispričam svoj doživljaj prvog dana, o kojem imam puno toga za reći. Hej, pa ipak je prvi dan velika stvar!

**Nina Slišković, VI. b razred
Nagrada - osnovna škola hrvatski jezik**

Osnovna škola Tar-Vabriga
Mentorica: Lorna Velenik-Žufić, knjižničarka

Petra Radoičić, V. razred
Osnovna škola Tar – Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Prekinuto djetinjstvo

Šetam Horsky parkom i promatram kako jesensko lišće pleše s vjetrom. Odlučio sam posjetiti Bratislavu, grad gdje je moje djetinjstvo naglo prestalo. Sjećanja se vrte u mojim mislima. Sjećam se kako je započelo...

Živio sam u malome stanu s majkom, ocem, braćom i mojoj sestricom. Nisam bio najbolji učenik, radio sam svakakve spačke s mojim drugovima. Moj san je bio biti moreplovac. Kroz tanke zidove moje sobe (koju sam dijelio s moja tri brata Kalumom, Geoffom i Rabbiem) ujutro sam mogao čuti majku i oca kako razgovaraju o nečemu što tada nisam sasvim razumio. Koliko sam ja tada shvaćao, radilo se o nekom zlobnom čovjeku koji je došao na vlast i čija je politika nama škodila. Otac bi uvijek smirivao majku govoreći joj da će sve biti u redu, što je, naravno, bila laž. Moja braća i sestrica Aaliyah (no svi smo ju zvali Ally) dolazili bi na doručak, a roditelji bi se pretvarali kao da je sve u redu. Pojeli bismo skromni doručak i otisli u školu. No, uskoro nam više nije bilo dopušteno ići u školu. To me nije previše mučilo, pošto je nisam baš volio, ali nedostajali su mi moji drugovi. Nikad ih više nisam vidio. Kasnije smo imali ograničen pristup hrani i nismo više mnogo izlazili u javnost. Ocu su oduzeli njegov restoran. Volio sam taj restoran. Za veselih večeri, otac bi dopustio Kalumu da svira njegovu harmoniku pa bi zabavljao goste. Bio sam ožalošćen, ali ništa se nije moglo poduzeti. Snalažili smo se s ono malo hrane što smo imali. Nekad bih znao ukrasti toplu šnitu kruha iz pekare. Jednog studenog dana, otac je otisao demonstrirati i nije se više vratio. Majka je bila slomljena. Kalum i Rabbie su krali hranu za nas. Bilo mi je jedanaest kada smo evakuirani iz doma, poslani u zatvor i zatim na vlak kojemu je zadnja stanica bila smrt. Peron je bio krcat. Ally je čvrsto držala moju ruku, htio sam je zaštитiti ali to je bilo izvan moga dosega. Držao sam se uz majku, nisam je nipošto mogao izgubiti u našim posljednjim zadnjim trenutcima. Dogodilo se nešto vrlo čudno; vlak su zaustavili neki hrabri borci za pravdu. Jako se rijetko događalo da se vlakovi za koncentracijske logore ikad zaustavljuju. Ovu priliku iskoristila je grupica Židova u mom peronu. Počeli su silom otvarati vrata i napokon su uspjeli. Mogao sam čuti zvukove pucnjave njemačkih vojnika. Izgleda da hrabri borci nisu puno ustrajali. Neki su bježali, majka me je gurala prema vratima i držala za ramena. Isprrva se nisam usudio skočiti. Majka mi je nježno šapnula na uho: „Idi...“ Opet sam čuo pucnjavu, no ovog puta dolazila je prema meni. Iznenadni nagon adrenalina natjerao me je da skočim. Za mnom je skočio

Rabbie. Čuo sam njegov užasavajući vrisak. Htio sam se okrenuti, no čuo sam majčine povike da trčim. Noge su me vodile prema šumi i nisam stajao. Trčao sam sve dok se nisam uvjerio da sam pobjegao njemačkim vojnicima. Izgledalo je kao da su prošli sati. Pjevuo sam pjesmu koju je Kalum svirao u tatinom restoranu. Ona me jedina smirivala. Naišao sam na seljaka koji je radio na polju. Postavljao mi je mnoga pitanja, no iz mene ništa nije izlazilo osim mojih suza. Pribojavao sam se da bi mogao biti nacistički pristaša. Njegovo ime je bilo Miroslav. Shvatio je da sam izbjeglica iz Auschwitza, no nije me otkucao. Odveo me je do njegovog doma. Miroslav i njegova žena Judita bili su najljubazniji ljudi koje sam upoznao. Ispričao sam im da mi je najbliža rodbina u Americi. Odselili su se tamo na vrijeme i izbjegli strahote koje bih ih zadesile. Seljak i njegova žena su iz svoje skromne uštědevine uspjeli izdvojiti dovoljno novaca za prekoceansku kartu za Ameriku. Dobio sam toliko ljubavi u tri tjedna stanovanja kod njih. Otpratili su me do vlaka koji je vodio do luke i dali mi čvrst zagrljaj i upozorenje koje nikad nisam zaboravio. Trajekt me odveo rodbini koja me udomila i školovala. Više nikad nisam vidio mamine tople zelene oči i njezine ruke koje su davale najbolje zagrljaje na svijetu. Moje uši nisu čule ništa ni približno pjesmi koju je Kalum svirao. Geoffov lukav osmijeh i okus Rabbieva medenjaka ostat će zauvijek samo u mom sjećanju i sve dok sam živ neće biti zaboravljeni. Ally..., moja nježna mala sestrica, ne želim ni pomisljati na strahote koje su je zadesile na onom strašnom mjestu. Njen zvonki glas još odjekuje u mojoj glavi. Njezine ruke još se čvrsto drže za moje. Oni nažalost nisu preživjeli pakao na zemlji.

Danas imam dvije predivne kćeri i ženu. Blagoslovjen sam životom. Prošlost me još uvijek proganja, i sjećanja koja su razlog mnogih neprospavanih noći. Kalumova pjesma odzvanja mi u glavi. Podižem pogled gore. Vidim majku, oca, braću i Ally. Gledaju me ponosno. Otac grli majku, braća se smješkaju kutkom usana, a Ally zaigrano trčkara oko njih. Otac podiže ruku i maše mi. Drži se uspravno kao i uvijek. Ja mu odmahnem i okrenem leđa nastavljajući svoju šetnju. „Zauvijek mladi“, mislim si. Oni su uvijek tu, sve dok ih nosim u sjećanjima i srcu.

**Rebeka Demarki Milanović, VII. c razred
Pohvala - osnovna škola hrvatski jezik
Osnovna škola Poreč**

Gовор за мој осамдесети рођендан

Prije osamdeset godina rođena je jedna divna osoba, moja baka. Moja baka je dobra žena koja je na neki način zasluzna i za mene jer da nije bilo nje, ne bi bilo moje mame pa ni mene. Za to sam joj jako zahvalna, kao i za činjenicu da je moju mamu odgojila u najbolju ženu na svijetu koju jako volim. Danas je moja baka na proslavi svog rođendana nadahnuto govorila o svemu što je u životu prošla. Taj me je govor naveo na razmišljanje što bih ja voljela reći nađem li se u takvoj poziciji u njenim godinama. Pustila sam da me mašta odvede u nepoznato...

Evo, ne mogu vjerovati dokle sam stigla... Pred samo 80 godina na današnji dan sam rođena. Svaki se život sastoji od rođenja, djetinjstva, odrastanja i smrti. Ja sam dosada prošla sve, osim posljednjeg. Radovala sam se, veselila, tugeovala, plakala, marljivo radila, štedjela, puno putovala... Kao i iza svakog čovjeka u mojim godinama, i iza mene su brojni usponi i padovi. U nekim razdobljima mog života prevladavali su usponi, u drugima padovi, ali ja svoj život smatram vrlo slatkim unatoč svim padovima. On je poput kockice šećera. Imala sam predivno i bezbrižno djetinjstvo puno sreće i ljubavi za što su zasluzni moji roditelji, moje prve dvije svijetle točkice u životu. Nažalost, tih dviju točkica više nema, te dvije točkice su se ugasile, premda je u mom srcu još uvijek živa ljubav i sjećanje na njih. Strašno mi nedostaju svakoga dana, no nećemo sada o tužnim temama jer ipak se danas ovdje slavi. Slavi se moj rođendan, i to ne bilo koji, već moj osamdeseti rođendan. Uh, osamdeseti! Puno je to godina. Da budemo iskreni, ja sam već starija bakica zahvalna na svakom i najmanjem trenutku u mom životu. Na svakoj novoj točkici koja obasjava moj svijet. Zahvalna sam na mom suprugu koji sa mnom dijeli dobro i zlo već pedesetu godinu za redom, na mojoj djeci, njihovim muževima i njihovoj djeci, mojim unucima. Zahvalna sam na svima vama, dobrim prijateljima, koje sam imala priliku upoznati i koji ste me uvijek voljeli, zasigurno jednako kao i ja vas. Svatko je od vas na neki način ostavio neizbrisiv trag u mojem životu učinivši me upravo ovakvom osobom i na tome vam se najiskrenije zahvaljujem.

Život je kao bajka ili scenarij filma. Svatko od nas je već samim rođenjem počeo pisati svoju priču. Priču koju svatko piše na svoj način. Neke stvari možeš popraviti daljnjim pisanjem ili pak prekrizići i nastaviti dalje, ali neke greške urezane u srce ne možeš ispraviti. Zato budi pažljiv kako pišeš svoju priču.

Ja sam tek započela pisati prva poglavља svoje priče. Ona je za sada puna ljubavi, sretnih i bezbrižnih trenutaka nalik na plovidbu mirnim morem oku-

panim suncem, ali svjesna sam da to ne može vječno potrajati, da su preda mnogim mnogi izazovi, oluje, burna i nemirna mora... No, nadam se da će se sa svakim takvim trenutkom suočiti ponosno i dostojanstveno te da će isplivati iz njega kao jača i bolja osoba. Osoba koja će na kraju uspjeti napisati najljepšu i najzanimljiviju priču.

Sara Šergo, VII. razred

Pohvala - osnovna škola hrvatski jezik

Osnovna škola „Joakim Rakovac“, Sveti Lovreč Pazenički
Mentorica: Katerina Zgrablić, prof.

Leona Ramljak, VII. b razred

Osnovna škola Tar – Vabriga

Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Nono Pino

Mio nono se ciama Giuseppe. El ga 70 ani e el xe in pension, però el xe ancora maestro de scachi, un vero alenador. Ghe piassi pescar, sciar, giogar scachi e dormir.

El xe alto e forte, el ga i oci verdi e i cavei bianchi perché el xe cusi vecio. Noi lo ciameemo nono Pino, e no so nianca perché. Ghe dovarò domandar. Lu e mia nona i ga un orto: mia nona la comanda e lu povero el devi lavorar e inventarse sempre robe nove per sto benedeto orto. Un giorno el cava piere, el giorno dopo el badila, el terzo giorno ghe toca far mureti e ramade che i gati e i cani no vadi rovinar i pomidori de nona. Guai tocarli.

El xe un poco ciccio ma el lavora tanto. Per esempio ogni ano el ne fa per tuti un regalin de legno, no xe niente de tropo caro, xe un pensierin che fa lui. Un ano un portaciave, un altro un alberel, una picia sedia e cusi via.

Gloria Dassena, VIII. b razred

Osnovna škola Tar – Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Mio nono devi andar ogni giorno de sua mama (che saria mia bisnona) a portarghe el pranzo, el controla che la magni e che la bevi le medicine, piena grampa. La xe tropo vecia, la ga quasi 94 ani. La vivi sola perché la disi che no ghe xe ancora ora de andar in ricovero, la se senti bastanza autonoma. Beata ela.

Nono Pino xe anca un vero pescador, col xe de bona voia el me ciol in barca anca a mi. In tuti sti ani no go mai pescado un pesce. Gnanca un sacheto. Invece ben mia sorela la ga pescado de tuto, una volta anca un picio pescecan. No me credarè, ma anche mio fradel, quel picio secabisì, el ga pescado qualcosa. E mi gnente. Mai. Che vita.

Ogni inverno andemo sciar insieme, me piassi tropo perché el me iuta sciar in tanti modi novi, se divertimo sai. Quando se fermemo per una pausa in tele baite, magno patatine e me bevo una Coca-cola. Gioghemmo ogni sera carte, e son sai contento che almeno una setimana ogni ano stemo tuti insieme.

Speso andemo anca a giogar scachi, co xe le gare e i tornei. Stemo insieme ogni ano una setimana a Spalato o in altre città, me diverto, son felice, me piassi giogar, con mi el xe sai paziente e bravo. Sto ano per le vacanze primaverili andarò con lui giogar cinque giorni in una città in Dalmazia. Pena speto.

Devo dir che mio nono xe sai simpatico e bon come un toco de pan, ma quando el se rabia, el se rabia per davero. El xe sai bravo in storia e geografia, el sa tuto. Povero, el me prova sempre iutar a studiar, ogni tanto rivo ciapar anca qualche bon voto. Ogni tanto.

No ghe piassi i telefonini perché i rovina la mente del bambino e ghe imedisce il contatto con la natura. Invece a mi i me piassi sai. Giogo Minecraft più che posso. Co i me lasa. O co no i me vedi. Anca Terraria me piassi.

Mi e mio nono Pino fasemo tante robe insieme. Peschiamo, cioè lui pesca e mi faso finta, gioghemmo scachi, stemo in orto, andemo al bagno, qualche volta anche con la barca. Ghe piassi cusinar e qualche volta ghe iuto. El me fa le frittelle e i toast. El xe un sai bravo cogo. El me porta dapertutto, dove voio. Quando iero picio el ga portado mi e mia sorela a Dinopark che xe una parco de divertimento coi dinosauri. No dismentigarò mai quel giorno perché me go divertì tropo.

Mio nono xe una dele persone più importanti dela mia vita, ghe voio tropo ben e no voio che el cambi mai.

Questo è il mio cane

Fin da piccola volevo avere un cane. Quando mi immaginavo col cane pensavo sempre ad un cane giocherellone. Quello che ti riporta la pallina quando gliela butti, quel cane che è sempre pronto a giocare. Bene, io e la mia famiglia, cinque anni fa abbiamo preso un cane.

È bello avere un cane, soprattutto un cane pigro. Il mio cane, anzi una cagna, è talmente pigra che quando le butto la pallina lei mi guarda e la sua faccia ha un'espressione del tipo: „Tu davvero ti aspetti che io corra dietro ad una pallina?”. Io cerco di incoraggiarla dicendo: „Vai Duma, prendi la pallina!”, a quel punto lei si sdraiata per terra facendomi capire che si è stancata moltissimo a guardare la pallina volare. Sì, si sdraiata per le coccole. Adora le coccole. Per lei, le coccole, sono come un bisogno vitale senza il quale morirebbe. Vuole farsi coccolare sempre. A parte le coccole, il suo hobby preferito è mangiare. Scommetto che se avesse un intero pollaio a disposizione lo mangerebbe in meno di quindici minuti. Il problema è che anche se non ha più dove mettere il cibo lei lo trova sempre un posto nel suo stomaco. È talmente grassa che una volta si era incastrata nel recinto del cortile. Incastrata, mi guardava impaurita e confusa cercando di liberarsi. Io mi chiedevo come potesse essere così confusa e sorpresa di essersi incastrata. Mangia più di due elefanti messi assieme. Poi, un giorno aveva mangiato il veleno per i topi, tanto per avere qualcosa in bocca. Avevamo dovuto chiamare il veterinario quel giorno. Vedendo la macchina entrare nel cortile, il mio cane aveva iniziato ad abbaiare come fa sempre. Però quando aveva capito chi si nascondeva nella macchina, il suo umore era cambiato di colpo. Il veterinario era sceso dalla macchina e Duma si era zittita. Più il suo nemico si avvicinava, più lei tremava e si sentiva debole. Ho sempre una brutta sensazione quando viene il veterinario. Ho paura che Duma possa svenire dalla paura, per quanto trema. Ma io dico, povero cane che ogni anno deve subire un'operazione così complessa e pericolosa che noi chiamiamo „vaccinazione”. Alla fine quando il suo peggior nemico se ne va le diamo un biscotto. Guarda quel biscotto come se fosse il sovrano di tutto. Lo ingoia così velocemente che non riesco a capire se gliel'ho dato oppure no. Sono sicura che non ha mai sentito il vero sapore del biscotto.

Certe volte mi chiedo se la mia cagnetta mi stia davvero a sentire. Perché nell'ultimo periodo mi guarda perplessa. Io le parlo, e parlo, e lei mi risponde sbattendo le palpebre e con uno sbadiglio.

Un'altra sua caratteristica è che il mio cane puzza da morire. Il suo fetore si potrebbe usare come la peggiore tortura cinese. Questo suo odore lo sentiamo perché sta sempre con noi in casa. Duma è un cane che dovrebbe stare fuori, all'aperto. Credetemi, ha tutto quello che le serve: acqua, cuccia e la pelliccia che le sta addosso sempre. Se non le apriamo la porta inizia a protestare ed è peggio di una seconda Rivoluzione francese. Sembra dire: „Mi avete lasciata fuori? Da sola? Come un cane?“

Ma alla fine le voglio un mondo di bene. Come faccio a non voler bene ad una palla di ciccia pelosa come lei? Con quelle orecchie che neanche loro sanno dove stare e che le danno un'aria tranquilla e innocente, che però inganna molti ospiti che non è abituata a vedere. Uno però ci era cascato, all'inganno delle orecchie. Quello, quando aveva capito che creatura stava di guardia al nostro giardino, si rese conto che l'inferno era un posto migliore di quello dove si trovava. Con un salto riuscì a salvarsi dal massacro. Riuscì a salvarsi dalle fauci spietate del mio cucciolo. Il nostro cartello con su scritto. „ATTENTI AL CANE!“, non sta certo lì solo pro forma.

Duma è un cane pericoloso, però è molto paurosa. Ha paura di molte cose: lampi, tuoni, petardi, ma la sua fobia maggiore, che gli fa l'effetto che fa Stephen King a me, è l'aspirapolvere bestiale. Penso che Duma creda che un giorno quel tubo infernale la ingoierà per sempre. Mi immagino i suoi pensieri: „Se aspira i miei peli aspirerà anche me, ne sono certa. Quel suono così raccapricciante mi fa rizzare tutti i peli. Vedrà, quell'aspiracani, con chi ha a che fare.“ Un altro suo timore è l'acqua pulita, anzi piuttosto direi quasi che le faccia schifo. Non riesce a sopportare il fatto di essere pulita. Odia lo sciampo e l'acqua calda dal secchio. A chi può far piacere essere pulito e togliersi tutta la sporcizia con l'acqua calda e lo sciampo? A nessuno, quindi ha assolutamente ragione di non voler essere lavata.

Se fosse stato un umano, il mio cane avrebbe fatto il comico, oppure il cantante lirico. Credo di non aver avuto nessun amico che mi abbia voluto così sinceramente bene come Duma. Credo che l'amore di un cane sia il più sincero che ci sia, perché ti accetta come sei, ti aspetta sempre. Se ne sta nella sua cuccia a sonnecchiare, oppure ad acchiappare qualche lucertola in giardino, ma quando torni a casa da scuola diventa l'essere più felice al mondo, nulla lo rende più felice di quell'attimo quando ti vede a braccia aperte aspettando l'abbraccio più caldo che esista.

**Lucia Sorčić, VII. razred
Pohvala - osnovna škola talijanski jezik
TOŠ/SEI „Bernardo Parentin“, Poreč - Parenzo
Mentorica: Ester Grubica, prof.**

Prodavačica osmješa

Let ptica iznad moje glave i zrak koji udišem... Kao da je tako lakše probaviti promjene oko mene. Skoro, ali ne sasvim.

Zvuk vjetra koji udara u žice kotača njenog bicikla, isti koji nosi pramenove njene kose svezane u rep i sam zna da dotiče nečiju sreću. Sreću koja je nekada bila moja, a sada je ničija.

Ne smije se i mokrih obraza se vraća u grad. Pitam se: Je li tužna što će me opet vidjeti? Boji li se kao što se i ja bojam ponovnog susreta? Ponovno ćemo se sresti nakon dugo vremena i pitam se koliko smo se promijenile. Sklapam ruke i stavljam ih u džepove hlača. Smišljam što će joj ovaj put reći da ne bude očita laž. Što ako primijeti stvari koje skrivam?

Dok sam koračala cestom, smišljala sam izlike kako da izbjegnem ovaj susret. Ne želim da primijeti, a znat će. Ona uvijek zna kada nešto nije u redu, uvijek to istakne.

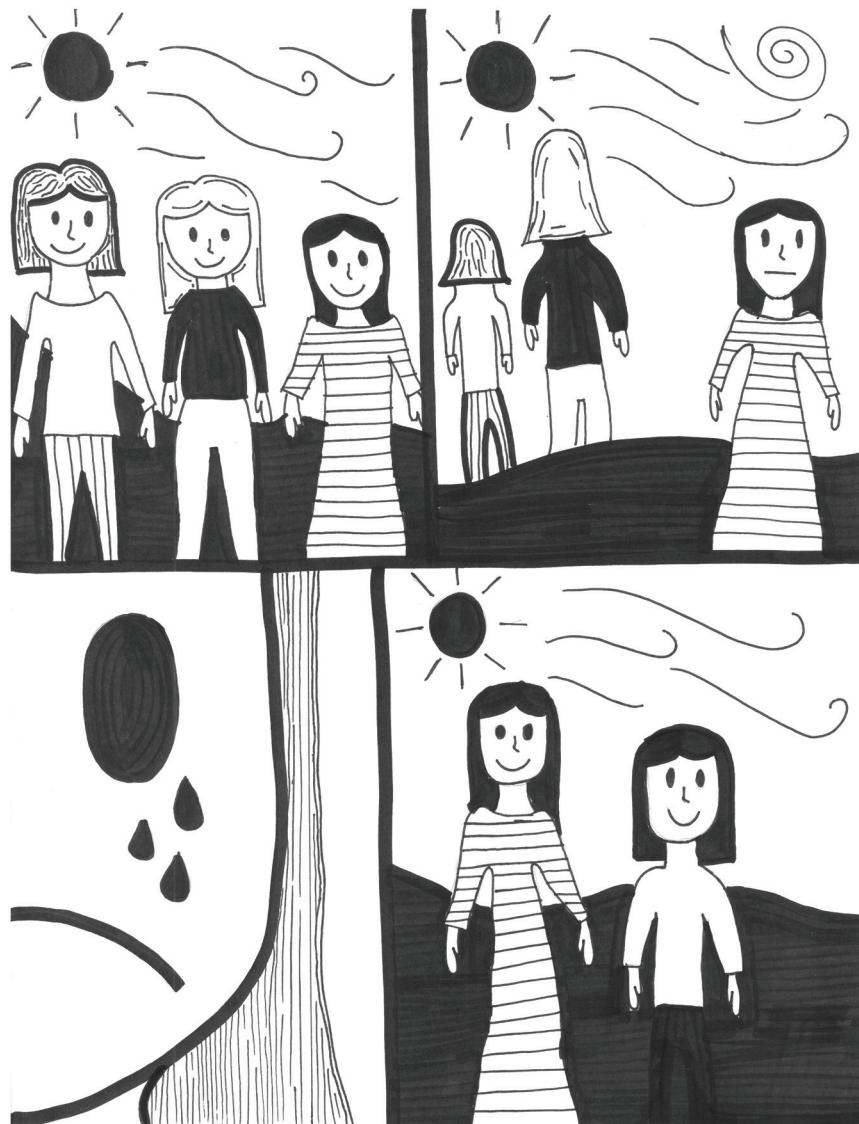
Obrazi su mi se zarumenjeli. Voljela bih reći da je od sunca ili samo zbog odsjaja ružičaste fasade zgrade pored koje stojim. I tada sam primijetila nju i uspjela sam susagnutti osmješ. Trebale smo se naći na klupici gdje smo jednog ljetnoga dana zajedno podijelile porciju krumpirića nakon naporna dana u školi. Sjećam se naših razgovora i smijeha kao da su se zbili jučer. Sjećam se njenog ružičastog laka za nokte i slatkog parfema koji joj je otac poklonio za rođendan. Sjećam se kako je isplela kosu i kako sam kasnije posložila nekolicinu maslačaka i tratinčica u njenu pletenicu.

Bila sam sretna toga dana i uvijek sam ga se rado prisjećala. Uvijek mi je uspijevalo izmamiti osmješ na lice, čak i kada nije više nije bilo. To mjesto me podsjećalo na nju, zato sam ga toliko izbjegavala. Znala sam da tamo neću vidjeti nju.

Iako, danas ne mogu reći da će biti sretna kao tada. A, kada sam vidjela njen lice crveno od suza, i najmanja šansa da će sve biti u redu na kraju dana je isparila.

Sunce se probilo kroz gusto lišće drveta ispod kojeg je koračala prema meni. I nasmiješila se. A ja sam poput ogledala, gotovo lišena vlastite volje, uzvratila osmješ. Osjetila sam toplinu oko srca. I mir. Zbog nekog razloga, imala je takav utjecaj na mene. Znala me uloviti nespremnu čak i kada sam mislila da me ništa ne može poljuljati. A sada, onaj izraz njenog tužnog lica činio se izmišljotinom, tvorevinom moje mašte.

Kosa joj je bila kraća i više nije nosila naušnice koje sam joj poklonila. Odje-

Emily Radošić, VIII. razred
Osnovna škola Tar – Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

vena u tamne boje, osim bijelih tenisica koje je vjerojatno očistila vlažnim maramicama prije nego je krenula ovamo. Nosila je manje šminke, a iz džepa su joj visjele slušalice mobitela.

Tišina. Nekoliko osmjeha i neugodnih pogleda oči u oči. Nekoliko sentimentalnih sjećanja na ovo mjesto koje je ona spomenula. Gledala sam osobu koja mi je nekada značila cijeli svijet, a ona me gledala kao svijet koji je zaboravila. Nadala sam se da je znala kako se vrijeme mijenjalo i trebale smo krenuti.

Hodale smo obalom, dok je ona pozdravljala svaku osobu koja bi prošla. Kao da je izbjegavala razgovor između nas dvije. Kao da je upravo trenutak prije našeg susreta prodala posljednji osmješ namijenjen meni.

Sjele smo u obližnji kafić. Dok smo čekale svoje narudžbe, prozborile smo dvije do tri rečenice. Pogledala me preko ruba svojih okruglih naočala, smirila svoj pogled i analizirala moje lice. Primijetila je. Ali ostala je u tišini.

Znala je da znam kako je imala loš dan. I znala je da ni moj nije idiličan.

Napetost među nama bila je kao i onoga dana kada je odlazila, kada sam znala da je gubim zauvijek. Mislim da je to i ona znala.

I bilo je nekoliko stvari koje nije primijetila, ili nije željela primijetiti. Kao što bi uvijek pohvalila način na koji bih uskladila boje, kada bih ih dobro uskladila. Sada se činilo kao da je i sama gubila svoje. Zbog nje sam se usudila odjenuti žutu majicu koju je ostavila kada je odlazila, majicu koju sam bila odgurnula iza svih drugih komada odjeće u ormaru i ostavila je tamo jer me previše podsjećala na nju. I bila je tako prokletno sretna, ta majica. Ali ja nisam bila.

Ispijale smo kavu polako. Gledale smo jedna drugu i razgovarale malo više nego prije. Primijetila sam kako su opet pogriješili u pripravljanju njene kave, sudeći po načinu na koji je pogledala u svoju šalicu kada je probala prvi gutljam. Komentirala sam to i nasmijala se kratko, a ona je slegnula ramenima i razvukla osmješ. Prisjećala se naših odlazaka na kavu i kako smo uvijek kritizirale ovakve događaje. Tada smo se smijale i uvijek bi završile filozofiranjem zašto baš njoj pogriješe narudžbu i zašto baš ona ima tako posebne zahtjeve. Priznat ću, to mi je nedostajalo.

Svakim pogledom sam osjećala kako je dalje od mene, a kada je kava postala hladna, primijetila sam uličnog svirača na drugoj strani ceste. Osjetila sam tako snažno koliko je naš odnos zahladio od posljednjeg puta kada smo se vidjele.

Kada smo se još poznavale, kada smo dijelile sve, od suza, šala, glazbenog ukusa i odjeće. Jedino sam ja znala što je sve imala za reći. Znala sam svaki kutak njenog bića i uma, sve priče koje nije nikome ispričala i slatke osmjehe nakon buđenja, najdraža pića te kako ih pripravljati da budu baš po njenom

ukusu, svaki strah koji je pokušavala prikriti hobijima i stvaranjem nečeg predivnog iz trenutaka kada je osjećala užas u svome krvotoku.

Ispijanjem te hladne kave osjetila sam nju na svome jeziku, sjetila sam se kako sam se opekla još ove zime. Sada, kao da sam ispjala zrak oko sebe, a on me gušio. Ona me gušila. A nekada me samo ona činila sretnom.

Sada sam je gubila. Iznova, onaj osjećaj tjeskobe i tame uzimao me u svoje naručje. Htjela sam pobjeći, ali nije bilo moguće pobjeći od nje. Ona me činila sretnom, zaista jest. I sada, u ovome trenutku, osjećala sam strah. Strah da će moja sreća postati osoba koje se bojam. I upravo se to događalo.

Imala sam pitanja za nju, toliko pitanja koja sam se bojala postaviti. Zanima-lo me kako je njena mama. Ima li još uvijek problema s pričanjem u javnosti, kako se snalazi bez mene, čuva li još uvijek one naušnice koje sam joj poklonila...? Nosi li ih ponekad?

Pogledala je na sat nakon nekoliko minuta tapkanja po stolnjaku prstom. Razgovarale smo još nekoliko minuta, a onda je rekla da mora ići i kako ima još posla ovdje, a mora se vratiti vlakom navečer. Platile smo svoja pića i zajedno smo izašle. Hodale smo blizu, ali ne preblizu kao nekada. Razgovarale smo samo kako bismo popunile tišinu. Uspjela sam je pitati kako je njeni mama i dobila odgovor koji je govorio da nije željela razgovarati o tome. Došle smo do one klupice kraj koje smo se i našle. I zagrlila me. Držala me kao da nije bila sigurna koja od nas će se prije slomiti. I nasmijale smo se. Koliko god je ovaj susret bio užasavajući, bilo mi je drago što se dogodio. To je bio susret s osobom iz moje prošlosti koja me poznavala bolje od ikoga i vjerujem da se nisam mnogo promijenila od kada smo se posljednji put vidjele. Ona, činilo se, jest. Nadala sam se da je iznutra još uvijek ona prestrašena i šarolika osoba na koju sam se toliko puta mogla osloniti i pitati je za pomoć.

I onda je ponovno otisla. Ovaj put nismo plakale i nismo rekle zbogom, već samo: „Do sljedećeg susreta.“

I navečer, kada sam legla na počinak, nadala sam se da je sačuvala jedan posljednji osmijeh za sebe. Nadala sam se da je bio onakav kakvog je nekada meni upućivala i nadala sam se da je naučila biti sama svoja sreća.

Anamaria Sokač, IV. razred jezične gimnazije

Nagrada - srednja škola hrvatski jezik

Srednja škola „Mate Balota“, Poreč
Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Djevojčica sa šibicama

Tutnji tišina. Tiho se provlači i udara u stremen. Uzničar najdivljih zvijeri brzo utipkava broj mobitela.

U daljinu se čuje žuti taksi. Mirno gazi po tamnim lokvama prenapučenog grada koje preslikavaju sve svjetleće reklame u najmanji detalj. Svaki osmijeh promoviranja paste za zube i svaki pomno isfotošopirani bljesak kristalne Pandora naušnice. Njujorško pametno vozilo približava se ulicama kojima šetaju samo glupi ljudi i djeca ljuta na svoje roditelje. Samo sanjari i idealisti. Umjetnici.

Neboderi se gube u visini. Ostavljaju za sobom samo treptava svjetla porazbijanih uličnih lampi.

Svjetla taksija osvijetle bolesnu mačku koja ispod trule palete hrani šest mačića. Poželjeli su više puta da ih se baci u rijeku.

Krivac rovari po kontejneru. Raskrvario si je nos otvorenom limenkom. Poliže tri od šest mačića jezikom s kojeg kaplje sok konzervirane marelice.

Auto ukopa kočnice u lokve starog soka od hmelja.

- Gdje si do sada? -

- Nisam. -

Sa šezdeset godina u džepu izgledao je prilično mlado. Novac ipak može kupiti sve. Vadeći kutiju veličine one za zaručnički prsten iz džepa kaputa koji na ovom svijetu nije imao boju progutao je slinu i počešao boru iznad sure, desne obrve. Prašina koju je podigao vozač taksija u panici ukopala se njemu u brkove.

- Ovo je prilično veliko znaš? -

Kimnula je.

- Već tri tjedna koristim isto sranje. Samo mi ih daj. – pružila je ruku.

Zagrizala je usnu pokušavajući se ne tresti, ne odati strah. Pivski konosier narušio je ishlajpeli parfem. Jorgovan. Dijete. Ljuljala je bokovima nestrpljivo čekajući. Nervoza se na prstima ušuljala pod njen jezik. Toliko godina u tom poslu, a nikada nije znao prepoznati je li nervosa ili isčekivanje.

Staklo ispod njegove čizme savršeno je reflektiralo duginu boju. Da je nastavila sa školom možda bi i znala nabrojati uvjete pri kojima je to moguće. Promočene starke podsjećale su je da mora nabaviti novi kišobran.

- Koju želiš boju? -

- Plavu. -

- Ovu najmanju? -

- Da. -

- Onda mi reci koliko imaš godina. -

- Dvadeset i četiri. – zagrabilo je izgrženim noktima prema tabletu.

Stisnuo je šaku. U očima mu je rep podvilo suosjećanje. Žed.

- Isplazi jezik. -

Otvorila je usta. Kratko ju je promotrio.

- Izgledaš kao moja kćer. – prislonio joj je plavu tabletu na jezik koja se trenutno otopila u dodiru sa slinom.

- Što? I ona je otvarala usta ovako? -

Nasmijao se djetetu koje je uživalo u okusu plavog miša i prebrojio dolare. Kimnuo je u znak potvrde i pozdrava.

Nije se sjećala kada je otišao. Dok joj se vid mutio, kutkom oka uhvatila je zvijezdu padalicu i zaželjela gumene čizme. Sjela je na stepenice nekad nečije zgrade i preplašila dva štakora.

Naslonila je ruke na koljena i osjetila nježnost traper tkanine na laktovima. Za zeleni džemper primile su se dvije vlasti. Zakrpa u obliku crvenog srca koju joj je prišila, davno pokojna baka, polako je mijenjala boju.

Kriještanje nekakve ptičurine proletjelo je ulicom. Počešala je ušku. Djevojka s bilborda namignula je i isplazila jezik podijeljen kao zmijski. Koža joj je polako objesila i ulila u bočicu pudera koju je držala u ruci. Semafor u daljini oponašao je vrtuljak u zabavnom parku. Sjećala se kako ju je brat vrtio na tome. Nebo se prelijevalo dok je oponašala smijeh svog starijeg brata i raširenih se ruku vrtjela u krug. Smijala se mekoći paučine na licu i čvrsto zagrlila samu sebe. Pala je preko odvezanih vezica u lokvu benzina koji je imao neodoljiv miris antibiotika od Jagode i boju plišane igračke. Mutan obris mahnuo joj je s prozora. Ne, s dva prozora. Legla je u lokvu i pustila da joj kosa leluja. Ispušni plinovi automobila i javnog prijevoza puhalu su vrlo blizu njoj.

Smijuljila se peckavom osjećaju na obrazima. Taksi je bio veličine autentičnog londonskog autobusa. Mijenjao je boje. Muzika je svirala negdje.

Umirila je smijeh i prebrojila veš na štriku koji je spajao dva nasuprotna balkona. Obrisala je pjenu s kuta usana i pohvalila asimetriju zgrada nagnutih nad nju. Osjetila je naglu slabost u nogama i pljusnula rukom psa koji je prolazio onuda.

- Podigni me. – zamolila je i povukla ga za rep.

Okrenuvši glavu bljesnula je ljubičasta ogrlica. Bio je velik i žut. Mislila je da se zove Žarko.

Nasmijala se medvjedu koji je njuškao rupu na njenim trapericama.

Istrgnuo je šapu i pobegao kada ga je drugi puta primila.

Pokušavši kleknuti udarila je glavom u prometni znak. Čudila se zašto joj kosa ne visi ako je naopačke.

Nedostajala joj je siva boja i jedan Žarko.

**Dora Hrelja, IV. razred jezične gimnazije
Pohvala - srednja škola hrvatski jezik**

Srednja škola „Mate Balota“, Poreč
Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Kiša

Tako je čudno zaspati. Na osam sati izgubiti svijest o postojanju. Šteta što mi je taj truli san u ništavilu prekinuo zvuk, „Highway to hell”, koji me uzastopno budi već 14 godina. Ukusi mi se mijenjaju, bolje rečeno nemam ih, ali da me išta drugo probudi osim te pjesme... Ne mogu ni zamisliti. Lijeno sam se dignuo iz prljave i znojne postelje dok mi je uneredenu sobu osvjetljavalo sivo svjetlo koje je prodiralo kroz rolete. Ljutito sam uletio u kupaonicu gazeći po robi ispruženoj po starom parketu iz prošloga stoljeća. Pogledao sam se u ogledalo. Zaraska brada, razbarušena crna kosa te umorne tmurne oči. Pred tim ogledalom stajao je jedan neuspjeli građanin, jedan primjerak društva kojeg život nije mazio, pa sada hoda velegradom samo kako bi povećao nekakav broj stanovnika, nezaposlenih ili čega već. Ne da me život nije mazio, nego ja njega nisam mazio! A i zašto bih! Stvoreni smo od nekog da se taj netko nad nama iživljava; od vanzemaljaca ili od nekog tamо boga ili od majmuna. Takvih misli ušao sam u dnevni boravak raspadajućeg stana, a tamo me na stolu imedu dnevnog i kuhinje čekala jabuka. Ta crvena okrugla jabuka koju si svaku večer stavljam na sredinu stola kako bih ujutro jeo... zdravo. Što će mi ta jabuka! Smijala mi se sa stola, rugala mi se, ispricana umjetna voćka. Bjesnio sam već prvih 5 minuta toga dana. A kada sam ugledao križ koji je tu od mog useđenja, taj lažni simbol nekakve vjere, nekakvog spasenja, uzeo sam ga i njime pogodio tu bahatu jabuku. Hajde, barem me to donekle razveselilo. Nakon te predstave obavio sam uobičajene dužnosti gradskoga kunića. Tuširanje, pranje zubi, kosica. U mračnom sam stanu i jeo. Čangrizavost, bijeda i gađenje gomilali su se na onu hrpu koja svakoga dana raste dok sam jeo jaja našopana hormonima. A onda sam čuo. Kišu. Ne-ne-ne! Dosta mislima... Kiša... Grom! Stravično sam pao sa stolice. Grom je tako neočekivano prekinuo moju homeostazu tom božanskom pojmom. Grohotno sam se počeo smijati kako me je uzdrmao. Pun prolaznog veselja navukao sam kožnu jaknu koja me precizno ocrтavala te sam hitro izašao iz tog smrdljivog gnijezda. Kakva me samo pojava dočekala kada sam izašao iz tog betonskog košmara! Užurbani prolaznici s kišobranima i kapuljačama paničare zbog vodice koja pada na njihove mekane glavice. Bili su sasvim izbezumljeni, pa i s pravom. Sigurno će se utopiti od te silne kišice. Ja nisam mario, štoviše ta vodena pojava me opuštalaa, davala mi je nekakav oblik spokoja. Tumarao sam naslađivajući se bilo kakvoj nezgodi slučajnih prolaznika jer mi je to jedino davalo smisao.

Napokon sam došao do svoje, samo svoje klupice. Zajedno s dva pusta i mrkla hrasta činila je moj tron na kojem sam neumorno trošio sate svakoga dana promišljajući i promatrajući. Znao sam gotovo sve česte prolaznike i bez da sam ih poznavao. Ako je itko od tih svježih šetača čak i pomislio sjesti pored mene, odmah bi ih prestrašio grimasom, ili kakvim nelogičnim ispadom. Uvijek bi upalilo, a tek njihova djetinjasta zaprepaštena lica? Ne-procenjivo! Hmm. Što je bolje od svega toga? Pa to je moj jedini smisao. To sjedenje i čekanje ničega. Bez cilja i svrhe. Ta klupa je samo i jedino moja, ona je jedina stvar koja samo meni pripada.

Za oko mi je zapela slika. Slika obitelji: majke, oca i dječice. Male slatke dječice. Prema takvoj slici, moram priznati bijah naizgled plah, međutim u meni se rađala sve oštira iritacija. Možda zato što sam prije pet godina izgubio ženu i dijete na jedan sasvim uobičajen, životni način? U jednom statistički upisanom velegradskom sudaru. U jednoj gluposti šture stvarnosti. Gluposti, gluposti... Nisam ih mogao više gledati. Moja ravnodušnost prema njima počela mi se gaditi. Polako sam se ustao i u jednom silnom šprintu prošao dvije ulice. Zašto su osnovali obitelj? Samo je jedna kap dovoljna da prouzroči patnju, tugu i ispraznost. Osjećaje koje samo to mekano meso može pojmiti, a onda čim ih zanesu ti osjećaji, koprcaju se od boli. Tako sam, smiješći se, ušao u svoj najdraži ili bolje rečeno jedini podnošljivi kafić. Kakva je to ugodnost. Napokon, sjeo sam u najudaljeniji kut u kafiću Pluviam.

„Boris, pa cijediš se od kiše, što ti je?” Upitalo je to donekle podnošljivo ljudsko biće. Konobar, konobar Matija. Odbio sam ga pogledom. On već zna kakav sam, ali uvijek dosaduje pokušajima časkanja. Dobio sam svoj crni čaj i stao pijuckati. Pluviam sam obožavao jer je bio tako raznolik. Čas bi u njega ulazili umirovljenici, čas bračni parovi, mladenci, mutni tipovi i ostali šarenii likovi. Često je bilo mirno i tiho, ali znalo je biti i potpuno glasno, burno. Počeo sam odlaziti tamo od kad više nemam posla. Vrlo davno je to bilo. I koliko god sam distanciran od tih raznih lica, vlasnik Pluvijama, a i konobari bili su mi donekle prijatelji. Možda jedini poluprijatelji koje sam imao. Suosjećali su sa mnom, ali su me također i grdili, ismijavalii. Cijenio sam tu iskrenost. Znali su to. Pijuckao sam taj čaj sve do pet sati, kada sam napokon mislio otići, ali onda je izbila nekakva svađa i to me je zaintrigiralo. Dva snažna mladića, alkohol i djevojka. Klišej priča, uvijek opojna. Buljio sam u njihova razjarena crvena lica, upijao sam njihovu srdžbu, čuđenje ostalih i nestrpljivo koračanje vlasnika Štefeka koji je samo čekao povod da ih sve ritne vanka.

Osjetim nečiju ruku na svome ramenu. Jedan prijateljski dodir kavog nisam osjetio od studentskih dana. Tako mi već godinama nitko nije

24 • POREČ 2018.

Leona Ramljak, VII. b razred

Osnovna škola Tar – Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

prilazio. Prije no što sam se okrenuo prema nepoznatom gostu prošarala me jeza duž cijelog tijela. Tko se usudio tako mi prići? Sporo i s okljevajem okrenuo sam se. Lice zaklonjeno klasičnim gospodskim šeširicem, velikim, crnim, kvalitetnim kaputom i kožnim rukavicama. Izgledao je vrlo poslovno i formalno. Definitivno pretjerano za jedan seljački Pluviam. Gledali smo se tako, njegov šešir i ja, dobrih dvadesetak sekundi. Nisam običavao pozdravljati prvi, naprsto iz inata prema ljudima, tako da sam tog čudaka čudnijeg od mene pokušao ignorirati, a on je na moju pasivnost odgovorio tako što je iz džepa izvadio lulu. Tko u 2018. godini vadi lulu... U Pluviamu? Sada sam ga promatrao ne razabravši mu lice. Napokon, nakon nekoliko mrklih sekundi, odlučio je probiti led: „Borise, vrijedi li tebi tvoj vlastiti život?“ Nakon toga nisam mogao suzdržati smijeh te sam napravio možda najoduriju grimasu, kojom sam uostalom uvijek tjerao strance svojih klupa i sjedala. Ali taj tajanstveni čovjek nije ni trznuo. Samo je podigao glavu dovoljno da ispod njegovog šešira mogu razabrati dugi i maliociozni smiješak uparen s tamnim dubokim očima. Ponovno me prošla jeza. Sada sam se već počeo zanimati za tog karikiranog lika. Bio je netko sasvim izvan okvira, djelomice poput mene, ali usudim se reći mnogo strašniji. Nastavio mi je prodirati kroz već umornu dušu tim hladnim osmijehom. Znao sam da traži odgovor. Nije ni trepnuo. Odgovorio sam mu trudeći se sakriti svoju nervozu koju odavno nisam osjećao. „Ne, ne znači mi ništa, dragi gospodine.“ Zasluzio je moj kompliment. Takvu sposobnost odstupanja od svakodnevnog urbanog časkanja i zadiranje u pore najdubljih emocija može samo pravi gospodin. Okrenuo sam se prema mladićima koji su se već mirili, kad mi u lice prhne teški dim duhana iz lule. Malo sam se zbumio, a onda mi je u uho zašla tiha, oštra rečenica. Kao poslana s nekog drugog mjesta, iz neke druge dimenzije. „Što onda kažeš, da ga iskoristimo? Bijah, najiskrenije, umoran od života. Što god da je taj jezivi klaun zamišljao u svojoj glavi, nije me bilo briga. Htio sam mu pokazati da me uopće ne diraju njegove igrice. Približio sam se toliko da su nam se nosovi dodirivali, namjerno, da ga razuvjerim da nije on glavni mračnjak ovdje. Tiho sam ga pitao: „Kada?“ „Sljedećeg kišnoga dana Booorisseeee!“ Rekao je zadnju rečenicu te se naglo dignuo sa stola, a zatim je galopirajući izletio iz Pluviamama. Kao da pleše valcer. Pogledao sam prema van, i dalje je galopirao kišnom ulicom. Izvadio je poveliki kišobran i sve tišim galopirajućim korakom nestao u sjenama zgrada.

Svaki dio mene nešto je htio osjećati ali sam se već umrtvio. Sljedećeg probudio me silni topot kiše. Užurbano sam navukao odjeću, obavio higijenske poslove i ušao u dnevni boravak. Više nisam mislio na to koliko me živcira jabuka ili kako mrzim ideologije. Znao sam, osjećao sam nešto što je sva moja uvjerenja, stavove i želje u potpunosti zasjenjivalo. Lagao sam si i

potiskivao očiti strah koji mi je pruzrokovao drhtanje i mučninu. Moram tom klaunu pokazati tko je najluđi u ovome gradu. Ohrabrio sam se i samo što nisam zakoračio kroz vrata svojega stana, kad mi je u oko upala moja draga jabuka. Jabuka koju sinoć nisam stavio nasred stola. A sada je tu. Tu je i ruga mi se... Promotrio sam je sa svih strana i umalo da nisam ispustio krik kada sam video da je gotovo polovica jabuke životinjski odgržena.

Jurio sam po najvećoj kiši. Samo da stignem do svoje klupice i da se smirim. Pri ulasku u park, već sam se počeo polako smirivati. Ubrzo sam zaspao na svojoj klupici, ali me probudio nekakav zvuk u daljini. Nekakvo topotanje, lupkanje koje je bivalo sve glasnije i dinamičnije, dok ga nisam prepoznao. Znao sam da je to on i već sam skupljao hrabrosti da mu priđem, ali on me već oštro bocnuo vrškom svojeg kišobrana, točno u jetru. Srce mi je zalupalo kao nikad prije, pao sam s klupice i pokušao doći do zraka. „Nemoj mi sada klonuti.“ Potrčao je naglo u suprotnom smjeru.

Nisam imao izbora, pokazat će ovom nitkovu tko je najluđi i najotuđeniji u ovome gradu. Pratio sam ga po toj obilnoj kišurini dok je klopotao sve do rijeke. Na ulici nije bilo nikoga, a kada smo se spustili do toka rijeke, zašao je u neki sporedni otvor kanalizacije. Rešetke na njemu bile su sasvim razbijene, a on je, već udomačen, brzo uskočio u tamu. Zamrznuo sam se. Sjevernule su mi slike djetinjstva, onih lijepih Martinih osmjeha... Napokon, ušao sam u tu rupetinu, da vidim kakvo mi još zlo ovaj grad može prirediti. Vidio nisam ništa, ali sam jasno čuo to iritirajuće skakutanje. Klop-klop-klop! Pokušao sam razabrati što se to nalazi ispred ispred mene, kada sam nalijevo ugledao obris napola otvorenih vrata. U vidokrug mi je iznenada uletjela glava jednog sijedog starca iskrivljenih crnih zubi i suhe kože. Bez smješka, Gospodin je izgledao sasvim drugačije, neuglađeno. „Hajde!“ Viknuo je. Ušao sam i ponovno nisam ništa video. Samo na dvije milosrdne sekunde bio sam pošteđen najstravičnijeg prizora moga postojanja. Ne. Nije bilo krvi, tijela, monstruma ili klaunova. U tom zanemarivom pritoku kanalizacije, posred najprije rijeke u Europi, nalazila se sasvim bijela, čista, besprijekorno blistava operacijska sala. Svojim koščatim rukama pokazao mi je da legnem, zatim je skinuo svoj crni kaput ispod kojega je nosio normalne traper hlače i prljavu, masnu pregaču. Dobro sam tada pogledao njegovo raspadajuće staro tijelo. Osjetio sam miris gradskog otpada i čuo kako škrguće zubima. „Ovako se mi bogatimo. Puno je takvih nesretnika kao ti. A onda smo mi tu da usrećimo one kojima je pomoći potrebna!“ Glasno je to izgovorio, kao da podučava mene - klinca. Iz glomaznog kovčega izvadio je iglu, klasičnu doktorsku iglu. „Neeeeeeeeeeeeeee!“ Zakreketao je tako glasno da su mi uši popucale od muke. Počeo sam zapažati pojedinosti sale. Bila je bijela s malo zelenoga na ormarićima po kojima je užurbano kopao u potrazi za

alatima. Okrenuo se pa iskesio zube.

„Morat ćemo bez anestezije Borise.“

U tom sam trenutku izletio iz ordinacije, kao sumanut, što dalje od mojega doktora. Trčao sam prema kraju kanalizacijskog tunela. Mislio sam samo na to kako mi valja što prije izaći. Pao sam u neki pritok i onesvijestio se u mulju prokletog grada.

***

Ležim u bolničkom krevetu s nekoliko litara krvi u minusu. Doktori i sestre neprestano se vrte oko mene i mumljaju nepoznate riječi. Čim se osovim na vlastite noge zagrlit ću majku i oca i vlasnika Štefeka, kleknut ću na pod Pluviam i svima im reći da ih ne mrzim baš toliko. Spalit ću onu tmurnu individualističku klupicu koja me dovela do ovog stanja. Grijeo sam mnogo... Idem... Moram ići! Moram popraviti što prije!

***

Upravo mi se obratio doktor Pave, s vizite. Prislonio je glavu na moje uho i samo tiho šapnuo: „Borise, neki gospodin pleše valcer u hodniku.“

**Adrian Zbašnik, III. razred jezične gimnazije
Pohvala - srednja škola hrvatski jezik**
Srednja škola „Mate Balota“, Poreč
Mentor: Ivan Čupić, prof.

Spomenici života

Drhtave ruke. Tople oči. Visoko pogrbljeno tijelo. Osmijeh. Vidim ga u pljesnivim knjigama i topлом čaju, u novinama koje je uvijek čitao, podcrtavao redove članaka, zapisivao bilješke između redaka. Sjećam se kako je u odrazu zrcala drhtavim rukama zaglađivao rijetke pramenove bijele kose. Sjećam se slabašne ruke koju sam pridržavala u hodu. Sjećam se kako je zalutalog mrvava pustio da mu se popne na duge prste, otvorio prozor i oslobođio ga nemilosrdne ruke moje bake. Tako ga se sjećam. On. Bio je... Još uvijek je, i biti će zauvijek... Moj đed.

Jeste li ikada osjetili da vam srce toliko poskakuje od sreće kao da će svaki čas prodrijeti kroz prsa, dok vam u isto vrijeme jezik želi proglutati samog sebe, a oči postaju potpuno beskorisne, mutne, mokri izvori suza. Ja sam to osjetila. Dječju radoznalost otkrivajući novu stranu, njega. Ispod drvene kuhinjske klupe. Zlato u sjeni. Spomenici njegova života. Knjige, crno-bijele fotografije: zauvijek zamrznuti trenutci i... Pisma. Njihova pisma. Tada nisu bili baka i đed. Bili su djevojka i mladić. U tim pismima otisnuti su njihovi životi, njihova mladost. Tada, u tom trenutku, tog datuma. Čitam njihove davno zaboravljene misli. Mogu osjetiti što su osjetili, vidjeti što su vidjeli. Upoznajem ih znova. Slojivo. Još jedna slika prošlosti, slika njega kao zaljubljenog mladića. Dok piše pisma slova postaju sve uža, riječi sve bliže. Želi reći toliko toga... Toliko toga. Želim te rijeći, želim ih proglutati i razumjeti. Umiru li sjećanja? Oživljavat će ih ovim pismima. Održati ih na životu. Stajati će uspravno. Živjet će u meni.

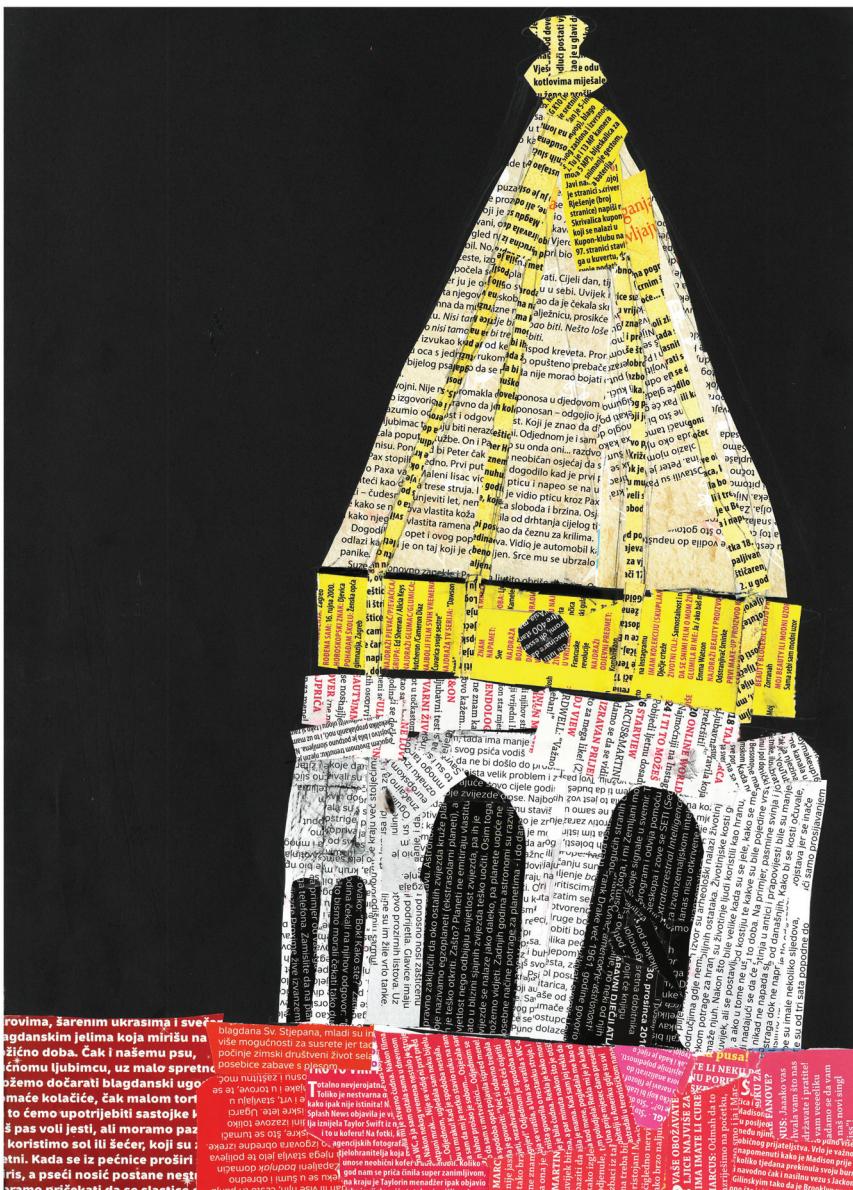
Djede, ovo je moje pismo tebi. Tebi, postavljjam ga kao spomenik. Šaljem ti pismo neizgovorenih riječi, koje želim da osjetиш. Ostavit će ga negdje gdje ćeš ga pronaći. Na papiru. Između redaka. Znam, sve je prolazno. Riječi. Vrijeme. Život. Znam da su moje suze možda uzaludne, ali htjela bih da upoznaš dio mene. Dio, kojeg si nesvesno zasadio u moje dječje srce. Naučio si me vidjeti ljepotu. Ljepotu života. Ljepotu bića, maloga kao što je mrvav. Naučio si me voljeti život.

Hvala ti.

**Ana Ritoša, III. razred opće gimnazije
Pohvala - srednja škola hrvatski jezik**

Srednja škola „Mate Balota“, Poreč

Mentor: Ivan Čupić, prof.

rovima, šarenim ukrasima i svežim blagdanima Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

blagdani Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

blagdani Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

blagdani Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

blagdani Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

blagdani Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

blagdani Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

blagdani Sv. Sijepšte, mogućnostima i vise mogućnosti za izuzetne i neobične zimske društvene živote se ponudile. Šareni psu, črnuću ljublincu, uz malo spretnosti možemo dočarati blagdanski ugođaj, mačce kolačiće, čak malom tortom to ćemo upotrijebili sastojke i pas voli jesti, ali moramo paziti koristimo sol ili šećer, koji su: stni. Kada se iz pećnice proširili, a pseći nosiće postane negativno pričekati da se slasticice s

Ivana Sluganović, V. razred, Osnovna škola Tar – Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

Tonina

Iera una volta, e non parlo de tanto tempo fa, una bela copia de morosi. Un bel giorno i se ga sposà e i voleva sai una cratura. Ma ve podè imaginar la gioia quando la moier la xe restada incinta! Cusi pasava i mesi e la panza dela dona la cresceva sempre de più.

Xe rivada anche l'ultima setimana, però i do sposi noi gaveva ancora destinà come ciamar la cratura. Lui voleva un nome, ela la voleva un altro. Pero la moier la iera dona e anche tanto, ma tanto testarda, e se sa chi che comanda in casa. *Ma si, ciamemola Tonina, come la mia vecia bisnona, la diseva. El mari ghe rispondeva: Ma lasa la vecia Tonina che la riposi in pase, povera batuda la iera, nu, se te ciami cusi la nostra fioluza anche ela la sarà mata, e me basta una mata in casa!* Si, xe vero, no i iera proprio una copia de sposi perfeta, ma soto soto i se voleva ben.

E eco che finalmente riva sto benedeto giorno de primavera e la cratura la nasi. Ma la iera povereta! La sembrava un picio bacoleto nero, la gaveva za lunghi cavei neri e lunghe ongiete. La gaveva grandi oci neri, ma neri de un nero più nero de la note più nera. La iera tuta sgionfa e sgrafada, piena de brufoleti. Pena la ga vista el pare el se ga fato soto de paura e el sa ga domandà se questa iera proprio la sua cratura. Quando el se ga un poco calma el xe torna dala moier e el ghe ga comincia zigar: *Oj dona cosa ti me ga petà? Per colpa tua la nostra picia la xe cusi brutal! Giusto nome te ghe ga dado! La xe spudada tua bisnona Tonina!* E la femina, tuta insempiana del parto, la ghe ga molà un sciafon, una de quele bele slepe che ti le ricordi per tutta la vita. E ades pensè sicuro: ma i xe tuti mati in sta famea disgasiada?

E bon, i xe tornadi casa dopo pochi giorni, la picia Tonina la se ga refado un poco ma la iera ancora sempre brutina.

E picia Tonina, la iera brutina sì, ma gnanca vicin de quanto la iera pestifera. Ma che pesitifera, diseva mare e pare, ela la iera el giavolo incarnà! La li tegniva svei tuta la note. No la ciuciava come Dio comanda. La urlava sempre. Povera cratura, co la gaveva pena tre ani, con quei poveri dentini storti, la ghe ga rosigà el deo ala mare. Forsi non ve sembra gnanca tanto grave, ma se ve digo che la ga dovù andar in ospedal a farse tre punti, forsi cambiè idea. La gaveva sei ani e ancora la faseva i bisognini in tel buccalin. Una volta la gaveva tira fora del buccalin tre s'cinche, e le gaveva mese in tele savate del pare. Quando sto povero ormo el ga meso le savate, no ve digo la sorpresa!

Tuti i diti ghe iera ontì, bei maron! Ma gnanca questo no iera el problema più grando. Come dopo lavar ste savate, come far andar via la spusa?

A sete ani la gaveva portà una pantagana morta casa perché la voleva un animal domestico. E nu, el pare a cercar un gato per sta povera cratura! L'unico gato che el ga trovado, iera quel del vecio Pierin. El iera tuto nero, nisun lo voleva perché el sgrafava sempre tuti, ma ela la iera contenta e la lo ga ciamà Pof. No se sa perché, iera Pof e basta. Povero gato, ma el ghe ne ga pasa de tuti i colori. Una volta la picia la ghe gaveva rosigà la recia, lui la ga sgrafada, ela la se ga meso sigar e la lo ga ciapa per la coda. Quanti giri el ga fato el povero Pof!

Si, Tonina la gaveva proprio scombusolà la vita de tuti in paese. Dove la andava la ghe ne petava de tuti i colori. I la conosceva tuti, la iera proprio una peste. A ogni povera dona che la vedeva la ghe sigava: vecia striga o bruta baba e la ghe tirava su le cotole. La ghe pestava i pii ai omuni e la ghe tirava i cavei ai altri fioi. Li sburtava e la ghe molava slepe. Nisun no saveva perché la iera compagna, vero el pare e la mare ghe iera boni come un toco de pan. Tonina la gaveva comincia andar a scola, e pena la, la se ga un poco comincia a calmar, anche se me ricordo che una volta la la gaveva petada proprio bruta. Ma bruta bruta. In clase con ela andava un picio, ma picio come una fregola de pan. No se sa perché, ma quando le lezioni iera finide, la ghe ga dado un sburton, che povero el xe cascado partera e el se ga roto el braso. El picio el gaveva comincia a pianser e urlar, ma ela la rideva! Tutì i la ciamava Tonina la pestifera.

Poveri mare e pare, i ga provà de tutto, ma in nisun modo che i calmi sta creatura. I voleva gaver un angioletto, invece ghe iera capitada Tonina! I tremava pensando a cosa sarà de ela, i ghe disseva sempre *Picia nostra, ti ne farà finir in cimitero prima del tempo!*

Ades fase come che volè, credeme o no, ma sta picia ogi xe già granda. E de quel bruto rospeto che iera, la xe diventada una belissima putela. Tutì i ghe cori drio. La ga lunghi cavei neri e un viseto che par un angioletto. La xe alta e magra, la xe diventada proprio una modela. La fa pubblicità per quel Gucci, Versace e cusi.

Ma... ma spetè un atimo! No me gave miga credù?!? Su, su, su, no ste eser ingenui. A bon, spero almeno de gaverne fato rider!

Il ruscello

Megan era una ragazza diciassettenne. Gli occhi verdi come i prati in primavera, la bocca con le labbra carnose che teneva sempre strette l'una all'altra come per dimostrare al mondo quanto era forte, i capelli lunghi, di colore arancione come il sole quando sputta all'alba che scendevano fino alle spalle. Era di statura media, e in ogni sua apparizione teneva le mani incrociate, come se le servissero per allontanarsi dalle persone.

Il suo carattere però non rifletteva questo comportamento – infatti era una persona aperta ed amichevole, pronta a scambiare opinioni con chi la circondava ed ancora più pronta ad aiutare se ce n'era bisogno. Le piaceva parlare, ma non molti l'ascoltavano veramente. Ciò significa che quando parlava tutti la sentivano, ma c'era soltanto una ragazza che veramente l'ascoltava. Il suo nome era Laura. Laura era una coetanea di Megan, e le due ragazze avevano stretto amicizia anni addietro, quando ancora frequentavano l'asilo. Loro hanno ricevuto un regalo che molti nella vita non conosceranno mai, cioè un'amicizia vera che dura nonostante tutto, o così credevano.

Laura fisicamente somigliava all'amica, con l'eccezione del colore dei capelli, che stavolta erano di colore nero come il carbone. Essi riflettevano in pieno il carattere di Laura. Era una persona chiusa ma forte, un'artista, pronta a vivere nuove avventure attraverso i racconti di Megan, tutti la vedevano sorridente ma soltanto Megan conosceva tutta la verità. A Megan, Laura sembrava arrivare da un altro universo. Sembrava avesse dei poteri che le permettevano di nascondere i sentimenti che provava veramente e pienamente. Laura sorrideva, ma dentro la sua testa si svolgevano quotidianamente battaglie di sentimenti ed emozioni, pensieri, idee, problemi che infine la lasciavano vuota. Laura era così da quando aveva 8 anni. Non è mai stato ufficialmente provato, ma con tante ricerche in diversi libri di psicologia, encyclopedie e infine Internet Laura e Megan avevano concluso che soffriva di un grave problema, la schizofrenia. Laura viveva battaglie quotidiane con delle voci nella sua testa, e non sapeva riconoscere la realtà dal frutto della sua fantasia. Megan ne era consapevole, ma non poteva aiutarla. Sapeva che l'unica soluzione per far stare meglio la sua amica si trovava a soli 15 minuti a piedi, nello studio medico di uno specialista. E nonostante Megan cercasse di parlarle e convincerla - Laura non voleva mollare. Era testarda, diceva di stare bene così, anche se era consapevole che non era vero. Forse anche questo era frutto della sua fantasia, voleva credere in cose che non erano vere, come se

ci fosse una voce a suggerirglielo.

Era autunno, Laura e Megan stavano ritornando da una delle loro passeggiate, che ormai erano diventate un'abitudine. Vicino a casa loro c'era un boschetto che in autunno, nonostante fosse la stagione dove la natura muore, esso viveva. Dagli alberi cadevano le foglie colorate, creando opere d'arte che ricordavano quelle dei pittori più famosi, lasciando così i rami spogli, infreddoliti, ad aspettare il loro manto nuovo - la neve. Dalle loro tane uscivano i ricci, d'albero in albero saltellavano gli scoiattoli frettolosi in cerca di ghiande e dalla

Ivana Sluganović, V. razred
Osnovna škola Tar – Vabriga
Mentorica: Marina Dželalija Jakominić, prof.

parte più fitta del bosco uscivano le volpi arancioni, come i capelli di Megan, ed i cerbiatti che con le loro corna dimostravano tutta la loro maestosità. Si stava facendo tardi, ed entro sera, le ragazze erano a casa. Laura era stanca e le due amiche si avviarono in camera da letto, quando tutto ad un tratto Laura divenne pallida. Megan sapeva cosa stava per succedere. Laura si sedette per terra, davanti al suo letto sul quale era appoggiata una coperta con un disegno artistico creato da Laura stessa. Il disegno rappresentava un universo alternato, due paesaggi a confronto, di vividi colori viola, verdi e gialli, con una ragazza che somigliava ad un essere extraterrestre. Megan prese la coperta e la passò a Laura. Aveva uno sguardo vuoto. Fissava le pareti bianche del muro. Ogni tanto sbatteva le ciglia. Poi all'improvviso si agitò, girando la testa in tutte le direzioni, come se stesse seguendo un qualcosa...o qualcuno. E lo stava facendo veramente. La sua testa stava proiettando immagini, scarabocchi, mostri e creature negli spazi vuoti della camera, vicino all'armadio, sotto la scrivania ma non anche sotto il letto. Laura usava dire spesso che i mostri più cattivi non si trovavano sotto il letto, ma nella testa. Queste creature viscide e spaventose erano ancora una delle conseguenze di quello che stava accadendo nella testa di Laura - la sua schizofrenia. Si innervosì, iniziò a tremare, e prima che Megan se ne fosse neanche accorta, Laura stava buttando oggetti verso le pareti del muro, probabilmente cercando di colpire chi la disturbava. Megan si avvicinò e la strinse al suo fianco per farla tornare nella realtà, per farla calmare. E così rimasero le due amiche, per un paio di ore, dondolandosi avanti ed indietro come barche trasportate dalle onde, fino al momento di pace completa, l'arrivo della barca nel porto. Poi Laura si addormentò, ma Megan non poteva dormire. Dentro di lei scorrevano ruscelli di pensieri perché questa sera era il momento che sperava non arrivasse mai. Laura aveva bisogno di aiuto, e non quello di un'amica. Trasportata così dai suoi pensieri, Megan si addormentò.

La mattina dopo, tutto era normale. Laura era sveglia e fresca, beveva la sua tazza di caffè, come al solito, con tanto latte, giusto per darle una spinta per cominciare la giornata. Poco dopo anche Megan era in piedi, ma quella mattina non aveva bevuto il suo caffè. Doveva parlare a Laura, subito. Così finalmente l'invitò a sedersi con lei davanti al fuoco e si mise a parlare. „Ascoltami, tu non stai bene, e ti prego di lasciarmi spiegare. Laura tu stai soffrendo, i tuoi pensieri e le tue idee vengono trasportate nella tua testa ogni giorno come dal vento, rendendoti una persona diversa. Sei stata male ieri sera, e con te sono stata male anch'io. Sei arrivata a un punto dove io non posso più aiutarti, almeno non completamente, hai bisogno di un aiuto professionale. Hai bisogno di qualcuno che capisca, che sappia veramente cos'è questo malessere che ti tiene racchiusa dentro di te, che non ti permette di vivere una

vita normale. Ti prego Laura, fatti aiutare, fallo per me, perché ti voglio bene!" Laura taceva. Si poteva sentire lo scoppietto del fuoco, il rumore delle foglie portate dal vento e un ramo spoglio che batteva sulla finestra. Dopo un po', gli occhi verdi vivi di Laura diventarono opachi, come il mare durante la tempesta, e sulle sue guance iniziarono a scendere lacrime, come spruzzi di onde sulla superficie asciutta. Stava male e lo sapeva, quindi dopo ancora un periodo di silenzio, annuì.

Il giorno dopo, alle 10 di mattina, Laura e Megan si trovavano in un corridoio oscuro. I muri gialli davano un senso di claustrofobia ad entrambe, ma nonostante ciò continuarono a camminare. Alla fine del corridoio si trovava una porta blu, che forse contrastava il colore di questo corridoio triste, ma che però rifletteva completamente lo stato d'anima di Laura. Megan si sedette e Laura entrò. Aspettando, Megan continuava a pensare. Pensava a quanto orgogliosa fosse del fatto che Laura avesse deciso di cercare aiuto, pensava a quanto male stava e a quanto meglio potrebbe stare in futuro...e poi si fermò. Aveva uno strano presentimento. Per il corpo le passarono i brividi. Vedeva chiaramente il futuro di Laura, ma sentiva che lei non le sarebbe stata più accanto. Lo scricchiolio della porta disperse i suoi pensieri. Era Laura, sorrideva, e dopo tanto tempo sorrideva davvero. Non soltanto con la bocca, ma con gli occhi, con il cuore. Megan dimenticò presto a cosa stesse pensando e con un salto si trovò accanto a Laura, abbracciandola. Mentre stavano tornando a casa, Laura le raccontò della chiacchierata che aveva avuto con il medico. Parlava del suo compito, parlava dei consigli che le diede, di come controllare i suoi pensieri e molto altro. Megan era felice, e lo era anche Laura. Soddisfatte, le ragazze si addormentarono appena arrivate a casa, e questa volta con la mente vuota, in pace.

Laura continuò a farsi aiutare dal medico, e stava meglio. Megan lo vedeva. I suoi occhi verdi presero nuovamente quel colore vivo che illuminava qualsiasi stanza e l'espressione della sua amica dimostrava sempre una pace interna, una mente sorridente. Pian piano, Laura stava ritrovando la pace.

Le terapie continuarono, ma con ciascuna, un pezzettino del cuore di Megan spariva, spariva veramente. Megan non c'era più come prima, c'erano giorni quando non appariva affatto, e Laura ne era consapevole ma non sapeva cosa fare. I giorni passavano, e i pensieri di Laura non partecipavano più in battaglie di mille voci interne. Non c'erano più creature maligne, ma non c'era più neanche Megan. Le mancava molto, ma non sapeva come farla tornare. Sentiva un dolore immenso dentro al petto, e gli occhi diventarono lucidi ancora una volta. Pianse per ore perché la sua migliore amica le mancava veramente, e poi, si addormentò con la sua copertina speciale. Sognò. Sognò paesaggi immensi, ma questa volta al posto di colori vividi, vide ruscelli,

foreste, nuvole e uccellini che volavano liberi nel cielo, liberi come lei stessa. Si incamminò verso la foresta, e appena fece un passo si rese conto che quella era la foresta sua e di Megan. La foresta dove avevano trascorso ore e ore parlando e ammirando gli animali, la natura. Alla fine del sentiero, fra le chiome degli alberi più fitti, si intravedeva una luce pallida. Laura la seguì. All'uscita del bosco, incontrò Megan. Laura non poteva credere ai suoi occhi, Megan era tornata. Megan si voltò e rimase sorpresa dalla bellezza immensa che scoppiava dal corpo minuto di Laura. Era seduta vicino ad un piccolo ruscello, uno dove tempo fa, incontrò la sua migliore amica. Laura la raggiunse e le si sedette accanto. Stavano in silenzio, a guardarsi. „Perchè te ne sei andata? Mi hai lasciata da sola.” disse Laura con voce tremante. Megan fece un sospiro, non sapeva come dirlo a Laura, in parte perché non voleva crederci nemmeno lei. „Rispondimi!” gridò Laura impaziente „Ho bisogno di te!”. Megan iniziò: „Laura, ci conosciamo da quando eravamo bambine. Ci conoscemmo proprio qui, davanti a questo ruscello. Eri una ragazza allegra il primo giorno, ma con il passare del tempo ho avuto la fortuna di conoscere la vera te, la Laura incasinata, e sei fantastica proprio così come sei”.- la guardò negli occhi e continuò: „Ricordi quante volte ti avevo detto che sembravi arrivare da un altro universo? Che qualcosa di te era diverso? Che vivevi in un mondo sicuramente diverso dal mio?” Laura rispose: „Sì, ma quelli erano solo i nostri pensieri, i miei pensieri confusi che mi facevano appartenere ad un universo parallelo. Noi siamo amiche, ci conosciamo da sempre, cosa vuoi dire adesso?” Megan la guardò ancora una volta e raccolse tutte le sue forze per riuscire a dare alla persona più importante della sua vita una notizia simile: „Laura, io non sono reale. Sono sempre stata frutto della tua immaginazione. Ti ho accompagnata ed aiutata quando ne avevi bisogno, ma ora stai bene e puoi cavartela da sola.” Laura stava per chiedere una spiegazione, ma in quel momento si svegliò. „Megan, non potrai mai indovinare cosa ho sogn...” iniziò, ma Megan non c'era.

È in quel momento che capì cosa significasse il suo sogno. Ora stava bene, era felice, in pace e sicura, anche se la sua amica non c'era più. Ma dentro di se sapeva che la sua felicità, ora, esiste solo grazie a Megan, la sua amica immaginaria.

**Chiara Sirotić, III. razred ekonomskog smjera
Pohvala - srednja škola talijanski jezik**

Srednja škola „Mate Balota“, Poreč
Mentorica: Daisy Ghersinich Fiškuš, prof.

Po zí ca 37

Maček Ruda na krovu

Joj, kak pak sunce liepe grieje. Evo, več bu jesen, a još je tople. Prave vrieme za počinuti se male, ovde gore na mojoj vidikovcu, na krovu stare dedekove hiže. Idem se male pretegnuti prije nek bum zaspal.

Eee, da same morete videti to kaj ja zde vidim ovde odozgora ... liepi naši bregi zeleni kaj ih pomalu nešći z žutami farbami oblieva, trseke naše z žutami i črtenami slatkami grozdeki, duge njive z kuruzu i z točne označeni mejaši, šume za tere se nigdar ne zna čije jesu, ali se zna da su zagorske, zavite ceste prek brega i prek dola po terami juriju sakojaki traktori. Gđa se male bolj pretegnem, vidim naše liepe dvorce Trakošćan i Veliki Tabor, spomenik Antunu Mihanoviću u Klanjcu, liepe naše toplice i meni najdražuga i najhrabrešuga junaka vsih zagorskih seljakof, našuga Matiju Gupca. Stoji on tam na briegu u Gornje Stubice i širi svoje velike težačke ruke. Kak da hoče z njimi prigrnuti se to kaj ja vidim, se svoje Stubičance, se Zagorce, se Hrvate.

Nemrem zdržati, moram vam ispriповедати jednu priču. Tu priču je meni pripovedala moja babica, a nje njezina prababica, a nje pak njezin pradeda, a njemu njegev pradeda i tak dalje i tak dalje. Kad tulike babic i dedekav pripoveda jednu te istu priču, morete biti sigurni i ja vam garantijeram da je to prava živa istina i da je se bile točne tak kak vam bum povedal. Si znaju priču o Matije Gupcu, da je vodil seljačku bunu, da je bil jake hraber i da je dal svoj život za svoje Zagorce, ali jake male ljudi zna da se vu te događaje oko pobune seljakov umiešal i jeden maček. Zval se je Ruda, iste kak i ja. Valjda sam i po njemu ja dobil ovakve liepe ime. Se to kaj vi znate o Matije Gupcu vam je točne, ali nije vam se on predal same tak. Da nije bile jednuga Zagorca na četiri noge, toga po teramu sam ja dobil ime, možda Gubec i ne bi tak loše završil. Maček Ruda kaj je živel prije pune lijet iste je tak dane i dane sedel na krovu i gledel po selu gđo kaj dijela i gde ima kakva mačka. Tak se je on jenuga dana zagledel u jednu liepu bielu mačku s črljenim mašlinom oko vrata. Nazval ju je Princeza. Mam je ponorel za nju. Skočil je z krova, prevrtel se u zraku četri put i kak to obične bude, dočakal se na noge. Išel ju je iskat. Z krova mu se činile da je to blizu, ali bome se je nahodil. Našel ju je tek drugu večer. Kak je bila liepa! Čista, niežna, sa je dišala! Kaj se tu ima za reči, to je bila ljubav na prvi pogled. Vidla je ona da

je Rudek male ofucan, ali imel je one neke posebnuga, bil je pravi zagorski muž. Nije mu mogla odoleti. Mam se je počela prehitavati pred njem i nami-gavati mu. Kaj su dalje delali ne znam, nigdar mi nišči nije povedal. Povedali su mi same da je to bila prava, velika ljubav. Sve bi bile dobre da to nije bila Tahijeva mačka. Zate je i bila tak lijepa i dišeča. Nemre niti jedna velika ljubav prejti bez problema, pa tak niti ova. Tahiju se baš nije dopale kaj se njegva Princeza mota s takvim ofucancem. Počel ju je zapirati i nije više smieša van na dvorišče. Zabadav je Ruda hodil okol i zavijal kak vuk. Niš mu to nije pomogle. Princeza je bila zaprta s pet lokotof! Ali Tahi nije znal kak je Ruda dober penjač i da bude došel na vrh sakuga krova kak god taj krov visoki bil. Napravil je Ruda plan, se si je nacrtal vu glave. Dobre se najel žgancov i napolnil mleka, zaletel se z jednuga krova na drugi pa na trejti i tak po redu i za čas je bil na Tahijevom krovu. Spustil se je čez rafung k svoje Princeze. Bil je sev črni, ali ona je mam znala da je to njezin Rudek i veselju nije bile kraja. Tak vam se Rudek zapraf uselil kod Tahija, a on to nije niti znal. Gde bi postale opasne, on bi se skril i nišči nije znal kaj se događa dok se jednoga dana nije rodile pet malih mačkov. Ko za vraga, si su bili isti, si su bili sivi i imeli zelene oči, točne kakev je bil i Rudek. Gde je Tahi to videl, mam je znal kulike je vur. Zdimile mu se z vuh i prevernuł je cielu hižu dok nije našel toga poškodnuga mačka. Zabadav je Princeza plakala i civilia. Tahi je Rudeka osudil na smrt. Dal je to javno obznaniti jer je štel da svi zagorski seljaki znaju da se niti oni niti njihova živina nemaju kaj miešati z gospodu. Nije bile milosti. Čul je to i Matija Gubec. Taman se događala bitka na stubičkam polju. Gde je Gubec čul za tu nepravdu kaj Tahi čak i med živinu diela, postal je još hrabreši i još jači. Nišči ga nije mogel pobediti. Bitka je išla prema kraju i gda se već vidle da buju seljaki pobiedili, Tahi je sve zaustavil i pozval Gupca na pregovore. Rekel je: „Gda ti je tak važen taj zmazani zagorski, seljački maček, imam piedlog za tebe. Ti ili maček!“ Gubec nije duge razmišljaj. Dal je svoj život za jednu zagorsku ljubav. Tak je maček Ruda prezivel i bil je sreten z svoju princezicu. I dalje je dane i dane sedel na krovu, ali sad na finam Tahijevem i promatral odozgora kak njegvih pet malih mačkecov hodi okolo i kak delaju štetu.

Tak da zname, nisu Matija Gubec i njegvi seljak zgubili bitku jer nisu bili dosta jaki. Morti nisu imeli oružje kak su to imeli gospoda, ali su imeli velike srce. Gubec je bil hraber i zvana čvrst kak kamen, ali duša mu je bila premehka. Ona je presudila. Bil je čovek kaj bi sve dal za svoje seljake, za svoje Zagorje i za sve kaj je bilo zagorsko pa makar to bile i zagorske mačke. Kad je videl kak se Zagorci boriju, znal je da ak ne buju pobijedili sad, pobijedili buju već drugi put i nije ga bile strah. Znal je da buju Zagorci kad tad vrnuli sve kaj je njihovo, da buju slobodni, da buju njihovi bregi samo njihovi i da bu tak zanaviek.

E sad, kaj vi mislite - e je ova priča istinita ili nije? Prosudite sami. Jesem ja zagorski maček? Jesem. Jesem liepi tak da bi me i najfineše mačke štele? Jesem, jesem na svojuga dedu od čukundede Rudeka. E je Matija Gubec bil vođa zagorskih seljakof? Je! E su njegvi seljaki zgubili jenu bitku? Jesu. E imaju Zagorci velike srce? Imaju! E su na kraju Zagorci dobili svoju slobodu? Jesu! E im more zeti njihove brege? Nemre! I tak bu zanaviek!

**Roko Knezić, VII. razred
Mala nagrada Gjalski, 1. nagrada**

Osnovna škola Oroslavje
Mentorica: Vesnica Kantoci, prof.

Eva Novak, III. razred

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok

Mentorica: Mirjana Smolić, prof.

Ljubav za Rusiju

Ledene pahulje, jak vjetar i težak minus. Drhtavim rukama držim pismo ne usuđujući se otvoriti ga.

Na koverti je rukopis vječnog dječaka, neuredan i nedovršen, ali to baš i liči na tebe. U pismu umjesto „*draga ta i ta*“ stoji nadimak kojim me već tri godine nitko nije oslovio, i uopće cijelo pismo miriše na ljeto prije tri godine. Pitaš uobičajene stvari poput kako sam, kako živim, jesam li se snašla. Kažeš da ne želiš pitati za ljubav jer znaš da imam nekog. Čuo si od nekih mojih prijateljica iz osnovne, a „*te nikad nisu znale šutjeti*“.

Kažeš mi kako si oduvijek znao da će pobjeći u daleku Rusiju, to je tako tipično za mene. Piše da me i sada zamišljaš s onim mojim kapama i ogromnim šalovima, i da si sretan što sam napokon našla mjesto krojeno po meni. Još kažeš da mi je uvijek bio pretijesan taj naš mali gradić.

Kažeš mi da bi me i danas prepoznao među svim tim djevojkama, blijedim i usnulim. Piše kako me možeš vidjeti s knjigom u rukama i topлом čokoladom kraj nogu. Govoriš kako se možeš kladiti da plačem baš kao nekad. I ruku bi mogao dati u vatru da i sada ne mogu preko usana prelomit ono „*volim te*“ i da se taj moj sigurno ljuti. Spominješ sve onako usput, kišne večeri, kafiće nadomak moje kuće, taj i taj datum, moju staru ulicu, ono stepenište, onu zgradu.

Šalješ mi u pismu onaj papirić na kojem sam se prije tri godine potpisala. Siguran si da još uvijek pišem tako ženstveno, oštro i jasno i da sam uopće cijela takva. Kažeš još kako znaš da će roditi sina kojeg sam uvijek željela i kažeš da bi baš volio čuti kako negdje tamo u dalekoj Rusiji, plavokosi dječak nosi tvoje ime. Za kraj kažeš da ohladim malo sa suzama, promoćiće pismo.

I nema potpisa, a i ne treba.

Znala sam tko šalje još kada sam dotakla pismo.

I znala sam da neću poslati odgovor.

I znala sam da mi nikad neće, ni „*taj moj*“, ni cijela Rusija, moći pružiti tu slobodu koju sam imala prije tri godine, kada sam tako vješto izbjegavala svako „*volim te*“, premda je to bio jedini trenutak u vječnosti kada sam zaista voljela.

**Marija Ban, VIII. razred
Mala nagrada Gjalski, 2. nagrada**

Osnovna škola Bedekovčina
Mentor: Marko Valec, prof.

Ivan Presečki, IV. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorkica: Antonia Čaćić, prof.

Vjetrovita priča

Zovem se Branko Vjetar. Prostor kojim vladam je selo. Na brijegu nekoliko kuća rasutih kao da ih je netko posijao. Svakog dana šuljam se između kuća. Hvala Bogu što su udaljene jedna od druge pa mogu prolaziti između njih bez da se ogrebem. Tako se ja često šuljam selom i hladim ga, a ponekad, kad sam jako raspoložen, zapušem toplo pa se djevojke moraju razodjenuti. Volim kad djevojke nose široke sukne. Tada se zavučem ispod njih pa ih dižem, a one skakuću i rukama se brane. Kako je to smiješno! Tada su i momci sretni. Plandujem ja u tom selu, a osim što djevojkama dižem sukne, znam se zavući i u njihove frizure. Više ne nose kratku kosu. Koje li miline! Raskušram im kosu, a one se ljute. Usput osušim rublje obešeno na uže. Barem neka korist od mene. To susjeda susjedi priča. Podignem i nešto malo prašine, tek toliko da se zna da sam tu. Znam da postoje i gradski vjetrovi, ali oni misle da su nešto posebno. Moji gradski suparnici često omalovažavaju mene i moje prijatelje iz sela.

Sada više nisam sa svojim prijateljima. Znao sam da nas gradski vjetrovi ne vole, ali nisam očekivao da nas žele ubiti...

Jednoga dana sanjareći i lagano pušući našao sam se u predgrađu grada. Dok sam se ogledavao nastojeći se orijentirati, osjetio sam kako me snažan vjetar gura u napuštenu kuću. Bio je to gradski vjetar Jura o kojem sam znao da je naročito zao. Uspio me ugurati u napuštenu kuću i zatvoriti u sobu. Sobe sam do sada gledao samo kad sam imao bliski susret s prozorom. Zavalio sam se u staru fotelju i razmišljao kako da se izvučem iz kuće. Usput sam uzdisao. Odjednom sam čuo cijuk miša. Poznavao sam ih dobro jer sam ih znao ganjati između kuća. Ovoga miša sam se usudio pitati za izlaz iz kuće. On mi se smilovao i pokazao rupu koju je koristio. Malo sam morao jače istegnuti svoje tijelo i spretno sam se izvukao. Nagradio sam svoga novoga prijatelja razgledavanjem grada iz svojeg velikog bijelog šešira. Dugo smo letjeli gradom. Odjednom začusmo buku. Prišli smo bliže i vidjeli grozotu. Neki stroj je vukao vjetrove u svoj tunel. Shvatio sam da je to ubojica vjetrova i sjetio sam se djedove pouke da ne ulazim u taj stroj. Bio sam jako uplašen i nisam htio prići stroju. Spustio sam mišića na zemlju. Opet se odnekud

doskitao Vjetar Jura. Naglo me gurnuo u taj tunel.

Bijes me spopao, ali povratka nije bilo. Tunel je bio dug, tih i mračan. Moje suze tekle su poput brzog potoka jer sam mislio da više nikada neću djevojkama dizati sukne. Nevidljiv sam, ali to ne znači da nemam osjećaje. U tim trenutcima pred očima mi je preletio čitav život. Nisam zasnovao obitelj, bio sam u lošim odnosima s roditeljima, nisam imao veću svrhu kao vjetar – ponašao sam se kao dijete, a već umirem. Sve bih promijenio da se vratim u život. Pomirio bih se s roditeljima, pokušao naći djevojku, izborio bih se za područje, ali sada je kasno. Neka sila me je nosila prema kraju tunela i kao tane izletio sam iz njega. Nakon nekog vremena shvatio sam da ipak nisam mrtav. Djed nije znao da se ne umire u tunelu. Priroda u kojoj sam se našao kao da je čekala upravo mene, povjetarac. Sve je mirovalo i kad sam ja lagano puhrnuo drveće je zasviralo najljepšu sonatu. To je to! Radosno sam puhaoo i znao sam da je moje zanimanje biti lahor kojega ljudi vole. Ne, neću biti olujni vjetar koji donosi nesreću. Pronašao sam svoju svrhu i želio sam se pomiriti s roditeljima.

Danas sam uspješan obiteljski vjetar, smirenji vjetar. Našao sam prekrasnu vjetricu te zajedno ljeti hladimo oznojena lica. Reklo bi se da u eri nezaposlenosti imam stabilan posao ljeti, a zimi se odmaram. Put kroz tunel promijenio je moj život. Svatko može pronaći svoju svrhu i biti uspješan vjetar. Rekao sam na početku da nisam sa svojim prijateljima. Nažalost, moje zanimanje me odvelo daleko od sela na obalu mora jer sam tamo ljeti najpotrebniji s obzirom koliko lica treba hladiti, a i dalje se volim ponekad zavući pod suknu i raskuštrati frizuru.

Leon Krklec, VII. razred

Mala nagrada Gjalski, 3. nagrada

Osnovna škola Antuna Mihanovića Petrovsko

Mentorica: Marija Bolšec, prof.

Bojište ljubavi

Sredinom listopada grijem ti ruke u dubokim džepovima svoje jakne. Kupujem mjericu tek pečenih kestena pa ostatak od dvadesetke ostavljam starom čiki. U hodu noxtima grubo kidam olupine pa ga tako poluoguljenog prebacujem s dlana na dlan, prljajući svoje duge i tanke prste. Kidam ga na pola pa ti pružam veću polovicu, a ti ga pokušavaš malčice ohladiti svojim dahom.

Pozdravljaš me utorkom dok sjedim s društvom kraj igrališta, a ja odmah dižem ruku u zrak i poklanjam ti jedan od svojih najljepših osmijeha. Poželim ti prići, ali ti već nastavljaš svojim putem okrećući mi leđa. Hodaš tako prkosno, kao da je cijeli svijet tvoj.

Čekam te u neosvijetljenom kafiću i naručujem čaj od borovnice s medom i pola kriške limuna, znam da taj voliš najviše. Već pomislim da nećeš doći, a zatim ugledam tamnoplavi Chevrolet tvog brata te tebe iza prozora kako ga grliš i poklanjaš mu širok osmijeh. Odmjeravam te dok ulaziš te lagano lupam upaljačem u ritmu glazbe.

U toploj kuhinji mojih roditelja radimo čokoladne kolače s korom limuna i malo cimeta. Pričam ti o Moskvi i Boljšoju dok ljudskom jajetu udaraš o ivicu nape od lažnog mramora. Slušaš me smeteno dok metalnim kalupima izrezuješ srca iz tjesteta, a onda odlazimo u moju sobu i prepustamo kolače u pećnici na brigu mojoj majci Dunji.

U knjižnici tražim još jedan Marvelov strip, a zatim te ugledam kako posuđuješ *Ptiće umiru pjevajući*. Kosu si povukla unatrag i nosiš lepršavu crnu suknju koja ti seže do polovice koljena punih rana. „Anika“, govorиш gospodji iza šaltera i prije nego te što te uspije pitati za ime. Pružaš joj knjigu dok ti prilazim s leđa i polažem svoje hladne dlanove na tvoje oči, baš onako kako ti je to majka radila kad ti je bilo sedam.

Za rođendan ti šapućem nježne riječi i milujem tvoje smeđe lokne, a zatim ti poklanjam žutu deku i tvoje najdraže lila sokne. Razmičeš zavjesu na svom prozoru, pa gledamo dječja sretna lica dok s radija tvoje majke tiho odjekuje klavijatura magične Magi.

Klizim kažiprstom po tvom krivom nosu pa zastajem na onoj grbici koju nimalo ne voliš. Prislanjam usne na tvoj obraz, a zatim se brzo uspravljam i smiješim dok tvoji obrazi poprimaju blago ružičastu boju.

Citiraš mi Cesarića i Antića: „Usne jedino zato postoje da s nekim podjeliš nešto svoje“, a zatim osjećam tvoje usne vrele kao plamen svijeće dok te ljubim na blic.

Zadirkujem te dok slikaš uljnim bojama pa me napadaš i prljaš košulju koju mi je baka poklonila za šesnaesti rođendan. „Oprosti Sergej, kupit ću ti novu, bilo je slučajno, donijet ću ti bratovu majicu da se presvučeš...“, nema ti kraja. „Uredu je, nema veze, zadrži ju“, prekidam te i guram ti košulju u ruke. Gledaš me očima punim žalosti, a zatim privlačiš u najtoplji zagrljaj.

Izgledaš blesavo slatko dok se igraš sjena na žutom zidu svoje sobe, a tvoja predstava djeluje tako zanimljivo iako znaš napraviti samo vranu i konja.

Odlazim, zapadno slavonsko bojište me čeka. Pozdravljaš me na peronu stojeći rame uz rame s mojom majkom Dunjom. Suze ti klize niz obaze i stežeš maleni bijeli rupčić u svojoj ruci ne želeći ih obrisati.

Previše se smiješim kad mi suze naviru, bezbroj puta si ti bila ta koja je meni popravila dan i sad ja tebi želim da budeš sretna cijeli život.

Obavijam ruke oko tvojih toplih grudi pa te ljubim po zadnji put prije nego što odem. Glavom mi je prostrujalo sve što je prošlo preko mojih usana; i krv, i znoj, i kletve. Ali tvoje su usne bile tako meke.

**Leonarda Ban, VIII. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad**
Osnovna škola Bedekovčina
Mentor: Marko Valec, prof.

Napokon si poveda „fala“

Prebrodo si sega! Pal si, al si se zdigno. Vrnul si se z mrtvih. V življenju svom nisi videl tak puno krvi. Nisi čul tak glasne krike i vapaje. Oseto si bol i tugu vu sebe i videl človeka na samrti. Htel si pomoči, ali nisi mogel...

Staja si tam vezan za zemlu i promatra kak domovina gine. Videl si da si ti glavna meta. Dobiva si granatu po granatu. Ko isporučeni dar si bil. Al nisi se predal! Zakrpava si svoje rupe, štito vse ljude i vse obitelji. Nisi se da! I gda je bilo najteže, stal si mirno i čaka gda bo prestalo jer si znal da vsi ljudi, kere štitiš, štite i tebe.

Moljo si za slogu, sreču, ljubav... Moljo si za mir. Sakim si danom padal se več, al diza si se sakim pokretom. Znoj ti se sljevaz leđa. Tereta je blo se več. A ti si znal da moreš!

Al jenkrat je bila mrkla tišina. Ni več blo tereta. Znoj se hладо. Sonce je obasjalo jutro. Podigno si pogled i nebo se otplarlo. Ti si bil sam, al si shvato kaj se desilo.

Prestal si se moliti. Pomeno si vusnice i napokon si poveda: „Fala!“

**Lea Beber, VII. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad
Osnovna škola Đure Prejca Desinić
Mentorica: Gordana Bartol, prof.**

Fran Herčko, V. b razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok
Mentor: Željko Kropf, prof.

Selska idila

Pandeljak je h jutro. Fičeki popevke slažu na verbi, krava s teljekom h štali muče. Svoje oči otpiram teške, pospano. Ni mi do ničega. Več se zmišljavam kaj se treba napraviti. Nahraniti blago, obrati runklju, dati jesti gujcakam. I tak cieli božji den. Čiz okno čujam milozvučni glasić babice Micike. Več je ona padparla staru drvanu lesu. Lamača babica z rukami, a suseda kriči kak Bagarička gda operu popevlja. Vuši mi paraju h rana jutra, a ja bi tak još mala spal.

H mojem salu komedija cijali den traja. Več sa duga babica i susada nisu vidala (od subota). Hčera ja bila nedjelja pa su si bili doma i ona nisu mele cajta politikom se baviti. Toga jutra sa su pretrasla. Penzija su mala, susadi su kupli novi auto. Ad kud im sama penazi? Tuj nekaj dobra smardi. „Jasi hčera h cirkvi vidala Ružinu hnuku?“ pita moja babica. „Kak ju naj vidala. Bila ja nalarfana i oblečana kak da ida na modnu reviju,“ Jedva ja susada dačakala da jazik stagna.

Dok ona rastežaju jazika ja pak mislim kak je puca čistam fanj. Ja sam ju tak gledal h cirkvi da sam pozabil Bogeke moliti. Sama da ma ja bar jamput paglijadala bil bi celi den sračan. Nisam baš tak neugledan z svojih osamdesat kil. Očito da kila nisu važna. Zbog nje nisam duga bil h depri, več sam mislil na popoldanjega nogaca. I tak ja meša barza zavaršila, a ja nis znal kaj ja župnik priopovedal.

To ja bila hčera, a denas ja denas. Ne mislim več na lijapu susadu. Tuj su krava i gujcaci. To vam ja salska idila. Na diši baš kak Chanel, ali tu i tam duha pakašanaga sijena ipak daljati na letnam vetraku. A zna sa i da h mojam salu mira nigdar ni. Si i mala sposabni prajdaju na posal. H salu ostanaju sama staci, kokoši, gujcaci i gde h štali krava. Tia su vam starci prava priča. Htel sam sa nasmejati i zabaviti, a to moram sama ak jih počnam špijunerati.

Pričulim ja malo vuha pa čujem susedu: „Viš pri Štefu nihči nič ne dela. Grunt im ja šikara postala. Gđa dođeju s posla samo vrečice z auta nosiju. Veliju da je h Lidlu i Kozumu zeljenava bolja nek pri mana h vartu.“ Na moram, a da na valim: „Strina, pak vi h vartu nič nemata!“ „Šmarkljivac jan, ti buš mana gavoril da sam lijena.“ Dobil sam odgovora kakvaga sam iskal.

Ni bila hasna gavariti da ja letas suša pak nišče nič h vartu nema. Z tom susadom se ne vredi raspravljati.

Kravu Mimu i taljaka Totija sam napojil pa sam zal put pad noge i h sala sa zaputil. Fućkam i spod glasa popevljam i najamput čujam: „Mima, sunče ti presvetle, još jemput prejdi s motikuj h moju njivu i na tebi bum ju rasadila.“ Mima ne ostaja dužna: „Rači ti svojemu mužeku Pepu da je pak na Pustači moju karmu pobral.“ Vidim ja da bu tu mrtvih glaf pa ja bolja ne se miješti dok se one svadiju. Put čez fustu me pelja. Nisam vam ja Crvenkapica, makar k babici idam. Nemam niti kašaru, več sama vrečicu i h njoj črešnja. Poljak puta sa nekaj čarni. Da ni vuk. Kakav vuk pa ja sam h Zagorju zaljanim! Eto nove komedije. To Iviček i Miha za grabuj spiju. Bog zna gda su sa več stignuli nacecati vinčeka. Rakal sam da črešnje drugoj babici nosim. Naj ja bil ja da se h mojaj glavi odmah ne rodi prelepa ideja. Tak vam črešnje postanaju projektili s kojima sam počel dosta precizno gađati Ivičeka i Mihu. Zde več nisam bil niti Crvenkapica, več sam postal lovac. Lamatali su rukami i branili sa, a Ivičak kriči: „Miha, staršljani nas napadaju! Bežimo!“

Babici sam ipak nekaj črešnji donesel. „Je bila penzija?“ pitam ju. „Sigurno ti bolj znaš tari ja datum nek ja. Kaj ma to opče pitaš. Daj si zemi pohance. Sam ti ih pripravila. Sam znala da buš došel jer je poštarski hčera bil.“ Zna babica da bi sa ja h pohanci zajel. Tak ja tamanim pohance, a babica priopreda o tom kak ju noge boliju. To me mala rastuži pa ju pitam a joj treba kaj pomoći delati. To pitam makar znam da bu rakla da nič ne treba. Lepa ad mana ka sam ju pital. Kaj na?

Rada sa z babicuj paspaminam pa damači. Moja mati več tak na gavori. Pravi sa gaspa (bi rakla babica). Zde bum vam još sama pavedal kak moja mati tatu na vačarju zova. „Dodi na večeru, dragi!“ Tata pa ju pita: „Što je za večeru?“ Eto i odgovora: „Krumpir salata i klabausa“.

**Luka Poslon, VII. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad
Osnovna škola Antuna Mihanovića Petrovsko
Mentorica: Marija Bolšec, prof.**

Ribička priča

Bil je zadnji den ljetnih praznikov. Mislil sem si kak da ispadne ščem boljši. Pozval sem prijatelje. Nas četiri okupljeni sme vu tajne društve "ŠČUKA". Dogovorili sme se da se najdeme u dve vure na Bedekovčanskim bajerima.

Ja sem došel pervi i zauzel sem naše omiljene meste na Plavem bajeru. Fčasi su se dotepli i dečki. Nosili su čuda ribičkoga pribora te hrane i pijače jer od ribičije človek fejst ogladni i ožedni. Postavili sme ščape i počeli noriti. Negdo je spomenul školu, ali ja sem te odmah prekinul i povedal da same bedaki danes govoriju o škole. Vure su prešle, a mi nisme imeli ni griza. Šteli sme iti dime, ali vu tem času nekej je potegnule moj ščap. Ja sem ga mam zgrabil i počel vleći. V istem času sem bil srečen i sprestašen. Bal sem se da mi riba ne bu pobegnula. Riba je cukala i cukala i nije popuščala. Uspel sem ju dovleči do obale i videl sam velikoga šarana. Si sme se počeli smejati i skakati kak norci. Zvlekli sme ga na obalu i slikali se, a onda sme ga morali pustiti kak nalažeju ribički zakoni. Bile je več kesne i morali sme iti dime. Do duge h noč nisem mogel zaspasti, a kad sem zaspal senjal sem velikoga šarana.

Došel je pondeljak, pervi den novoga školskog ljeta. Čim sme došli vu školu, sem sme se pofalili z ogromnem šaranem teroga sme hlovili. Nisu nam mam verovali, ali mi sme imeli dokaz.

Izvadili sme sliku, a na slike nas četiri i jena mala ribica.

**Maksim Šenjug, VI. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad**

Osnovna škola Bedekovčina
Mentor: Marko Valec, prof.

Lucija Kranjec, I. razred

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Carmen Bačura Potočić, prof.

Stara kuća broj 4

Stara kuća broj 4... Kuća iz koje su često dopirali kojekakvi zvukovi, krikovi, razbijanje. Bila je to kuća u kojoj su živjeli jedan dječak i njegov otac. Njegov samohrani otac. Tužno je što te zvukove nitko nije mogao čuti jer je od prve kuće njihova drvena kolibica bila udaljena skoro dva kilometra. Kada je dječakova majka umrla, otac je počeo pitati da „utopi“ tugu. Ubrzo bez alkohola više nije mogao. Postao je ovisnik. To ga je učinilo i zlostavljačem pa se iskaljivao na najbližoj osobi – svome sinu.

Dječak je volio crtati. Sjeo bi kraj kreveta, uzeo staru bilježnicu, koju je čuvao ispod jastuka, i olovku, te crtao. To bi ga smirivalo. U sobi pokraj, često bi čuo očevo psovanje i razbijanje. Više se ne bi ni obazirao. A kada bi ocu dosadilo razbijati, ušao bi u dječakovu tijesnu sobicu i uzeo mu bilježnicu iz ruku. Derao bi se na njega, tukao ga. A onda bi iz bilježnice istrgnuo prazan list, zalupio vratima iizašao iz kuće. Iako ga otac nije pustio u školu, dječak je bio bistar. Dugo ga je zanimalo što će ocu list papira, no nakon nekog vremena je shvatio. Otac bi otišao u grad, sjeo na pločnik i izvadio papir na kojem bi pisalo da ima bolesno dijete i da mu treba novac za liječenje. Naravno, novac nije prikupljao zato, već kako bi kupio alkohol.

Jednog sasvim uobičajenog jutra, otac opet uzme komad papira pa ode u grad. Kad se dječak probudio, potražio je oca, ali ga nije nigdje bilo. To ga nije čudilo. Nakon nekog vremena, otišao je u kuhinju potražiti nešto za jelo. Ništa nije našao. Ni to ga nije začudilo, ali je mislio kako vrijedi pokušati. Onda je legao na krevet. Pokušao je opet zaspasti kako bi zaboravio na glad, no nije mogao. Trbuš ga je previše bolio. Nakon premišljanja, odlučio je otići do prve susjede koja mu je ponekad, kad oca nije bilo kod kuće, donosila nešto za jelo. Izašao je. Ugledao je oca kako se vraća. Zaboravio je da je nedjelja i da se ranije vraća jer u gradu nema puno ljudi. Prepao se i počeo trčati. Kad ga je otac ugledao, počeo je glasno vikati i trčati za njim. Umorio se nakon nekoliko koraka i sjeo na tlo te popio gutljaj iz boce koju je uvijek neumorno nosio sa sobom.

No, dječak je svejedno nastavio trčati. Sam se sebi čudio odakle

mu uopće toliko snage. Stao je tek kad je došao do susjedine kuće. Ušao je bez kucanja. Prvo što je susjeda zamijetila bila je masnica na dječakovu oku. Već je prije vidjela znakove zlostavljanja na dječaku, no nije mogla biti sigurna. Znala je da mora nešto učiniti. No, vidjela je i da je gladan pa mu je na stol stavila nešto za jelo. Dok je dječak užurbano jeo, susjeda je uzela telefon i otišla u drugu sobu. Nazvala je Centar za socijalnu skrb i sve im ispričala na kraju rekavši: „...kuća broj 4.“ To je bilo jedino što je dječak čuo, no nije shvatio o čemu se radi. Susjeda ga je primila za ruku te odvela kući. Socijalni radnici, koji su ubrzo stigli, vidjeli su u kakvom je stanju kuća te da se otac nije sposoban brinuti o djjetetu. Dječaka su smjestili u auto. On je kroz prozor zbumjeno gledao i pitao se što se događa. Slušao je o čemu razgovaraju. Pomislio je kako je čudno da otac nema bocu u ruci i kako je već skoro sasvim trijezan. Volio je pričati s njim kad nije bio pijan.

„Nemojte ga odvesti, molim vas. Volim svog sina.“ Bile su to riječi koje je dječak po prvi puta nakon dugo vremena čuo od oca. Čuo je i neku gospođu kako govori da može doći posjetiti sina tek kad se prijavi u bolnicu na odvikavanje. Otac ih zamolio da pričekaju još malo. Ušao je u kuću i donio dječaku ono što mu je bilo najdraže – bilježnicu za crtanje. Mahnuo im je plaćući.

A zatim su otišli.

**Lorena Filko, VIII. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad
Osnovna škola Antuna Mihanovića Klanjec
Mentorlca: Dragica Gajšak, prof.**

Štela sem ti reči...

Štela sem ti reči da mi je stale du tebe, da sem več sedmi razred, da se nemrem dučakati da duođeš dima i da se igrame pu dvurišču. Štela sem ti reči fala jer si moja podrška. Štela sem ti reči da te volim. Ali niesem. Niš od toga ti niesem rekla.

Siečam se da su me mama i tata držali za rouku i peljali me v nekakve meste. Razmela sem da je bolnica, ali niesem znala zake smo tu. Otprli su nekakve smeđe vrata i vse je bile poune ljudi koji ležiju i spiju. V desnom dielu te sobe ležal si i ti. Vidla sem samo zelene cevčice koj su bile prikapčene pu tebe. Puzdravil si me i pital: „Koj me ne poznaš?“ Nasmejal si mi se. Ja niesem znala koj bi rekla. Niti rieči. Same sem šutela. Vi ste se spuminjali – mama, tata i ti. Dobre se siečam, na izlazu z sobe mahnul si mi. Nigdar pokle toga niesem te vidla. Nigdar pokle toga niesi došel vu naše dvurišće.

Sad mi je žal koj sem tam bila tak šutljiva. Mislila sem da se buš vrnul i da se bume još duge spuminjali. A štela sem ti reči još poune, poune toga. Najviše – da mi je stale du tebe i da te volim, dedek muoj.

**Lorena Prugovečki, VII. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad**

Osnovna škola Marija Bistrica
Mentorica: Melita Petriš Banovec, prof.

Inga Sadaić, VIII. c razred
Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok
Mentor: Željko Kropf, prof.

Trgatva

Jutro je. Otprem oči i čujem kak se neko spomina. Posluhnem i čujem da je hiža puna ljudi. I onda se zmislim da je danes trgatva. Došli su dedina sestra Slava, sused Dragec, suseda Štefica, i sused Branko. Tak mi je več včere mama rekla da buju došli.

Dojdem, še napol pospana, v kuhiju, a tam več se fino diši po pečeni guski keru je baka morala več v sedam vur vjutro deti peč jer še mora i puru speči. Si, kere sam nabrojila, su bili za stolom i pili kavu ili rakiju jer su več froštiljali. Sused Dragec posebno je falil rakiju jer da je ovo leto baš jako fina.

Hitro sem si i ja nekaj pojela, obula škorje i šla na traktor, a z menom i si drugi. Samo je baka ostala domaj jer mora kuhati. Deda nas je s traktorom dopelal na breg; visoki je i teško je pešice dojti.

Si smo si zeli po jenu kantu, saki je zašo v jenu red i počeli smo trgati. Kuruza je šumila, čulo se kak pokaju klasi, a belije je padalo na se strane jer smo kuruzu odmah i belili. Čim je kera kanta bila puna, hitili smo kuruzu na jen kup. Začas je na kupu bilo puno zlatnih klasov i se je dišalo po friško pobranoj kuruzi. Deda je pobiral kuruzu s kupov i metal ju na traktor. Trgali smo jeno pol vure, a ljudi su se več o semu stigli spomnati, največ o politiki. A onda je suseda Štefica pitala: „Kaj vi znate da je oni Joža Baričin prešo v penziju?“

Pa su onda si komentirali kuliko je star, kuliko je delal, je li opče zaslужil tu penziju... Ja to poslušam i mislim si kaj ih je briga za suseda Joža, kaj nimaju dost svojih problemof? Več mi je bilo teško, a i ni mi se dalo poslušati jihove spominke pa sem rekla mami da idem domof.

Baki je to baš pasalo jer sem ji pomogla v kuhiji. Gulila sem komper, strajbala noklece za juhu, postavila stol i tak mi je vreme hitro prešlo. Cela kuhija dišala je po pečenem komperu, guski i puri tak da sam mislila da nebum zdržala dok dojdeju težaki. Baka mi je rekla da je spekla orehovu i makovu gibanicu i nek ju narežem prej nek oni dojdeju. Bila sem več tak lačna da sem si keri komadič i pojela. Baka baš peče finu gibanicu!

Izvana se več čul traktor, a pokle i kak se ljudi spominaju i smejiju. Začas su več bili v kuhiji za stolom i jako falili bakinu juhu i puru i gusku, a onda i finu gibanicu i rekli da se tak nekaj finega nemre jesti saki den.

Malo smo si još posedeli, pilo se domače vino, a onda je nazaj bilo vreme za posel.

Kuruzu je trebalo pometati v kuružjak pa smo se si stali oko voza i počeli metati. Bilo nam je več vruče, ali je kuružjak za čas bil pun kuruze, a si su se čudili i govorili kak je ovo leto jako lepa i zdrava.

Bilo je vreme nazaj si sesti za stol. Gibanica je več čakala, a i gemišti, a sused Dragec je reko da bi si zde mogli malo i zapopevati. Tak se skroz na dvorište, a sigurno i k susedima, čulo Veselo, veselo, Zagorci, Zagorski cug, Mamica su štruklje pekli, Lepe ti je Zagorje zelene i druge kerih su se mogli zmisliti.

Tak je več pomalo došel i mrak pa se sused Dragec zmislijil: „Zde pa moram iti domof krave, svije i koje nahraniti“, a suseda Štefica je rekla da mora večerju skuhati. Si su se razišli, a baka i ja smo pospremale kuhiju i spominale se kak je den hitro prešo, kak je lepo kad je posel napravljen i kak imamo dobre susede. Več je pomalo došla i noć pa smo si zadovoljni prešli spat.

**Lorena Grahovar, V. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad
Osnovna škola Antuna Mihanovića Klanjec
Mentorica: Dragica Gajšak, prof.**

U nježnim rukama

Šećem. Rano je jutro. Oko mene nema nikoga. Osluškujem. Čujem samo tišinu. Ništa drugo. Posvemašnji mir. Ali... nastanila se u meni neka tuga i briga. Ne mogu više. Nemam više snage misliti ni hodati.

Odjednom nešto me počelo dizati. Uskoro sam postala viša od svih stabala, svih kuća. Našla sam se na nečijem dlanu, na veeeelikom dlanu. Prosule su se po mome obrazu nježne zrake ranoga sunca, pomilovale me uz pozdrav. Podigla sam pogled i skoro savršeno vidjela neznančeve lice. To je starac. Odjeven je u odijelo sašiveno od uzvišenja i ravnica... brežuljaka i planina... različitih voćaka, plodnih vrtova i polja. Odmah sam ga prepoznala. Pa to je moj Zavičaj! Moj dragi brežuljkasti Zavičaj! Blago mi se nasmijao i zagrlio me. Rukama velikim i moćnim, a opet tako nježnim. Potom me opet spustio na zemlju.

Prije nego što je njegovo bijedo lice nestalo među bijelim oblacima, čula sam njegove riječi: „Ti ćeš uvijek biti u mojim rukama!“

**Leda Varžić, VI. razred
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad
Osnovna škola Oroslavje
Mentorica: Sanja Jelačić, prof.**

Po zl ca bl

Marta Dlesk, III. razred

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog Zabok
Mentorica: Antonia Čačić, prof.

Opsesivno-kompulzivni poremećaj

Ja volim homonime i sinonime. Netko mi je jednom rekao da ne započinjem rečenicu zamjenicom „ja“. Kao prvo – suvišno je u rečenici u kojoj je prvo lice već izraženo glagolom. Kao drugo – pleonastično je. A „suvišno“ i „pleonastično“ zapravo su sinonimi. Znači, volim homonime i sinonime. To je jedna zdrava rečenica. Očito je da je jedna kad ima samo jednu točku ako izostavimo one na glasovima „i“ i „j“ (onda bi ih ukupno bilo sedam – baš kao broj dana u tjednu, broj kontinenata i broj brda na kojem je sagrađen Rim koji je imao isti broj kraljeva). Od točke može nastati crta što je složeniji pojam od točke, ali točka je uočljivija jer: prije ćeš zamijetiti točku na krilu bubamare nego crtu na krilu leptira. Crte i točke dosadne su ako nema boje koja će upotpuniti dojam. Osim, naravno, osobama s daltonizmom, akromatizmom ili sljepoćom. Njima je svejedno je li nešto crveno ili zeleno kad ih oči varaju gore nego današnji muževi svoje žene. Ili muževi muževe, a žene žene po najnovijoj etiketi. Zanimljivo je kako postoji glagol „ženiti“, a ne postoji „mužiti“. A kada bi i postojao, što bi značio i bi li uopće bio uveden u rječnik, a kada bi i bio uveden, pitanje je u koji točno... To su sve retorička pitanja na koja se ne očekuje odgovor. I to je opet PLEONAZAM! Vrtim se u krug, ali nema veze jer je on savršen, a sve bi i trebalo biti savršeno da ljudi i drugi ljudi mogu živjeti u miru, tj. da ne bi došlo do rata. Čitao sam o tome u Tolstojevu Ratu i miru. Ne, ne, ne, ne valja mi deklinirati djela, možda bi ispravnije bilo da sam se izrazio ovako: u Tolstojevu romanu „Rat i mir“. Ali sad je ionako gotovo jer je greška već učinjena, a ja nemam guminicu pri ruci. Zapravo, istina je da bih morao prati ruke ako se dohvativam gumice, a ako operem ruke, ovaj papir mogao bi se smočiti jer činjenica je da ručnici nikada ne mogu biti dovoljno čisti da im možeš vjerovati. Dakle, bolje ostaviti grešku, nego biti razočaran prljavštinom pamučnih ručnika. Papirnatih je ponestalo nakon što sam slučajno prolio čašu vode po savršeno bijelom stoliću na kojem je ležao Tolstojev roman „Rat i mir“ (mislim da bi me ova rečenica na časak trebala smiriti). Dakle, to je njegov roman, ali je moj. Mislim, on ga je napisao, a ja sam kupio njegovu knjigu što je čini mojom. Mislim da sam upravo istaknuo očito, ali tako je moralo biti kako bih zadovoljio svoju dušu, još uvijek ranjenu nehotičnom pogrješkom iz šesnaestog retka. Dugo mi je trebalo da se odlučim želim li napisati „reda“ ili „retka“, ali sam naposjetku ipak za-

ključio da su redovi preformalni; to je samo oznaka za sjedišta u kinu ili ono kad sve posložiš da bude čisto i uredno. NE! Definicija se nikada ne započinje s „ono kad“! Stanje, tako je, to je stanje – čisto i uredno stanje. Sad se već počinjem preznojavati zbog druge pogreške koja mi se tako nespretno podmetnula pod olovku. Navodno je zdravo izlučivati znoj, ali on za sobom povlači i smrad, a kad smrdim, znači da sam prljav i to znači da nisam u redu – odnosno u čistom i urednom stanju. Osjećao bih se bolje nakon hladnog tuša (u sažetku: ne prehladnog ni pretoplog, pa čak ni mlakog nego možda stupanj više od mlakog koje vuče prema toplo-hladnom). Uvijek treba sažimati kako se čovjek ne bi izgubio negdje između redaka. Čuo sam da su u nekom filmu ljudi bili „Izgubljeni u prijevodu“. Ja ne znam jezike pa mi je svejedno, ali već sam rekao da volim homonime, a jezik i jezik to jesu! „Biti ili ne biti – to je pitanje!“ Naime, autor se ovdje malo zanio: u navodu su zapravo dva pitanja, a ne samo jedno... Brojati je važno jer kako bismo inače živjeli? Kako ako ne prebrojimo sve pahuljice koje ćemo pojesti za doručak ili odjevne predmete koji su složeni po boji, crtama i točkama? E, to su PITANJA! Baš je neobično i pomalo paradoksalno što sam rečenicu o pitanjima završio uskličnikom, ali i svemir je. Paradoksalan, a ne završio rečenicu o pitanjima uskličnikom. Hm... opet sam zeznuo rečeničnu konstrukciju i sad se već ozbiljno počinjem zabrinjavati za svoje zdravlje. Ali zabrinjavanje potiče žlijezde da luče znoj, a znoj smrdi, a ako se operem, ne mogu se obrisati jer su ručnici prljavi, a papirnate sam potrošio jer sam prolio vodu po savršeno bijelom stoliću na kojem je bio Tolstojev roman „Rat i mir“ o kojem sam maloprije počinio grešku i nisam je mogao popraviti jer bih tada morao primiti gumicu i nakon nje oprati ruke koje bih tada obrisao u... Rekao sam da ne možeš vjerovati ručnicima! Upravo sam ponovio sve što sam već napisao, ali barem sam sada sve sažeo pa se valjda neću izgubiti između redaka. Ah, opet se vrtim u krug! Savršeno! Razlika između „savršeno“ iz petnaestog reda i ovog „savršeno“ jest u sredstvu ironije koja je prisutna u drugom. I to ih sada čini homonimima koje volim. Volim i sinonime.

P.S. Ispravak: U pedeset i prvom retku umjesto „reda“ mislio sam napisati „retka“.

**Tamara Jakopović, IV. razred
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 1. nagrada**
Srednja škola Zlatar
Mentorica: Ivančica Tomorad, prof.

Serijska životinja

Šest sati poslijepodne. Doba dana kada svi stanovnici Uspavanog grada privode kraju svoje dnevne aktivnosti. Promet na ulicama iščezava. U zraku prevladava miris benzina koji isparava iz asfalta pregaženog užurbanim vozilima, miješajući se sa smradom životinjskih fekalija iz okolnog peradarnika. Mirnoći i spokoju prethodi trenutak u kojem majke trčeći, poskakujući, odlaze po svoju djecu u vrtiće. Trenutak u kojem kolege s posla srču posljednje gutljaje gorkog piva. Trenutak kada su na stolu već pripremljene zdjelice s čipsom i kokicama, u čašama već isparavaju mjeđuhurići ugljikova dioksida i svi s nestrpljenjem iščekuju novu epizodu serijala „Ovako živiš i ti” u svojim udobnim, toplim naslonjačima.

U uvodnoj špici predstavljaju se protagonisti serije, dok u pozadini svira Straussova melodija „Tako je govorio Zaratustra”. Početni kadar prikazuje gomilu ljudi u kafiću, postupno zumirajući tamnokosog mladića odjevenog u sivi vuneni džemper te djevojku oblike figure kojoj dugi plavi uvojci poskakuju u ritmu glazbe. Kadrovi koji slijede prikazuju romantičnu večeru uz plamteće svjeće. Idiličnu atmosferu prekida prizor u kuhinji gdje mladić vičući izražava osjećaj nezadovoljstva. Udara šakom djevojčino lice. Ona drži ruku na lijevom oku čiju bjeloočnicu ispunjava krvavi trag i crveni krug koji seže sve do obrve. On nastavlja s udarcima. Djevojka pada na kuhinjske pločice plave boje koje poput ornamenta ispunjava crvena, sluzava krv što joj teče iz nosa. To ga nije zaustavilo.

Uznemireni roditelji ispred malih ekrana brzim pokretima prekrivaju oči svojoj djeci. Jednu je gledateljicu ovaj kadar omeo u prepričavanju susjedi kako je jako nespretna te je sinoć opet pala po stepenicama i slomila ruku. Prelazeći preko modrice na oku, komentirala je kako bi ona bez razmišljanja ostavila takvog muškarca.

Situaciju kod gledatelja popravlja svadbeni marš. Ispred oltara mladić i djevojka zavjetuju se na vječnu ljubav. Njihova ljubav rezultirala je plodom koji predstavlja glavnog lika današnje epizode.

Tit Viduš, razigran je i znatiželjan dječak koji je gurao prste u svaku utičnicu i stavljao u usta svaku stvar koja mu se mogla zavući kroz usne

otvor. U vrtiću je najviše volio bojanke iako je svaku sliku bojao preko zadanih rubova. Bio je prosječan učenik, usprkos tome što do četvrtog razreda nije razlikovao slovo *s* od slova *z*.

„Sjedite u školskim klupama da bismo vas okupirali činjenicama koje neće utjecati na vaš daljnji život. Od vas stvaramo poslušne građane koji će u budućnosti pokorno izvršavati zadatke. Nemojte učiti s razumijevanjem, već zaokupite hipokampus i učite napamet. Slobodno vrijeme, kojeg neće biti puno, nemojte koristiti da biste radili nešto što vas veseli, razvija vašu maštu i pomiče granice vlastitih sposobnosti, već se usredotočite na gledanje u ekrane mobitela i računala. Najvažnije je da NIKAD ne postavljate pitanja, jer time dovodite u sumnju sistem pod kojim se razvijate.“ Svako polugodište isto predavanje profesorice Moralnog življenja znao je već napamet i smatrao ga je izrazito dosadnjim.

Tit nije uspio položiti ispit odanosti i dobiti papir poslušnosti, stoga se zaposlio u mjesnoj tvornici peradi i njihovih proizvoda. Bila je to konstrukcija enormnih dimenzija, zauzimajući površinu poput pet prosječnih stambenih zgrada. Na ulazu je stajao veliki pravokutni znak metalnog sjaja „Nezaposlenima ulaz **STROGO** zabranjen“. Prva prostorija bila je mračna, bez prozora, ispunjena čeličnim kavezima, posloženih jedan na drugi. Iza čvrstih rešetaka nalazile su se kokoši. Kljunovi su im bili tupi. Na mjestu gdje je prije bio vrh kojim kljucaju hranu sada se nalazila sasušena, stvrdnuta krvava masa. Perje im je bilo prljavo, prekriveno izmetom drugih kokoši. Nerijetko su bile i bez krila ili nogu, deformiranih kralježnica, zbog neproporcionalnih veličina kaveza u kojima su se nalazile. Slijedila je velika prostorija obasjana velikim bijelim reflektorima i prekrivena bijelim pločicama. To je bilo Titovo radno mjesto. Upravo je za noge vješao kokoš o zahačku pored ostalih živih kokoši koje su visjele sa stroja. Ona koju je držao izgledala je bolesno, iscrpljeno, očerupanog perja. Imala je samo jednu nogu, dok je na mjestu druge visjelo krvavo perje s trupa. Uz smijesak je objasnio da je sposobna za daljnju preradu dok god diše, stoga njezina deformacija ne predstavlja nikakvu opasnost. U nastavku procesa kokoši su naglavačke provodili kroz elektrošokere koji su preko živaca prenosili bol sve do mozga kako bi tijelo ostalo u paraliziranom položaju. Oči joj zrcale tugu i patnju koju ne može iskazati na ljudski način. Strojem ju prenosi do pokretnog noža, prislanja vrat o oštricu koja joj reže grkljan. Glava joj se pomiče prema dolje, vrat razdvaja na pola te iz njega u mlazovima teče krv u veliku čeličnu posudu iz koje se crvena tekućina izlijeva po podu. Dokaz njezine svjesnosti bili su posljednji trzaji noge na kojoj je visjela, prije završnog podvrgavanja

kipućoj vodi da joj otpadne to malo perja što je imala. U nastavku građevine veliku industrijsku važnost ima prostorija za skupljanje kokošje menstruacije, prostorija za ubrizgavanje hormona i lijekova te prostorija za pakiranje gotovih proizvoda. Završni korak procesa stvaranja je stavljanje naljepnica „Humani način proizvodnje“ i „Nije genetski modificirano“.

Ovi su kadrovi potaknuli izrazitu emocionalnu reakciju. Kod nekih su gledatelja izazvali suze, a kod nekih strah da bi jednog dana takva industrija mogla zahvatiti njihove potomke. Ljudi su se pitali kako čovjek može raditi posao u kojem doprinosi tolikoj dehumanizaciji i obezvrjeđivanju tuđeg života. Jedan se gledatelj toliko šokirao i rastužio da je radi utjehe posegnuo u hladnjak za hrenovkom koja mu je ostala od ručka.

Većina ih se morala pribратi, stoga su malo zakasnili na prve trenutke novog kadra.

Tit stoji pred velikom raskošnom palačom. Ulazeći kroz čvrsta drvena vrata, poseže za vodom u mramornoj posudi koja će s njega isprati sve grijehe počinjene tijekom dana. Prolazeći pored dugačkih klupa, promatra freske na zidu i kipove u originalnim ljudskim proporcijama. Ispred njega se nalazi kićeni oltar za kojim stoji muškarac u svečanoj pozlaćenoj odjeći sastavljenoj od više slojeva. Ispod jednog od njih izvlači ruku na kojoj mu se sjaji zlatni debeli prsten i pruža ju prema puku, govoreći:

„Vaše božanstvo ne dopušta različitosti. Svatko tko vam je različit po vjerovanju, razmišljanju, seksualnom opredjeljenju ili količini melanina u koži, zaslužuje strogu osudu!“ svjetina ga promatra razrogačenim tupim pogledom ponavljajući za njim: „Mi ne prihvaćamo razlike!“

„Vaše se božanstvo nalazi izvan vas. Odgovore ne možete pronaći u sebi samima. Vi ste mali i ograničeni, stoga niste sposobni biti nešto više od tijela. Kolektivni um pravilniji je od mišljenja pojedinca. Ako pomislite da ste vi cijeli svemir, izvor postojanja i univerzalna inteligencija, u pitanje dovodite božansku egzistenciju, samim time i egzistenciju ove institucije!“. „Mi smo nevažna stvorenja nepoznatog entiteta!“

Pomalo suhoparne i monotone događaje iz njegova života prekida plamen. Tit se panično osvrće oko sebe. Između oblaka dima pogled mu seže do ulaznih vrata, no zapriječen mu je put. Vatra se nadvila nad cijelu sobu. Niz čelo mu se spuštaju kapljice znoja. Rukama se pokušava zaštititi od vrućeg vala. Podižući ruke vidi tamnocrvenu kožu s crnim

mrljama na epitelu. Opeklina se šire nevjerljivom brzinom. Duž lijeve podlaktice skida mu se nakupina gornjeg sloja epiderme, ostavljajući za sobom otvorenu ranu prožetu gustim žutim gnojem između kojih se izlijeva krvava crvena tekućina. Nosnice mu obuzima vonj spaljene kože i dlaka. Uspaničenim pravilnim ritmom udisaji mu postaju sve kraći. Guta ga užareni ponor. Tijelo mu se pretvara u crni pepeo.

Radnju razrješuje glas naratora: „Tit Viduš umro je, a da nikad nije ni živio.“

Dok s televizora svira odjavna glazba, gledatelji ustaju iz svojih udobnih naslonjača i vraćaju se ritmu života koji su imali prije sat vremena. Majka za večeru priprema masnu pileću juhu, dok joj kći pomaže u čišćenju dnevnog boravka posutog mrvicama. Muž ljubi ženu u čelo jer mora natrag na posao, poručujući joj da se vraća kasno kako ga ne bi čekala. Niskobudžetna serija i dalje odašilje Straussovu melodiju identičnu uvodnoj špici. Ispred televizora sjedi dječak, razmišljajući.

Zrinka Vrček, IV. razred

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 2. nagrada

Druga gimnazija Varaždin

Mentor: Petar Bekić, prof.

I Feel Fine

U 6:00 ujutro oštar zvuk alarma na mobitelu prekida moje jezom prožete, ali utješno besmislene snove. Odgađam alarm za pet minuta. Pa još pet. U 6:10 sati tmurnog jesenskog ponedjeljka ujutro širom otvaram oči, dok mi tijelo prožimaju trnci.

Svakog dana ju osjetim, tu llijavu nakupinu treme pred novim suočavanjem sa stvarnošću radnoga dana. Ipak, oči su mi otvorene, a nosnicama mi prolazi ugodan, topao zrak koji mi i dušu budi iz sna. U 6:11 sati mislim o svim onim ljudima koji će se danas probuditi i prisiljavati, postupno, sekundu po sekundu, da prežive još taj jedan dan. Čujem njihove isprekidane misli poput slabe jeke u svojoj glavi: *Ajde, samo otvor oči, samo to... Samo još ustani iz kreveta, ništa drugo. Samo čašu vode. Samo obuci vestu. Samo uđi u tramvaj, samo se pojavi na poslu, samo pozdravi susjeda... samo još ovo, ništa više, samo ovo.* U 6:13 već razmišljam o nečijoj majci, koja svoje dijete vuče po hladnim pločicama hodnika, dok ga očajničkim glasom moli da progovori, da ustane, da se obuče, da se već jednom sabere i odupre toj čudnoj tinejdžerskoj fazi do čijeg uzroka ona nikako ne može prodrijeti. O djeci zaključanoj duboko u podrumu i očevima koji slamaju ključeve dok drhtavim rukama pokušavaju otključati vrata, ispuštajući krikove koji bijes rastapaju u bespomoćnu tugu. Razmišljam o jadnim, usamljenim dušama i zgrčenim tijelima čije će trepavice zauvijek ostati slijepljene crnim talogom jedne neprobavljive noći... Ponovno me prožimaju trnci. Točno u 6:15, zahvalan što ne pripadam tom društvu, brzo ustajem iz kreveta. Otvaram prozor, udišem hladan zrak u čijem se mirisu osjeća nadolazeća kiša... A zatim oštar miris tople kave, na brzinu pojeden vrući doručak, nekoliko minuta prekrasnog mira na balkonu s cigaretom u ruci i prikladnim Chopinovim preludijem u ušima, pa žurnim korakom do autobusa. Gledam kroz prozor u žučkasto-ljubičasto nebo. Prizor u meni izaziva onu dobro poznatu, slatku melankoliju. U ruci mi je mala svijetloplava knjiga tvrdih korica, Goetheov Werther. Pročitao sam ga pod ljetnim praznicima i svrstao ga među najdraže lektire, odmah uz Lovca u žitu.

Odjednom pomislim na Lauru. Sigurno će me pitati kako mi se svidio koncert. Ako se uopće sjeti da sam došao. Činila se već poprilično pijana kad smo se pozdravljali. Njen dečko svira u tom nekom rock bendu pa me pozvala na njihovu svirku prošli vikend, a ja jednostavno nisam

mogao ne doći. Općenito, obožavam koncerte. Takve glasne i divlje, na pozornicama zalijanim pivom gotovo jednako kao i one otmjene i svečane u dvoranama zlatnih parketa i kićastih lustera. U meni bude atmosferu sličnu onoj kod vožnje autocestom. Vrijeme kao da stoji u automobilu koji klizi asfaltom, pretvara se u tekućinu koja teče iz instrumenta pukotinama parketa do zgusnute magle u očima publike, i dalje se provlači našim žilama, kroz tunele, kroz misli, kroz crvena svjetla semafora. U takvim trenucima kao da iščekujem sudar, eksploziju od pritiska u ušima, nenadani udarac koji će prosuti moj mozak po vrućem, zlatnom noćnom parketu.

Da otjeram zabrinjavajuće ugodan osjećaj kaosa u želucu, ponovno stavljam slušalice u uši i tražim neku feel-good pjesmu Beatlesa. *Here Comes The Sun?* Odlučujem se za *I Feel Fine*. Pomicljam kako je ovo ipak jedan od dobrih dana, smislen, zanimljiv, prožet nekom simpatičnom ironijom... Ljudi oko mene izgledaju umorno, usklađeno sa sivom jutarnjom atmosferom. Nervozno pogledavaju oko sebe, ili samo zure u svoje blještave ekranciće. Nekad su i takve sitnice imale moć da me ozlovolje u trenutku. No, puno je lakše ako stvari prestaneš shvaćati ozbiljno. Pustiš da kapljice kiše odnese lagani proljetni vjetrić...

„Dobro pa o čemu ti to razmišljaš tako duboko?“ Trgnem se kao da su me gurnuli s Plutona niz crveni, plastični tobogan sve do drvenog stolca u zadnjoj klupi do prozora.

„Ma ničem“, odgovorim sa smiješkom punim ispričavanja. Osim što stvarno nemam pojma o čemu sam maloprije razmišljaо, shvatio sam da je pametnije na takva pitanja ne odgovarati, odnosno, odgovarati što kraće. „I, kako ti je bilo na koncertu?“ „Dobro, zabavno...“

„Super, dragoo mi je. Vidimo se onda opet u subotu na – Isuse, nemoj mi reći da stvarno čitaš lektiru!“ (Knjiga leži otvorena na mojoj klupi.) Začuđeno me pogleda, nasmije se i na zvuk zvona krene prema svom mjestu. Prvi sat Hrvatski – Patnje mladog Werthera – analiza. Veći je dio razreda pročitao kratki sadržaj na internetu i svi će oni, kad im bude postavljeno pitanje, na primjer, razlog Wertherova samoubojstva, znati napisati, važnim, krupnim slovima: nesretna ljubav. A kasnije će se hvaliti odličnim ocjenama i ismijavati taj nepotrebni, glupi predmet, tog cmizdravog dosadnog Goethea, pa šizofreničnog, pijanog Poea... Književnost u školama kao da je izgubila titulu umjetnosti. Svejedno, važno je da je moj Werther i dalje u mojim rukama.

Završava nastava, kava poslije škole, sve gušće kapi kiše, vjetar sve jači. U 15:15 krećem prema autobusnoj. Stavljam slušalice u uši, neki hard rock, nešto glasno, da mi stiša misli. Hodam prema zebri,

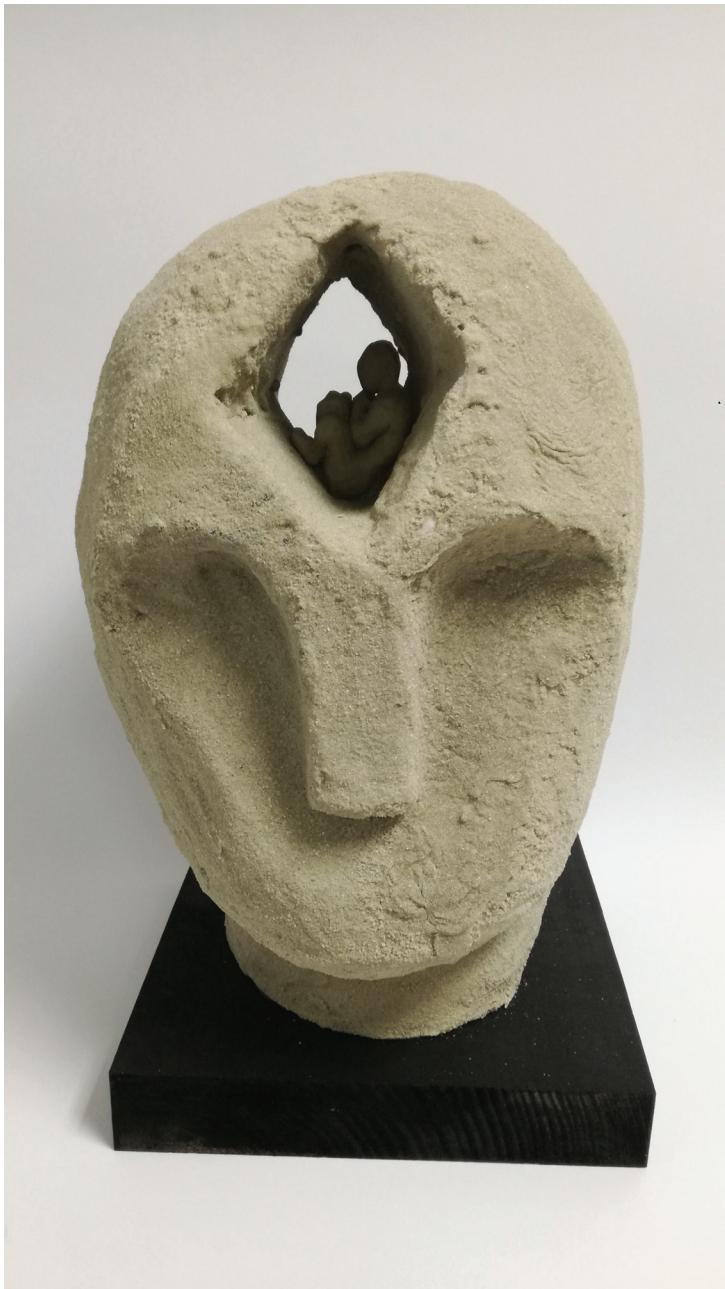
zeleno na semaforu, blijedi obris duge na nebu. Gužva oko mene, vrto-glavica, ugodan osjećaj kaosa, odjek bubnjeva u lubanji. Stvarno je lijepo nebo... Glasno civiljenje, vrisak, okrećem glavu ulijevo, udarac. Osjećam kao da letim, možda sam samo toliko sretan... Odjednom pomislim na Lauru.

U sljedećem trenutku taj moj prokleti mozak leži prosut po hladnom, sivom asfaltu.

Rebeka Petković, III. razred

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 3. nagrada

Prva gimnazija Varaždin
Mentorica: Tatjana Ruža, prof.

Martin Viher, I. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok
Mentorica: Carmen Baćura Potočić, prof.

Alighieri je krič

Škriiiip...Vrata devetoga kruga pekla otpiraju se i najgorše zlo zišleje van. I kam bi drugam došle nek na moju fasadu. Od moje hiže. V moje vulice. Neke tak bez sramaveč duge nisam vidla. Mortimislite da znate sa zla z Pandorine kutije, ali očito postoji još jedne... Zgmizaleje na svojih odvratnih osamnog i sad tu hodi ko da je glavne. I nekak, kad to vidim, kak i saki normalni čovek, doživim epileptični i par paničnih napada. Za te vrieme pred oči mi dolazi slika Frodateroga je isti takvi stvor vlovil v svoju mrežu i ...jaj mene jaj!!! I kojbuš druge (kad dojdeš k sebe i zgrabiš male zraka) nek - počelbejžati. I onda se spoteckneš na nišakimaš razinu spretnosti ko ja i cieli život ti se zvrti pred očima. I misliš si, normalne da te to sad naganja, ne bu valjda neke tak grde ostale pri miru. Ko one kad ti velijuda to nišneče, a, pusti ti to...To su za decu lovačke, sakispametničovek zna da se koj ima više od četiri noge nemre-imeti dobre namjere. I dobre, dignem se (valjda nem čekala da me ščapi i da z osamnejst krepam) i letim do prvoga muhoklopa (fala Bogu na muhoklopima, inače bi ga zblizoga trebala...). I idem ja do toga (male je reči) čudovišta, alodjenput njega više nema. E,sad je gotove! V plućima više nema zraka, pred oči mi opadne mrak, noge pupuščaju, tlak skoci na 190, a puls je tak ubrzan da, da ima noge, bržeš bi i od Bolta letel. Velim si: ti to moreš! skoncentriram se makar jedva na nogami stojim, popentram se na stolec igledim kam je sustanar izdajicepobegel. Ruke mi dršćeju, al do bu ga klopilaknem ja?! Aha! Evo ga! Gmiže po podu ko da je njegova hiža. *Mislim, ne znam, gospone, e Vaš tata ovde plača struju i vodu ili moj?* Ne bu to tak išle. Moram obraniti svoj teritorij. I se je bile dobre dok jebildalke više od meter, ali čim sam ga vidlazblizuga, pak mi se kisik z organizma povlekel. Nakon par žalivožnih pokušaja prešla sam po „stručnjaka“. Dojdem do njega same da bi čula najgluplje opravdanje „*nembezvezevbijal pauke*“. Dobre, dekla, diši, neš ga se baš odrekla, ipak ti je brat! I dojde mi na pamet one koj v svjetu uvijek prolazi; mito i korupcija. I niš, zvadim ja z ladice svoju imovinu (dvadesethrvackih kuna) i naručim ubojstvo. Valjda mu se dopale biti plačeni ubojica pa je pristal. Prejde on i klopi pauka, al, dečki dragi, niš ja ne verujem dok ne vidim beživotne truple. Zgleda stvarne krepane, ali neme sad riskirali bezveze živote ukučana, pa ga ja tropim još deset put za svaki slučaj. I evo, srce na mestu, osmeh na face, i nada v duše da se tak neke ne bu opet tak

brže od nekud doteple.

I dej same, Dante, ko Boga te molim, drugi put poglej e si dobre zaprl vrata za sobu.

Marija Tomorad, IV. razred

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 1. pohvaljeni rad

Srednja škola Zlatar

Mentorica: Ivančica Tomorad, prof.

Tea Preberina, IV. razred

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok

Mentorica: Mirjana Smolić, prof.

Učionica B3

Inače sam mirno, dobro i povućeno dijete. Ali, izgleda da to misle samo oni koji me ne viđaju tako često i oni s kojima nisam pretjerano blizak.

Moja majka kaže da 'biti' dobar i 'bio' dobar nije isto. Ah, profesorica hrvatskoga jezika! Uglavnom, pod time misli da sam 'bio' dobar samo kad sam bio malen, a da sada više baš i nisam. Ali, kako nisam? Po cijele dane sjedim za računalom i igram igrice. Idem na trening i ponekad izađem s prijateljima. Jedem kad mi se jede, pijem kad mi se pije i tako to... Par puta na dan odem do WC-a, što moju majku najviše ljuti. Mislim, ne ljuti nju to što ja moram na WC, već što to moram svaki put kad me jedva jedvice uspije odvojiti od League of Legendsa i posjeti za radni stol kako bih pisao zadataću i učio. Sve bi bilo divno i krasno da ja odem, obavim što trebam i vratim se učenju. Ali ne... Ja sjedim i sjedim, uspoređujem boje četkica za zube s bojom svojih čarapa, odvajam slojeve troslojnog mirisnog WC papira, računam obujam prozora i odokativno određujem veličine šampona poredanih na ormariću... Kad sve to proučim, misli mi odlutaju unedogled.

Uvijek sam se pitao postoji li sudbina. Nisam razmišljao o drugim stvarima kao ostali šesnaestogodišnjaci. Djekožke me ne zanimaju previše. Kada viđim svoju majku, onako nervoznu i ljutu, pa kada krene s onih stotinu molbi i zamolbi, 28905 muzičkih želja, zahtjeva i prohtjeva, uvjerenja i teorija, izgovorenih u 5 sekundi, shvatim da mi je jedna žena u životu sasvim dovoljna. U mom su razredu sami dečki i to je, moram priznati, stvarno cool. Radimo gluposti, smijemo se, šalimo. To dokazuje i moja urnebesna zamisao da se jednog jutra u školi sakrijem u ormar. Na tu sam ideju došao zahvaljujući svom vedrom duhu i želji za radošću kojom bih, barem na trenutak, prikrio prisutnost stresa i straha koji haraju hodnicima škole u potrazi za žrtvom.

Bio je početak malog odmora. Usli smo u učionicu B3. Profesorica povijesti rekla nam je da će zaključati učionicu i da čekamo na hodniku. Odlučio sam se sakriti u ormar kako bih mogao ostati u učionici tijekom odmora.

„Ajde, Matija, da i to vidimo!” rekao je Matej umirući od smijeha.

„Jesi ti sto posto siguran da ćeš stati unutra?” upitao me Josip s nevjericom. Pa, mislim, stvarno... Zar je moja ideja toliko čudna? Ma nije, naravno da nije. Dečki su rekli kako je to super ideja i pomogli su mi ući u ormar. Bio sam uzbudjen jer nisam znao hoću li uopće stati unutra. Ali konačno, uz veliku muku, uspio sam.

Još nikada nisam bio u tako malom, mračnom i skučenom prostoru. Zapi-

tao sam se: „Može li nešto poći po zlu?” Shvatio sam da nemam razloga za brigu i da ću izaći iz ormara kad počne sat.

Počeo sam razmišljati o sodbini. Ljudi kažu da je ona izgovor za sve što nam se događa, za što nemamo objašnjenje, što ne možemo i ne znamo rješiti. Ali ipak... Zanimalo me je puno više od toga što drugi kažu. Ležao sam u ormaru obgrijen tišinom koja je upotpunjavala prazninu učionice i razmišljao. Pomislio sam da bi bilo pametno prestati se opterećivati pitanjima na koja ionako neću dobiti odgovor.

„Matija!” začuo se nečiji glas. Skamenio sam se. „Zar nisam sam ovdje?” prozborio sam. „Nisi”, reče netko. Koljena su mi klecali. „Ma, pričinilo mi se”, pomislih. „Ne čini ti se, stvarno sam ovdje”, reče glas, „to sam samo ja, tvoja sADBINA.”

„Moja sADBINA?” začuđeno upitah, sada već pomalo siguran u to da će dobiti i odgovor. „Da, tvoja sADBINA. Ovdje sam jer si i ti ovdje, pratim te i znam kamo si krenuo i što namjeravaš učiniti.” Ovo mi je bilo i više nego dovoljno. Sada sam siguran. SADBINA postoji. Ali i dalje nisam znao što mi se to događa. Kako je uopće moguće razgovarati sa sADBINOM?

„Što je Matija, zašto si zanijemio?” upita me. „Nisam, samo sam zbumjen”, odgovorih. Bio sam izgubljen u vremenu i prostoru. Srce mi je ubrzano kučalo. Dlanovi su se znojili.

„Mogu li te nešto upitati?” rekoh. „Naravno“, odgovori. Bio sam sav izvan sebe, ali uspio sam izgovoriti: „Je li vjerovanje u tebe zapravo način na koji se oslobađamo odgovornosti za nešto što nam se dogodilo?”

Tišina... Trajala je tri sekunde, a meni se činilo kao cijela vječnost.

„Da, vjerovanje u mene ponekad je jedini način da ljudska psiha prebrodi neku situaciju. Teško je prihvati neuspjeh ili činjenicu da se nešto što želimo ne ostvaruje. Čovjek gubi nadu i sigurnost pa mu je lakše pripisati neke događaje meni.”

Ostao sam bez teksta. Postavio sam samo jedno pitanje i dobio odgovor na sva preostala pitanja. Iako mi se činilo da sada sve znam, upitao sam: „Je li moguće skrenuti s puta kojim nas vodiš i uzeti život u svoje ruke?”

„Da, moguće je, ali za to je potrebna volja i snaga. Ljudski um puno je moćniji nego što mislite. Problem je u tome što vi ne vjerujete da ste u stanju svoj život držati pod kontrolom. Ali, kada jednom uspostavite kontakt sa svojom podsviješću, neće biti problema koji će ostati neriješen.”

Nastupila je gromoglasna tišina. Shvatio sam! SADBINA postoji i možemo utjecati na nju.

Začuo sam kako se otvaraju vrata učionice. Zvonilo je. Sve se ovo zabilo samo u pet minuta? „Hvala ti na odgovorima, sADBINO!” rekao sam oduševljeno.

Ali, nije mi uzvratila. Gdje je nestala? Možda me nije čula? Ili je samo prisutna u nekom drugom obliku?

Začuo sam korake. Uhvatila me panika. Ipak, odškrinuo sam vrata ormara. Prvo što sam video bila je moja razrednica, potom profesorica iz povijesti, a tada i cijeli moj razred. Skupio sam snage i izašao. Dečki su prasnuli u smijeh. Ne mogu reći kakav su izraz lica imale moje profesorice jer nisam ništa video. Zabiljesnula me svjetlost. Nakon par sekundi slika se izoštrela. Pao mi je kamen sa srca jer - i profesorice su se smijale.

Sada sam znao. Sudbina je zaslužna za ovo. Zato je i bila sve to vrijeme sa mnom u ormaru. Ali, jesam li mogao postupiti drukčije? Možda sam ipak mogao čekati pred učionicom s ostatkom razreda? Samo nisam siguran, da li bi onda sudbina bila ta koja je uzrokovala tu odluku ili ja sam? Ne znam.

Agata Gredičak, II. razred

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 2. pohvaljeni rad

Srednja škola Oroslavje

Mentorica: Karmela Šafarik-Todorović, prof.

Ocean na papiru

Čuli su se koraci pred vratima stana. Padanje ključeva na pod. Psovka. Bio je utorak, što znači da se ujak Srećko vraća s još jednog razgovora za posao. Tako ih je barem nazivao. Ti su se razgovori održavali od podneva sve do kasno u noć. Stalo bi se tek kad su novčanici bili puni kao što su stabla listala zimi. Barem je konobarica Vendija imala dobre napojnice.

Stan je bio tih. Sva su svjetla bila ugašena osim onog u hodniku. Ustanem s kreveta i prošećem do već otključanih ulaznih vrata. Pomognem ujaku naći ključeve koji su se vješto sakrili pod otiračem s natpisom: „Uvijek dobrodošli!“. Ironija. Jedva se drži na nogama. Primim ga oko struka i njegovu ruku sebi prebacim preko vrata. Mutnim me očima pogledao te odvratnim alkoholnim zadahom prošaptao: „Dobar si ti dečko, nisu to geni...“ Upalivši svjetlo u kuhinji koja također služi i kao blagavaonica, smjestim ga na tvrdu drvenu stolicu s koje su komadići zelene boje otpadali kao pahulje s oblačka. Pred njega stavim čašu vode. „U hladnjaku je još nešto jutarnje juhe. Ima i nešto paštete. Aspirini su na uobičajnom mjestu“, objasnim posebno naglašavajući posljednju rečenicu osuđujućim tonom, na što ujak podigne klonulu glavu i pokuša me uplašiti pogledom, no u još uvijek mutnim očima nazire se mala doza zahvalnosti.

Ugasim svjetlo u hodniku i vratim se u sobu. Bila je divna kasnoproljetna noć. Nastava je skoro završavala, što, dakako, znači bezbroj nepotrenih ispita da slučajno ne pobjegnemo na ljetne praznike mirne savjesti. Sjednem na prozor. Udahnem što više zraka, možda mi kisik razbistri misli. Teško uzdahnem. Zvijezde su tako mirno treperile na nebu. One male skupile su se oko mjeseca, tamo su bile najsigurnije. One nešto veće udaljile su se od Zemljinog satelita da štite frontu nebeskog svoda. Ulične svjetiljke silno su se trudile preuzeti mjesecu ulogu, ali to im nije polazilo za rukom. Oko njih se nisu motale zvijezde, već stare ofucane mačke kojima je dom bio podrum naše zgrade. Pogled iz moje sobe nije bio bajkovit. Prazna ulica išarana vulgarnim grafitima i romeovskim ljubavnim porukama te smrad kontejntera niže niz ulicu gadili su svaku ljepotu rađanja ljeta.

Legnem na postelju u potpunom mraku. Tvrda je i opruge su već odustale od podupiranja mojeg tijela. Ne mogu se namjestiti. Svake noći osuđujem tvrdi madrac kao razlog moje nesanice, ali istina je zapravo drugačija, surrovia. Ja ne želim zaspati. Svaki novi dan je nova prilika, a ja svaku svoju izigram i odbacim. Ipak, i tome jednom mora doći kraj. Više nisam dijete.

Brinem se o ujaku bolje no on o meni. Sutra rano ujutro odmah ću otići na poštu i poslati ono pismo što mi tjednima već stoji u ladici.

Vrijeme je nemilosrdno teklo. Sunce se svake večeri povlači i pušta Mjesecu i njegovim malim podanicima da vladaju nehom. Sasvim neprimjetno pred nama bježe sati, tjedni, mjeseci. Studeni je vjetar vtlao smeđe mrtve listove divljih kestena koji su tvorili drvored pred ulazom u zgradu. Gurnuo sam željezna vrata svom snagom i našao se u nešto toplijem predvorju prizemlja. Producim do poštanskih ormarića i otvaram onaj na kojem crvenim flomasterom piše 3C. Na pod ispadne nekoliko čekova i računa te neko pismo u žutoj omotnici. Markica je bila kanadska. Nije bilo povratne adrese što sam shvatio kao neki znak. Samim ulaskom u stan, ne mogu ne primijetiti ujaka koji ponovno spava na prljavom kauču za koji već tjednima govorim da će ga očistiti čim skupim nešto novaca da nam priuštim sredstvo za čišćenje. Čime se uopće čiste prašnjavi stari kauči? Torbu odbacim na stolac, a pismo na stol. Prošećem do ladice s beštekom i zgrabim nož. Vratim se na stolac i ponovno primim pismo u ruke. Nož je sam prošao kroz kuvertu i meni se u rukama nađe rukom pisano pismo, baš onakva izgleda kao i pismo koje sam prije puno vremena uputio u Kanadu.

Dragi Matko! Žao mi je što ti ovo pismo nisam uputio mnogo ranije. Zaista sam prava kukavica kad sam čekao da mi vlastito dijete prvo pošalje pismo. Već nakon prvih riječi navrle su mi suze na oči. Da, zaista jesi kukavica. Ista ona koja je prije šest godina pobegla preko oceana s izlikom da nam osigura bolji život, ista ona koja se nije udostojila doći na pogreb vlastite žene, ostavljene da se snalazi kako zna i umije i prehrani malo dijete. Ista „ona“ kukavica. Tu sam dobio priliku za novi početak. Nova obitelj, novi posao. Stvarno žalim što nisi ovde jer bi se jako lijepo slagao s...

Dalje nisam mogao čitati jer su me oči izdale i dopustile suzama da stvore ocean na papiru. Poderem pismo i bacim ga u sudoper skupa s omotnicom. Ležerno prošećem do hodnika i prekopam ujakovu jaknu jer znam da se tamo uvijek nalaze šibice. Palim jednu i vratim se u kuhinju. Još jedan pogled na papir. Šibica pada u sudoper.

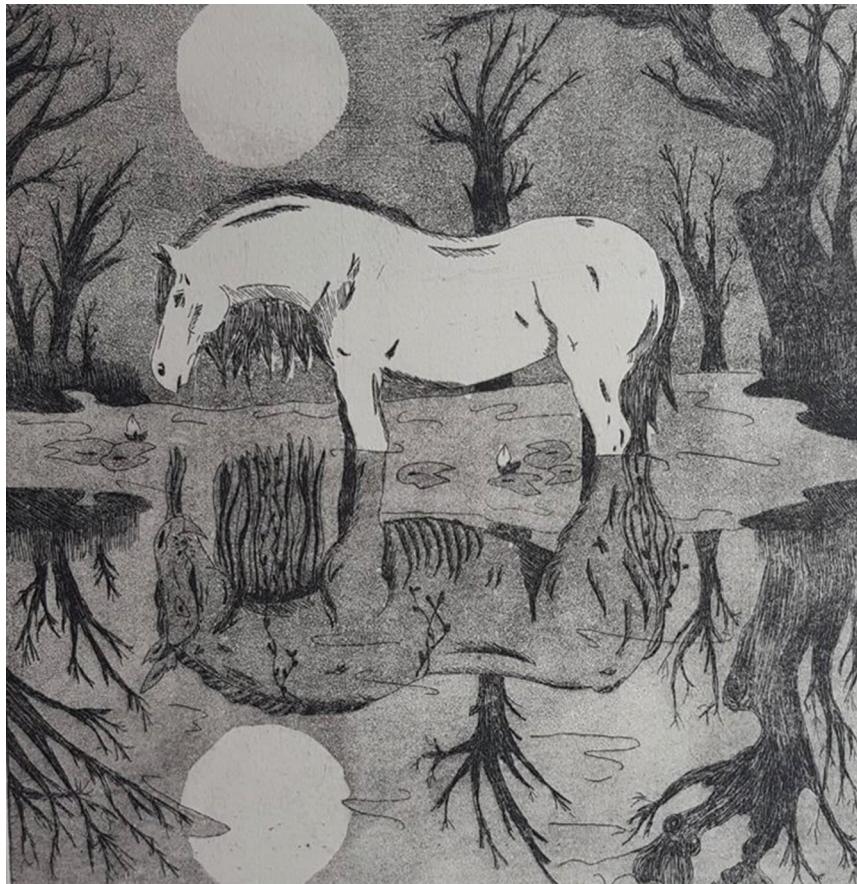
Ne biste vjerovali kakvim lijepim plamenom gore jedna iskra monstruoznosti, papir pun lažne empatije i šugavih dvjesto kanadskih dolara.

Helena Dolovčak, I. razred

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 3. pohvaljeni rad

Srednja škola Krapina

Mentorica: Danijela Draganić, prof.

Valentina Vukmanić, IV. razred

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok

Mentorica: Carmen Bačura Potočić, prof.

Između dva svijeta

Otvorila sam oči. Zrake sunca kroz zavjesu prodirale su do kreveta i padale mi na noge. Nisam osjetila njihovo milovanje. I krevet se jutros činio hladnijim no inače. Vjerojatno jer je on ranije ustao. Ustala sam i pospremila plahte koje su po sebi imale cvjetne uzorkе. Kupio ih je kad se vraćao s puta. Znao je da volim cvijeće, ali i da želim nove plahte jer su mi stare bijele dosadile. Otvorila sam prozor, a potom obula papuče i izašla iz sobe.

Dugim hodnikom dospjela sam do blagovaonice. Otvarala sam ormariće i hladnjak tražeći nešto za doručak, ali sam shvatila da ne osjećam glad. Onako odmorna, sjela sam na kauč i upalila televizor jer mi je bilo dosadno. Stala sam mijenjati programe i ni na jednom od njih nije bilo ništa zanimljivo. Ostala sam sjediti smrknuta lica. Pogled mi je lutao po stanu kao da nešto tražim. Zaustavio se na slavini iz koje su kapale kapljice vode. Svakim svojim „tup, tup“ privlačile su pozornost. Ustala sam i otišla u kupaonicu. Pomislila sam da će me jedna dobra vruća kupka oraspoložiti. Ostavila sam vodu da teče dok sam otišla po čistu odjeću i ručnike. Vrativši se, kada je bila gotovo puna. Brzo sam skinula spavaćicu i polako ušla u nju. Sjela sam. Voda mi je bilo do ramena, no nije bila vruća. Pričekala sam još neko vrijeme i shvatila da nije ni hladna. Nisam bila sigurna kako je to moguće, ali kao da nisam bila u vodi, već u nekoj čudnoj tekućini koja nema nikakve temperature. Počele su mi navirati čudne i zabrinjavajuće misli. Odjednom sam začula otključavanje ulaznih vrata. „Mora da je on“, pomislila sam. Požurila sam iz kade kako bih mu se pridružila. Navukla sam traperice i majicu, otvorila sam vrata i izašla. Potražila sam ga pogledom. Sjedio je u dnevnoj sobi i radio nešto na laptopu. Nije digao pogled, niti me pozdravio. Ruke sam stavila u stražnje džepove pa izustila: „Hej, mili!“ Nasmiješila sam se i očekivala odgovor. On je nastavio gledati u ekran. Nisam znala što da mislim. Je li me ignorirao? Nemoguće. Razljutila sam se. U meni se nagomilao gnjev. Udarila sam rukom o zid, a plava kosa ošinula mi je oči i lice. Čekala sam njegovu reakciju. Digao je glavu i samo pogledao u stranu kao da nešto osluškuje. Vratio se poslu. U nevjericu sam mu prišla, drhtavom rukom sam mu mahnula ispred očiju. Gledao je ravno kroz moju ruku i nije prekidaoo radnju. Uplašila sam se i suznih se očiju udaljila unatrag. „Nešto se ipak događa. Da mi je bar znati što“, pomislila sam. Čučnula sam u hodniku i zagrlila koljena. Ostala sam dugo u tom položaju. Više ga nisam ni gledala. Samo sam slušala njegove kretnje. Molila sam Boga da je sve to samo ružan san. Bilo je prošlo osam sati navečer i odlučila sam otići u spavaću sobu kako bih namjestila cvjetne plahte na krevetu te sam zatim legla. Ležala sam sama nekoliko minuta, a onda se pojavio

on. Izuo je papuče i lagano se smjestio u krevet. Opet me nije primijetio. Nisam mogla odlučiti bih li ga pokušala dotaknuti ili ne. Ruka mi sama napravi kretnju prema njemu i ja ga lagano dotaknem. Moji prsti klizili su po njegovoј koži, ali ni sam mogla osjetiti glatkoću i toplinu. To me užasavalo. Trznuo se i ja sam naglo povukla ruku k sebi. „Možda je bolje da ga samo promatram“, rekla sam samoj sebi. Moj pogled stao je kliziti po njegovim muževnim crtama lica. Crna poluduga kosa prekrivala mu je desnu stranu lica. Ispod prćastog nosa nazirale su se tanke usne. Jako sam ih željela poljubiti. Snažnu ruku gurnuo je pod glavu. Nekoliko minuta se tu i tamo zamigoljio, a onda je zaspao. U snove sam utonula i ja nadajući se da će sutra biti sve u redu. Ustao je prije osam sati. Ja sam već bila budna. Sjedila sam u boravku, ni gladna, ni žedna. Ništa se nije promjenilo. Prolazio je kraj mene kao da sam duh. Spremao se za izlazak iz stana. Odlučila sam ga pratiti. Nadala sam se da će nešto korisno saznati o ovoj situaciji. Vani je bio sunčan dan. Grane drveća mirovale su pa sam zaključila da ne puše vjetar. Hodao je brzim korakom niz ulicu. Teško sam ga pratila. Skrenuo je lijevo gdje se nalazio kafić u kojem smo stalno pili kavu. Ušao je i naručio. I ja sam htjela, ali sam se sjetila da ne mogu jer očito ne postojim. Opet sam se rastužila, ali sam odlučila da taj dan neću plakati. Nakon što je u samoći popio kavu, zaputio se u parkić. Često smo šetali kroz njega smijući se i razgovarajući. Ovaj put smo ga prošli u mrvioj tišini. Zapitala sam se kako se on osjeća i što misli. Kad bih mu barem mogla pročitati misli i doznnati što se zaista dogodilo. Stavio je ruke u džepove i zastao. Zagledao se u nebo i uzdahnuo, a onda nastavio hodati. Tu i tamo bi pozdravio poznatog prolaznika i pitao ga kako je. Iz parkića se zaputio na tržnicu. Hodali smo među ljudima kao nekada kad smo zajedno išli u kupovinu. Sada se činilo kao da svatko ide sam. Zastao je kraj cvjećarnice i počeo je birati cvijeće. Dok je razgledavao, osjećala sam radosnu nestrpljivost jer sam mislila da će mi kupiti ono najdraže. I kupio ga je - bijele i crvene ruže. Ali mi ih nije dao. Kao sjena, nastavila sam ga pratiti. Usporio je korak. Dugo smo hodali. Nisam se ni obazirala kuda. Kad sam pogledala ispred sebe, primijetila sam da se približavamo groblju. Osjetila sam nervozu. Sad smo već bili hodali među grobovima. Hodala sam iza njega kao da idem na vješanje.

Zaustavio se kod jednog, čučnuo je i stavio cvijeće u vazu. To nije bilo jedino cvijeće na grobu. Bilo ga je mnogo. Grob se od sveg tog šarenila jako isticao. Bilo je i mnoštvo šarenih lampiona, pogotovo na rubovima. Cvijeće je ipak bilo za mene. Okrenula sam se, a on je plakao. Poželjela sam ga zagrliti. I jesam iako oboje nismo osjećali jedno drugo.

**Ana Gregorić, III. razred
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 4. pohvaljeni rad**

Gimnazija A. G. Matoša, Zabok
Mentorica: Nikolina Tuđa Svečak, prof.

Grm lavande na planinskom proplanku

„Misliš li da je ovo pravo mjesto?” Klaudija nije podigla pogled dok je govorila.
„A što ako nije? Što ako zmajevi uopće ne postoje i ovo je samo jedna od sa-moubilačkih misija na koje šalju zatvorenike?” Markus je oštro prokomentirao.
„Ali nemamo izbora, zar ne? Nakon što smo prešli cijeli taj put, neću odustati.
Ako uspijemo, ako nademo zmajeve... Možda ćemo opet vidjeti roditelje.”
Zagrizla je usnicu da ne zaplače. To nije bilo vrijeme za plakanje, odlučila je.
„Ja idem unutra, s tobom ili bez tebe, a ti kako hoćeš.”

Klaudija je stisnula šake u pesnice i odlučno krenula prema velikom otvoru u stijeni.

„Čekaj. Idemo skupa.” Markus ju je dostigao za trenutak i ponudio joj svoju ispruženu ruku. Klaudija ju je prihvatile i zajedno su zakoračili u tamu.

***

Tapkali su kroz mračan hodnik trudeći se da ne prave buku, a Markus je lijevom rukom pratio zid. Dok su minute tekle u tišini, jedino što je Klaudija osjećala bili su povremeni stisak bratove ruke i lapanje vlastitog srca.

Bila je zahvalna što je Markus uz nju jer bez njega sigurno ne bi bila mogla podnijeti dane provedene u okovima, oskudne obroke i šibanja. Otkad su ih Neprijatelji razdvojili od roditelja, Markus je bio jedina obitelj koja joj je ostala. Još uvijek se jasno sjećala kad su Neprijatelji došli u njihovo selo i porobili sve stanovnike. Posebno su odveli starce, posebno odrasle, a posebno djecu. Dok je gledala kako se njihovi roditelji zajedno s ostalima bespomoćno otimaju vojnicima, mogla je samo nijemo plakati.

Naglo se otrla sjećanju; posljednjih nekoliko dana ga je proživjela više puta nego što je željela. Sad je bilo vrijeme da se koncentriра na druge stvari. Zahojeno s Markusom, pod pretpostavkom da ovdje stvarno žive zmajevi, trebala se pobrinuti da njihova misija uspije. A morala je. Život sve zatočene djece iz njihova sela ovisio je o tome.

„Stani,” Markus je prošaptao. „Mislim da vidim nekakvo svjetlo u daljini.”

„Ali kako je to moguće? Još smo uvijek u planini.”

„Ne znam. Idemo polako. Nemoj zaboraviti na plan.”

Hodnik se polako počeo širiti dok više nisu mogli pratiti zid i biti sigurni da se put negdje ne račva pa su od toga odustali i jednostavno išli sredinom prolaza. Kako su hodali dalje, svjetlo je bilo sve jače, dok ih iznenada nije zaslrijepilo.

Kad su ponovno mogli otvoriti oči, u ogromnoj prostoriji pred njima, na hrpi zlatnika u visini kuće, bio je zmaj.

***

U cijelom svom životu Markus nije vidio toliko novaca. Trenutci u kojima je uopće viđao novac bili su rijetki. Čim je malo porastao, išao je s ocem u obližnje selo na tržnicu da nabave namirnice koje im njihovo maleno ribarsko selo nije moglo ponuditi.

Kao mali dječak, zadivljeno je gledao kad je otac vadio zlatnike iz svoje vrećice, a tek kasnije shvatio je koliko vrijede i koliko se njihova obitelj morala pomučiti da ih dobije.

A ovdje pred njim, u zlatnicima i nakitu, bilo je dovoljno blaga da nekoliko obitelji nahrani za cijeli život.

Kad ga je Klaudija najednom jako stisnula za ruku, trznuo se. Okrenuo se prema njoj i htio ju pitati zašto je to učinila, ali je onda ugledao izraz na njezinom licu.

Gledala ga je ljutim pogledom, nedvojbeno zato što se na trenutak zagledao u blago. Otrgnuo je ruku iz njene i okrenuo se od nje s rumenilom na licu. Kao da ga je mogla kriviti.

Za trenutak sjetio se razloga zašto su uopće došli ovamo, i podigao je pogled prema zmaju.

Krljušti su mu bile potpuno crne, a na svjetlu koje je dopiralo s otvora na vrhu spilje izgledale su još tamnije. Sklupčao se na vrhu blaga i omotao krila oko sebe. Izgledao je kao da spava.

No oni nisu imali vremena čekati da se zmaj probudi.

Okrenuo se prema Klaudiji i upitno ju pogledao. Kimnula mu je i zajedno su krenuli naprijed.

***

„Dakle.” Zmajev glas odzvanjao je prostorijom, a Klaudija se smrznula na mjestu.

Nakon što je Zmaj otvorio oči i upitao ih tko su i što žele, iznijeli su mu svoju priču i prijedlog, a on je cijelo to vrijeme strpljivo slušao. Sad je bilo vrijeme za njegovu presudu. Nastavljaju živjeti ili umiru. Vidjet će roditelje ili neće. Spasit će zatvorenike ili neće.

„Nisam video ljudе već tisuću godina, a sad nas opet pronalaze, i to ni više ni manje nego djeca. Zašto bih vam uopće trebao pomoći? Možete li dokazati da ovo nije zamka da me ulovite i prisilite da radim za vas?” Zmajeve pro-

dorno žute oči uporno su ih gledale i Klaudija je osjećala da može vidjeti sve njezine mane i pogreške.

Markus se snašao prije nego ona: „Ako je ovo zamka, ili ako osjećate da ste prevareni, možete nas ubiti u bilo kojem trenutku. Mi Vam ne možemo pobjeći.“

Zmaj je micao svoj rep amo-tamo, što je uzrokovalo cijelu lavinu zlatnika da se stropoštaju prema dolje: „Došao sam ovamo da proživim svoje zadnje dane i osjećam da mi se bliži kraj. Ali prije toga želio bih još jednom protegnuti krila i vidjeti svijet nad kojim je moja vrsta nekoć vladala. Ako je to što vi gorovite zaista istina - da je taj vaš Neprijatelj tako moćan da mu se nitko ne može suprotstaviti, onda mislim da je vrijeme da pozovem svoju braću i da mu po-kažemo da nema nikoga strašnjeg od zmajeva.“

***

Dok su sjedali na Zmajeva leđa, s ciljem da oslobole zatvorenike, Markus nije mogao vjerovati da su uspjeli. Našli su pravog zmaja i uvjerili ga da im pomo-gne. A Neprijatelj neće imati pojma što ga je snašlo!

Uzbuđenje je brzo bilo zamijenjeno panikom kad se Zmaj pomaknuo i Markus se morao čvrsto primiti za njegov vrat da ne padne, dok ga je Klaudija obuj-mila rukama oko struka. S hrpe zlatnika poletjeli su ravno uvis kroz otvor na vrhu i ubrzo se našli u zraku s pogledom na cijelu planinu.

Nakon što su Zmaju dali smjernice gdje se nalazi zatvorenički kamp, Markus se mogao posvetiti promatranju. Iako je znao da je to djetinjasto, izazvao je samog sebe da pogleda dolje.

I tamo dolje, na jednom planinskom proplanku, ugledao je grm lavande.

Odjednom se prisjetio tog specifičnog mirisa s kojim je odrastao. Prisjetio se tolikih mnoštva dana koje je proveo gledajući kako njegova majka i otac sade i obrađuju njihovo maleno polje lavande, prisjetio se kako su se Klaudija i on u njemu igrali dok su bili mali. Prisjetio se kako su pomagali majci vezati sve-žnjiće koje su kasnije prodavalici u selu. Na pamet mu je došlo toliko uspomena za koje nije ni znao da ih je zapamtio, i tek si je tada dopustio da mu suze poteku niz obraze.

Možda će se jednog dana ipak vratiti kući.

Doroteja Kunštek, II. razred

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 5. pohvaljeni rad

Srednja škola Krapina

Mentorica: Ivana Barlović, prof.

Novačnica

Iako se na prvi pogled možda ne čini tako, moj je život, zapravo, vrlo zanimljiv. Rođena sam u tiskari. I čim sam izašla iz rodilišta, započela je moja pustolovina. Ja sam novčanica, ali ne bilo kakva. Na mojoj se tijelu nalazi više nijansi različitih boja, ponajviše ljubičaste i ružičaste. Volim svoj izgled. Prednju moju stranu krasiti portret bana Josipa Jelačića, vrlo važne osobe u hrvatskoj povijesti. Druga strana prikazuje prekrasan dvorac Eltz, koji se nalazi u Vukovaru, i Vučedolsku golubicu.

Trenutno se nalazim u novčaniku jedne školarke. Novčanik je čiste, bijele boje s velikim i upadljivim crvenim točkama. Donedavno sam imala prijatelje zelene, plave i narančaste boje, ali sada sam jedina papirnata novčanica u ovom novčaniku. Najvažnije je da nisam sama. Imam mnogo željeznih prijateljica – kovanica. S njima mi nikad nije dosadno. U brojnim pretincima ovog novčanika nalaze se: Medena, kovanica od pet kuna, Tujna, ona od dvije kune, te Slavujka, u vrijednosti jedne kune. A zanimljivo nam ne bi bilo bez Vedege, kovanice od pedeset lipa, koja često zbija šale na svoj račun. Ups! Nešto se događa...

Osjećam uzdrmavanje i čujem škripu uzrokovanu otvaranjem novčanika. Sve moje prijateljice kovanice pomakle su se i time prouzrokovale zvuk zveckanja. Osjetim dva nježna prsta kako me lagano izvlače iz pretinca u novčaniku u kojem sam stanovaла do maloprije. Brzo užviknem jedno kratko: „Bok!“ svim kovanicama i zatim osjetim novu ruku kako me nježno prima. Osjetim spuštanje te shvatim da se nalazim u blagajni, u odjeljku s ostalim prijateljicama koje izgledaju poput mene. Nedugo zatim opet osjetim onu nježnu ruku prodavačice te shvaćam kako me predaje u ruke muškoj osobi. Naslonjena sam na čvrstu podlogu čokoladnog mirisa. Oh! Čokolada! Ne susrećem se često s čokoladama. No, ovaj prekrasan miris ne može se lako zaboraviti. Srela sam čokolade nekoliko puta, a svaki puta bile su vedrje i vedrje. Zrače pozitivnom energijom te se lako može primjetiti da se ljudi razvesele čim im netko pokloni jednu. Osjećam razdvajanje od čokolade...

Spuštena sam na glatku plastičnu podlogu. Sigurno se nalazim u automobilu. Kao potvrdu čujem glasno brundanje motora. Međutim, uskoro osjetim kako lagano lepršam u zraku. Nikada nisam lepršala. Ovo je odličan

osjećaj! Željela bih lepršati do kraja života. Ali, što je lijepo, kratko traje. Tako je i moje lepršanje bilo kratko, ali slatko...

Osjećam miris svježe pokošene trave. Zelenilo svuda oko mene. Padam na livadu, nedaleko od neke obiteljske kuće. U daljini čujem glasan zvuk motora kosilice za travu. Odlučim se pokušati igrati. Prvi sam puta na slobodi, u prirodi. Želim se okrenuti i uspijem u tome. Čim sam se okrenula, oglasio se piskutav dječji glasić: „Mama, mama! Što je ono tamo u travi? Smijem li ići pogledati?“ Prema djetetovoj zahvali, nekoliko trenutaka kasnije, shvatila sam da će doći k meni. Veselim se susretu s djetetom. Nikada nisam bila u dječijim ručicama. Dijete dotrči k meni te se saginje kako bi me primilo. Brzo me grabi svojim sićušnim ručicama i trči još brže nego prije. Uz lagano usporavanje čujem: „Mamice! Našao sam novačnicu! Vidi! Crvena je!“ Na to mama odgovori: „Bravo, srećice! Spremi ju u kasicu! Ah, i da, ne kaže se novačnica, nego novčanica.“ Osjetim kako me nježne dječje ručice nespretno savijaju i ubacuju u kasicu. Samo se nadam da neću ovdje biti jako dugo. Poznavajući djecu, neću biti više od dva - tri dana.

Jednog se jutra kasica našla u komadićima, a sve djetetovo bogatstvo iz nje završilo je na podu. Ubrzo sam se sa svim ostalim novčanicama i kovanicama našla u malenu novčaniku s nacrtanim „Spajdermenom“, kako ga dječak naziva. Zapamtila sam da novčanik na rubovima ima užicu kako bi ga djeca mogla lakše i sigurnije nositi. Osjetim lagano njihanje naprijed-nazad, lijevo-desno. U razmišljanju o njihanju prekida me glasanje ptica. Mislim da su galebovi. Zar smo na moru? Da! O, moj Božel! Ne mogu vjerovati! Moje oduševljenje prekine poskakivanje gore-dolje uz snažnu vrtnju. Vrtimo se sve snažnije dok se odjednom sve ne zaustavi. Čujem tužan vrisak djeteta popraćen plakanjem. Zatim u novčanik uđe voda, čičak popusti te sve djetetovo bogatstvo padne na dno mora. Moji snovi se ostvaruju. Otkada sam prvi puta čula priču o ljepoti mora, znala sam da je moja životna želja vidjeti podmorje, alge, ribe, hobotnice... Željela sam da me valovi njišu...

Lijepo je u morskim prostranstvima, no ne bih željela zauvijek ostati ovdje, na dnu mora. Željela bih da me pronađe neki slučajni ronilac kako bih s njim pošla u neke nove avanture, u daljnje otkrivanje svijeta.

Marija Valić, I. razred

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 6. pohvaljeni rad

Srednja škola Pregrada

Mentorica: Danijela Barilar Šterbal, prof.

Na Badnjak

Sutra je Badnjak – dan kada kitimo bor. Najdraže mi je kititi bakin bor. Ona uvijek ispod bora stavi mahovinu na koju polažemo figurice sretne obitelji i njihovih posjetitelja. Ove godine odlučila sam po mahovinu otići na brdo koje zovu Briška, a nalazi se iznad sela Beletinec.

Po dolasku u Beletinec našla sam se u Vinogradskoj ulici i počela se penjati uzbrdo. Zbog debelog minusa u atmosferi višeslojno sam se obukla što mi je otežalo kretanje. Snijega nije bilo, ali je sve bilo zaleđeno. Vinogradска ulica je toliko uska da se dva automobila ne mogu mimoći. Kućna dvorišta se za cestu pridržavaju mostićima kao malena djeca za majčine skute. Cesta je prilično vesela pa pleše: tri kućna broja lijevo pa naredna dva desno, možda malo ravno pa lijevo i tako po čitavoj svojoj dužini. Na nekoliko mjeseta uz cestu nalaze se proplanci na kojima su, još uvijek, bunari. Prije nekoliko godina, ova cesta bila je tek blatnjava put. Tada se u jednoj kućici na kraju sela u jednoj obitelji rodilo deveto dijete i razveselilo cijelo selo jer mu je ondašnji predsjednik države (dr. Franjo Tuđman) bio krsni kum, pa je tom prilikom ova mršava, nekad blatna cesta dobila asfalt. Na mjestu gdje prestaje asfalt nalazi se nekoliko trošnih kućica. Do mojih nogu klanja mi se ogoljela šuma kako ne bi zaklonila pogled na susjedno brdo Cigan. Miris vlažnog lišća povremeno zasjeni i zagolica nadražljiv miris čađe iz dimnjaka pa opet prereže oštar, hladan zrak s mirisom snijega kojeg, doduše nema, ali da se namirisati u zraku. Na široki sivosmeđi Cigan naslanja se Čevo, bajkovito, magličasto, plavo, nestvarno. Toliko je blizu da se čini da bi ga se moglo pogoditi praćkom, a opet nedostižno kao fatamorgana.

Koliko god je čitav ugodaj veličanstven, nesvakidašnji, fascinantantan, sve je pusto. Nitko se ne gura da ga podijeli sa mnom. Obuzima me osjećaj potajne sreće osobe koja je pronašla blago, za koje nitko drugi ne zna pa sada može u miru sama, bez straha da će ga netko oteti, uživati u prizoru. Osim pustoši uobičajene za zimsko razdoblje ovdje je prisutna još jedna vrsta pustoši. Ovo selo zapravo ima jedan čudan, suvremenii oblik. Stanovništvo uglavnom za život zarađuje u gradu i nema vremena baviti se životinjama i poljoprivredom. Jasna granica između sela i vikendaškog dijela ne postoji zato što su neke vikendice siromašnijim, mladim obiteljima postale dom. Ima tu i umirovljenika koji su se doselili zbog čiste prirode.

Na kraju niza vikendica počinje šuma, koja se spaja sa šumom na Čevu i onom na Ivančici. Osim mahovine sakupila sam i svakakve druge raskošne dodatke za Bethlehem: koru od drveta, zanimljive kameničice, bršljan.

Vraćala sam se istim putem. Tu je nekad bio i predivan, veliki, suvremeno uređen (s betonskim stupovima i zidanim škarpama) vinograd i voćnjak mojeg djeda. No vinograd i voćnjak su odšetali nizbrdo. Orah, visok sedam metara, snažan, star trideset godina, odjednom je presađen i sad raste pedeset metara nizbrdo i to u susjedovu voćnjaku. Pomislim da je ovdje bio neki Guliver ili Regoč i zabavljao se na račun nas malih, neznatnih ljudi. No orah zapravo ne raste, već umire. Čudna sila, koja ga je iz unutrašnjosti zemljine utrobe zgrabila za korijenje i odvukla nizbrdo, uništila ga je. U početku je zaista sve izgledalo kao što su i pričale stare bake u selu: „Nisu to čista posla! Tu su svi vragovi plesali!“ Sve voćke i trsovi, kao da ih je netko iz podzemlja vukao za korijenje, ili kao da ih je neki div tajnovito noću presađivao, odvučeni su u podnožje brda na kojem je vinograd. Nikakva pomicanja tla nisu bila uočljiva. S vremenom, kompozitor ove slike, taj velebni, čudesni vrtlar, postao je uočljiv. Iako je voda koja teče djedovim voćnjakom vidljiva samo za vrijeme velikih kiša, ostavila je svoje tragove. U dnu brda nastalo je i močvarno jezero koje više nikad ne presušuje.

Osjetila sam kako me hladnoća sve jače grijala. Što su mi ruke bile hladnije, to su me više žarile i pekle. Požurila sam na autobusnu stanicu. U toplom autobusu ohladila sam svoje žareće dlanove, a moje srce je još uvijek grijala slika zaleđenog magličastoplavog Čeva.

Anamarija Križaj, III. razred
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, 7. pohvaljeni rad
Gospodarska škola Varaždin
Mentorica: Nadica Kolarić Levatić, prof.

Po zí ca 89

Biseri - metafora za život

Biser, prekrasan simbol borbe... Borbe školjke za opstanak.

Taj bijeli sjajni biser znak je preživljavanja, zato jer je svima znano da biser nastaje kada se obično neugledno zrno pjeska zavuče u unutrašnjost školjke. Neke školjke to ne mogu preživjeti i njihov život tu završava. One druge, tu smetnju, tu štetnu tvar koja ih žulja pretvaraju u nešto predivno, dragocijeno, lijepo, čisto, rijetko, skupo...

Zar nisu i ljudi poput školjke bisernice?

I hrabri ljudi mogu pretvoriti patnju i bol u nešto lijepo, u pravo umjetničko djelo.

Zar nisu najljepša umjetnička djela, skulpture, slike, pjesme i drugi oblici umjetnosti nastali iz болi? Zar biser nije umjetnost?

Pokretač je bol!

Ne ona fizička kao u školjke, već ona emocionalna.

Prekrasno je kada imaš snagu da nešto negativno možeš pretvoriti u nešto tako predivno. Kada se biser iz školjke izvadi, nije pravilan, nije onako zaglađen, pravilno okruglast kako ga odmah zamišljamo. Biser koji školjka stvorila bude neravan, nepravilan, ali jedinstven i poseban. Neki ljudi ga upravo takvog vole i cijene, no ima i onih koji ga žele napraviti savršenim. Bruse ga, zaglađuju, čine sve da dobiju savršenu sjajnu bijelu lopticu.

Isto što se događa biserima, događa se i ljudima, mijenjaju se i mijenjamo ih. Sve činimo da budemo prihvaćeni, poželjni drugima, da budemo ocenjeniji i sjajniji.

Biser – simbol borbe, simbol preživljavanja, simbol stvaranja ljepote iz ničega. Brušenje bisera - fantastična metafora kojom možemo dočarati razvoj čovjeka.

Franka Rogić, VII. b razred

1. nagrada Miće sunce – osnovna škola

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Rea Vukić, VII. razred

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Povratak na rodnu grudu

Nakon Prvog svjetskog rata moj pradjed Jure otišao je u Ameriku.
„Otišao je trbuhom za kruhom“, rekao mi je tata.

Mnogi su tada napuštali svoj dom, svoju zemlju... Teško se živjelo. Ostavio je u Primorju, u rodnoj kući ženu i dvoje djece. Na odlasku je u torbi odnio kamen i grudu zemlje da ga podsjeća na rodni kraj tamo u tuđini. U pisima koja je pisao svojima bilo je puno čežnje. Čeznuo je za obitelji i za svojom zemljom. Teško radeći u dalekoj Americi osigurao je dobar život svojoj djeci. Bio je svega nekoliko puta kod kuće, u svom škrtom kršnom Primorju, u svojoj domovini. Pričali su mi da je nakon silaska s broda najprije kleknuo i poljubio zemlju. Kod kuće je kratko ostajao. Grlio je svoje voćke i masline, dugo u noć pjevao je hrvatske pjesme...

Sudbina je tako htjela da se moj pradjed Jure razboli u dalekoj Americi.

.....Sudbina je htjela i da tamo umre sam bez svojih dragih.

.....Posljednja želja bila mu je da se vrati, da ga se pokopa na rodnoj grudi!

.....Da počiva tamo gdje je srce uvijek kucalo jače.

Andrej Brozičević, VII. b razred

2. nagrada – osnovna škola

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Matilda Salma, V. razred
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorka: Suzana Kliuš, prof.

Jutro u luci

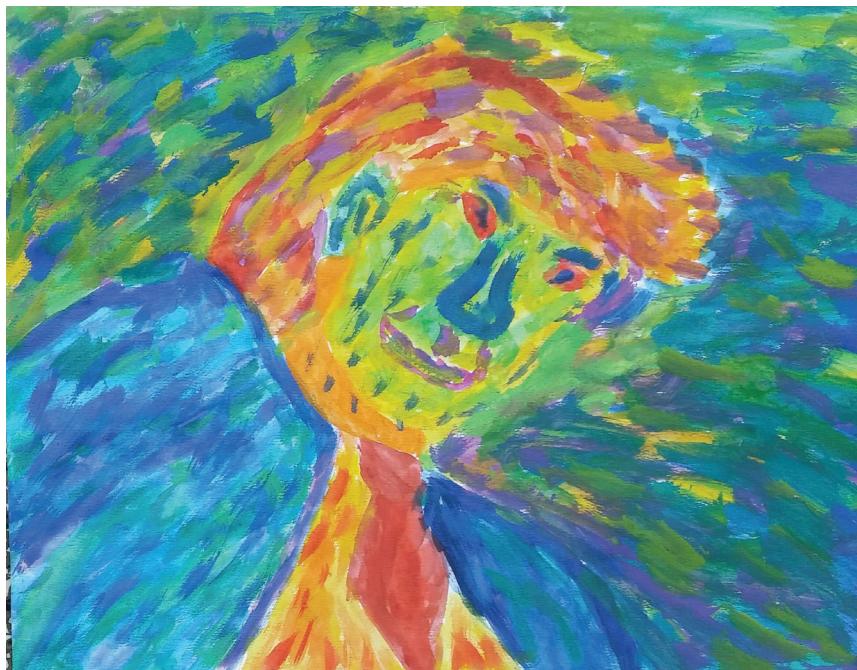
Budi se dan. Sivo jutro uskoro će zabljesnuti zrake sunca koje će obojati nebo u plavo. Veseli razigrani vjetar šumi, a neumorni valovi zapljuškaju obalu. Stare bijele barke ljučaju se dok njihovi ruzinavi vezovi škripe. Primorski krajolik oživljava i čarobna jutarnja melodija mora što odjekuje mirnom pospanom lukom.

Iskusni stari ribari polako se okupljaju u luci i iskrčavaju svoj ulov. Marljivo čiste svoje mreže koje izgledaju poput paučine koja se presijava pod zrakama jutarnjega sunca. Ponosno se hvale noćašnjim ulovom, zadirkuju jedni druge čija je ulovljena riba veća. Lučicom odjekuje njihov smijeh i šale. Jutro u luci uvijek je nekako veselo. Ptice cvrkuću na obližnjim borovima dok bijeli galebovi glasno kriče i hvataju male ribice koje povremeno iskaču iz mora što se pjeni dolaskom brodica.

Najednom utihne vjetar, valovi prestanu ljučljati barke, a more se umiri i pozove sunce da se okupa u njemu. Opojni mirisi mora ispune topli zrak i potjeraju ribare da ponovno isplove na pučinu.

**Matilda Salma, V. a razred
3. nagrada – osnovna škola**

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Patricia Novaković, VII. razred

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Suzana Kljuš, prof.

Biser, dar mora

Oblačno vrime nadvilo se nad mojin meston. Ipak, ni me to omelo da prošećen pješčanun plažun uz more. Pesak skriva puno tajni pa san se i ja nadala jednoj.

Jugo je puhalo. Vali su tukli va žal, prehićevali i mešali kamiki i pesak po ken san hodela. More je kuhalo ko jedan veli lonac. Brbuljalo je i hučalo. Galebi su se uzvrtneli i kričali išćuć ribu za obed. Ka lipa muzika! Skoro me zapljušnul val! Poskočila san i zapela za kamik. On se zvrnul i neč lipo je provirilo spod njega. Bila je to lipa, sjajna školjka. Ajme! Koda je samo mene čekala i slala mi signali. Kad san ju podigla imela san ča i videt. Nutre je bil lipi beli biser. Da, biser! Dobro ste čuli! Zvadila san ga zi školjke, puhnula va njega ko kad pušen va balon i pesak se raspršil na se strani. Zasvitel je na mojen dlanu sun svojun lipotun. Zabljesnul je ko sunce za lipa dana. Pogljedal me i namignul koda mi želi reć da je mene čekal i da ga zamen doma.

Počelo je jače puhat, sivi oblaci su se nadvili i kiša se spušćala. Stiskala san dlan da ga ne zgubin i potekla san doma s najvećin daron ča mi ga je more dalo.

Dalia Pelić, VII. a razred

Pohvaljeni rad

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Da sam ja zima

Da sam ja zima, obukao bih svoj ledeni plašt prepun svilenih i nježnih pahulja, a u džepove bih sakrio vjetar.

Letio bih iznad grada, mora, planina. Letio bih iznad polja, cesta i nizina. A kada bi se umorno sunce na počinak dalo, tiho i polako započeo bih svoj tajanstveni ples. Oblacima bih šapnuo neka zaplešu sa mnom. U tom trenutku, u kasnoj noći, dok na nebū zvijezde sjaje, ogrnuo bih plašt i pustio pahulje da sve vjetrom zabijele. Osmijeh i radost zablistala bi na svakom dječjem licu. Kapa, šal, rukavice, sanjke, grude i snješko bjelić. Veselje zime moglo bi započeti. Odrasli i oni koji nisu djeca, pognute bi glave u dugim kaputima, brzo jurili kući u svoje tople domove. Zaboravili bi na lijepu zimu i male pahulje. I zato bih ja iz dana u dan iz svoga plašta puštao pahulje neka plešu.

Kada bi sunce skupilo snagu i zasjajilo jače, pretvorilo bi moje pahuljice u vodu.

U dubokom snu dočekao bih ču sljedeću snježnu sezonus i donio opet radost na lica onih koji znaju uživati u malim zimskim pahuljama i radošti njihove bjeline.

**Mauro Pobor, V. b razred
Pohvaljeni rad**
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Edita Starčević, prof.

Kad je vidim, prođu me trnci...

Tjedan je tek započeo, a ja već brojim dane do vikenda. Dnevne obveze ispunjavam ne razmišljajući o njima. Svako malo misli mi odlutaju na njezinu prekrasnu kestenjastu kosu koja vijori na povjetarcu, njezine smeđe oči i veseli osmijeh na licu.

Veselim se vikendu kad idemo na put jer znam da će vidjeti i nju, moju tajnu ljubav, kako veselo juri parkom na rolama ili se glasno smije kad razgovara s prijateljicama. Kad me pogleda nasmijana lica, uvijek se zbunim i prođu me trnci. Dok igram nogomet s dečkima, stalno pogledavam prema njoj pa se nadam da će primjetiti kako izvodim finte s loptom i da će se veseliti kad zabijem gol.

Zatvorenih očiju s osmjehom na licu odlutao sam od pisanja zadatće dok je moja savršena tajna ljubav daleko.

**Juraj Rasonja, V. razred
Pohvaljeni rad**

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Marijana Marić -Tonković, prof.

Edis Azirović, V. razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Maturalac

Jesensko jutro. Sedam sati ujutro. Tri dana. Maturalac. Crveni kofer i Galaxy vans torba me čekaju. Osam sati ispred škole. Kroz oblake prodiru snažne sunčeve zrake. Po prognozi bit će lijepo vrijeme. Meteorolozi su vrlo pametni ljudi, uvijek znaju unaprijed.

Veseli osmaši okupili su se pred školom. Buka! Galama! Guranje za mjesto u autobusu. Zavladalo sunce nebom. Krećemo. Kroz prozor gledam more kako bliješti, trava zelenija nego ikad prije, ljudi se mršte jer moraju na posao, a učenici još nerazbuđeni kreću prema školi.

Prva stanica Zadar, središte zabave na Jadranu. Kalelarga među kućama. Miris kave i pekarskih proizvoda osjeća se zadarskim ulicama. Zidine i zeleni prozori. Orgulje na kojima se okupilo mnoštvo turista. Pozdrav Suncu. Slikanje. Plave pločice. Jako sunce. Miris mora i ugoda topline. Za ručak pašta bolognese u restoranu u kojem prevladava drvo. Ljudi dragi i pošteni. Dalmatinski naglasak. Puno štandova na ulicama. Most. Stare kamene katedrale i crkve. Sladoled i suveniri. Golubovi se skupljaju na kipovima.

Primošten. Odsjedamo u hotelu Zora. Disco zabava. Plesanje i pjevanje. Umorni odlazimo u svoje trokrevetne sobe. Ranojutarnje buđenje. Doručak. Švedski stol. Miris tek pečenih palačinki, topli čaj, kakao, hrenovke, peciva. Za desert hrpa čokoladnih kolača. Crveno-bijeli stolnjaci. Odlazak u autobus. Glasno pjevanje. Slušanje vodiča. Iskrcaj.

Trogir. Šetnja. Katedrala sv. Lovre cijela sagrađena od kamenja. Radovanov portal. Odlazak u Split. Stadion NK Hajduka na Poljudu. Tribine. Veliki grb HAJDUKA. Toplo sunce i ptice u letu, zelena trava i golovi. Miris pobjede. Trofejna soba, trofeji i medalje. Dresovi najboljih igrača, sviлаčionice.

Centar Splita. Riva. Lokalni vodič pokazuje nam Dioklecijanovu palaču. Pomoćno neugodan miris na Rivi. Mnoštvo visokih palmi po kojima je Split poznat. Nanizane jedna do druge.

Zatim slijedi Klis. Velika tvrđava na Klisu u kojoj se odvijalo vjenčanje. Čula se radosna glazba. Hodanje je bilo pomalo iscrpljujuće. Predivan pogled koji oduzima dah s vrha tvrđave. Šuma, kuće naredane jedna do druge, bučna cesta, zrakoplov u prolazu, mirišljavo, šareno cvijeće.

Večera u hotelu. Kupanje u zatvorenom bazenu. Prostorija je mirišala po kloru. Disco zabava. Karaoke i plesanje, a zatim spavanje.

Treći dan. Tužni i umorni. Zadnji je dan. Ukusni doručak. Odlazak autobusom u Šibenik. Najstariji hrvatski grad na Jadranu. Visoke ulice i zeleni prozori. Stara katedrala sv. Jakova. Šetnja uskim uličicama starog dijela grada. Nastavak putovanja. Mjesto Dubrava kod Šibenika. Gusta borova šuma. Koze i ovce se hrane. Dolazak šumskim putićem do Sokolarskog centra. Jedinstveno, umurujuće i neuobičajeno mjesto. Upoznavanje s tajanstvenim životom nebeskih grabežljivaca, sokoli i sove. Sove s velikim očima i krilima. Sokol mužjak manji od ženke. Hrane se pilicima. Miris prirode i božanstva. Nakon ručka NP Krka. Sedrene kaskade, otoci i jezera zrcale prirodne ljepote. Zvuk slapova i prirode. Polazak za moj grad Crikvenicu.

**Nora Smiljanić, VIII. b razred
Pohvaljeni rad**

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Lana Manestar, prof.

Moj nonić

Moj nonić je bil jako dobar čovik. Imel je črne vlas i plave oči. Ni bil jako visok. Ni bil ni debel. Ni bil ni sportski tip.

Vavik se s manun igral i povidal mi je ča mu se dogodilo dok je bil mojih let. Volel san ga slušat. Skupa smo hodili pobirati šparugi i veselo čakulali. Naučil me pisat sa slova i broje. Najviše smo se igrali hartami na briškulu. Vavik je puščal da ja pobedin, aš je znal da će me to razveselit. Kad je hodil va Riku, poli dohtora, vavik bi mi prinesal sakakovi bomboni, a nakupoval mi je i puno igračak. Za saku peticu va školi dal bi mi šoldi da spravin va takujin.

Pasala su tri leta da ga više ni, al mene je on još na pameti.

Dominik Baričević, VI. razred

Pohvaljeni rad

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Lana Manestar, prof.

Moj dida

Moj djed je bio poseban. Bio je dobar, imao je veliko srce ne kao kuća, nego kao svemir. Imao je bistre, lijepе oči. Bio je visok, imao je puno kose pa je uvijek nosio češalj te se svako malо češljao. Broj noge mu je bio 43-44. Sjećam se kako je nekada znao otici u obližnji grad pa bi završio u Zagrebu. Volio je sve, ali nas unuke neizmjerno puno.

Jednoga dana je obolio od tumora, ali ja to tada još nisam znala, mama mi je rekla kasnije, bila sam jako tužna. On se i dalje družio s nama, sa svojom obitelji. Često ga je baka vodila u Austriju na liječenje. Napokon je došao Badnjak, svi smo bili jako sretni. Navečer smo se svi okupili u dnevnom boravku, a moj je djed kojeg smo svi zvali dida ležao u krevertu. Međusobno smo razmjenili poklone. Bilo je to lijepo i bili smo veseli i sretni. Kada sam dobila poklone otisla sam kod dide tamо, do njegova kreveta. Na maloj stolici pokraj kreveta sjedila je baka, na noćnom ormaricu je bilo puno tableta i do pola ispijena čaša vode. Gledala sam jadnog didu. Htjela sam samo da ozdravi i da svi opet budemo sretni. Baka mi je rekla da sjednem na njeno mjesto i gladim didinu ruku. Brzo sam sjela i počela gladiti njegovu hrapavu, naboranu, toplu i ispucalu ruku, baka je otisla u dnevni boravak. Jedva sam gledala u jadnog didu. U jednom trenutku je izmaknuo ruku, a ja sam i dalje ostala sjediti. Baka se vratila, a ja sam stala kod vrata.

Ujutro su došli tetak i tetka te njihova kći i ja sam počela vikati: „Dobro jutro, Božić je, Božić je, sretan Božić svima!“ Oni su odgovorili tužnim glasom: „Sretan Božić.“ Bili su odjeveni u crno vidjela sam još nekoliko ljudi u hodniku koji su isto bili odjeveni u crno. Bila sam zbumjena i nisam znala zašto su tu. Kada sam sišla na donji kat odmah sam počela tražiti mamu. Čim sam je našla upitala sam ju što se dogodilo. Rekla mi je: „Dide više nema.“ Zagrlila sam je i počela plakati. Sve se dogodilo tako brzo nisam mogla vjerovati. Rekla mi je da ne ulazim u sobu. Zanimalo me pa sam ipak provirila iz daliine jer je ispred sobe bilo mnogo ljudi. To je bila velika pogreška. Bio je to najtužniji Božić ikad.

Mama mi je ispričala kako je umro, ali o tome radije ne bih. Na dan nje-

govog sprovoda svi su plakali pa i ja. Majicu koju sam nosila na sprovodu do dana današnjeg nisam oprala ni nosila. Stoji u ormaru kao uspomena na mog NAJBOLJEG SUPERHEROJA DIDU.

Da te mogu barem još jednom zagrliti bio bi to najveći i najtoplji zagrlaj ikad viđen.

Ana Butorac, VI. razred

Pohvaljeni rad

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Lana Manestar, prof.

Luka Sobol, I. g razred

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Đurđa Bzdilik, prof.

Moj život u budućnosti

Kako zamišljam svoj život u budućnosti?

To ovisi koji je dan, kakvo je vrijeme, kako se osjećam... Teško je to pitanje. Želje i snovi su jedno, a realnost drugo. Lako je sanjati i maštati, ali sve je to teško i napraviti.

Jednoga dana želim biti poznati liječnik koji će spašavati živote. Sljedećeg dana želim biti poznata glumica, hodati crvenim tepihom, davati intervjue za novine i dijeliti autograme. Ima dana kada čak poželim biti nastavnik koji će djeci davati sve ono što ja dobivam od svojih nastavnika – znanje, kulturu, drugačiji pogled na svijet. Tada stvarno mislim da je važno djeci objasniti da se ne uči zbog ocjena, nego zbog znanja koje će nam uvek u životu trebati. Ima i dana kada sam sam ljuta sama na sebe i na cijeli svijet. Tada ne vidim nikakvu budućnost, ne vidim sutra, a niti danas. Od budućnosti vidim samo krevet koji će biti moje utočište i deku koja će me sakriti od svega. Sljedeće jutro svijet je opet ljepši i opet sanjam neku drugu budućnost. Maštam o svojoj „jedinoj ljubavi“, sanjam svoju loptu, dvoranu, parket... Čujem kako udarci lopte odzvanjaju dvoranom, čujem škripnu tenesica na parketu, osjetim trnce koji prolaze mojim tijelom i huk s tribina. Smiješim se...

Tko zna što budućnost nosi. Dozvoljeno je sanjati, ali samo realne snove, ne maštati nemoguće i čvrsto stajati na zemlji. Ono što zaista u budućnosti želim postati jest čovjek. Želim postati čovjek! Želim poštovati svakoga, cijeniti, bit skromna, uporna, poštena. Nikada nije bilo bitno koliko si uspješan, bogat, slavan. Sretni, „veliki“ i uspješni ljudi uvijek hodaju „maleni ispod zvijezda“, ali veliki u srcu i svojim djelima. Takvu budućnost sanjam.

**Dora Rajković, VII. razred
Pohvaljeni rad**

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Marijana Marić -Tonković, prof.

Noćni krajolik

Tko ne voli boje? Laseri noću plešu nebom i svatko mora krajčkom oka pogledati gore, u nebeski svjetlucavi pokrivač. I moj pogled voli lutati nebom, kao i misli, ali moje najljepše boje su one koje nastaju poljupcem zvijezda, mjeseca i mora.

Zaustavljam misli i dah na bijeloj kamenoj stijeni koja me obrisom podsjeća na mladenku. Mjesec joj je obasjao lice... Sjaj... Val joj je satkao pjenastu vjenčanicu od najfinije morske pjene. More joj je posudilo malo plavoga, za sreću. A tek pučina... Pravi podij za nezaboravni prvi ples ljubavi. Bonaca na moru - kao zadarski *Pozdrav Suncu* navečer - glatka površina spremna za nove blještave plesne cipele u bojama zalazećeg Sunca.

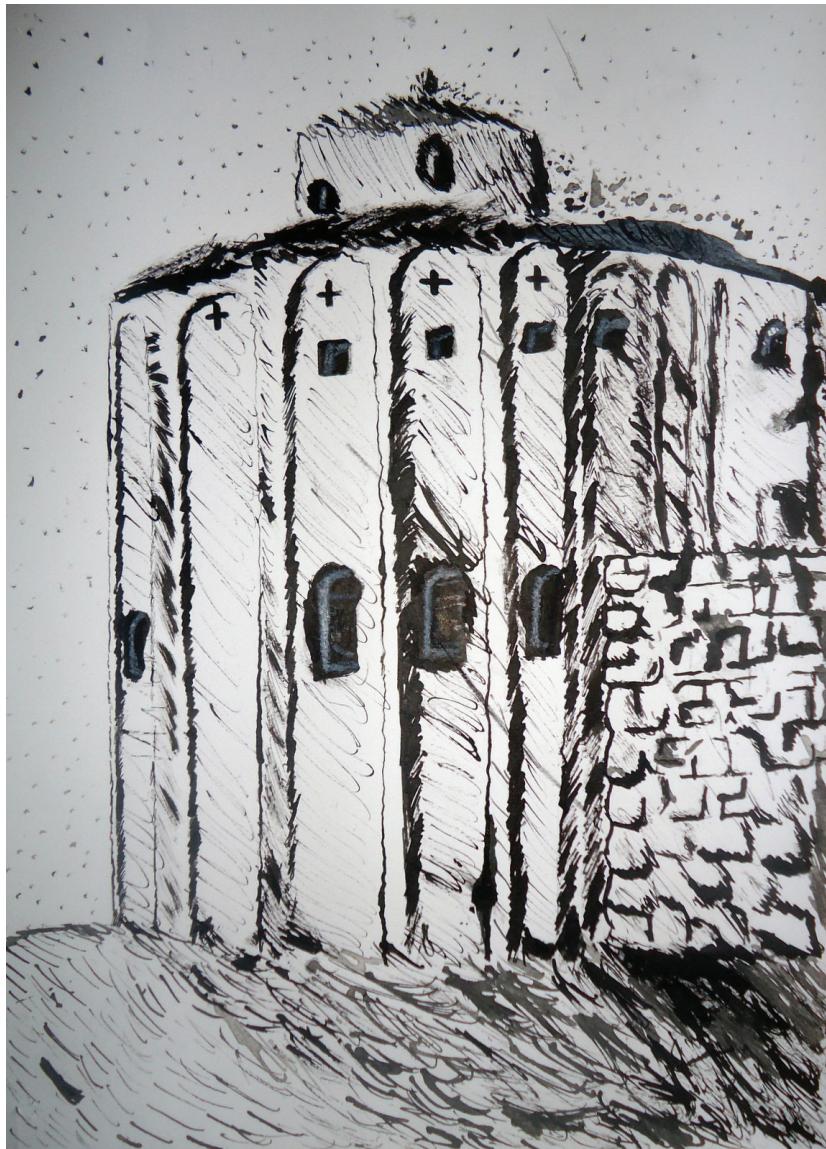
Miris školjke, morske svježine i čistog morskog zraka ozdravio me u trenu. Poželim se osvježiti tom čistoćom, jer, bila ljetna ili zimska noć, crvenilo „grize“ moje obraze. Osjećam kako mi se sol ubrzano suši na usnama dok srce ubrzano udara u grudima, sve u ujednačenom ritmu tek procvjetale ljubavi.

Iz snova me budi novi pogled u nebo. Dan grada, vatromet boja i zvukova noći!

Ne znam tko ne voli boje ili noćni krajolik – ovdje, uz more, ispod prštavog noćnog svoda. Naše su noći bajka boja... ma ne, one su NEBESKA BOJANKA!

**Noa Pahlić, VII. c razred
Pohvaljeni rad**

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Edita Starčević, prof.

Frane Matošić, VIII. b razred
Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica
Mentorica: Alison Mavrić, prof.

Suze na majčinom licu

Iako sam ja najsretniji kad se moja mama smije, na njezinom licu ponekad teku suze.

Ona se čak rasplače i na tužne filmove ili neke druge tužne priče. Najtužniji sam kad se rasplače zbog mene. Ponekad je povrijedim svojim postupcima i ponašanjem na što se rastuži. Bude mi žao zbog toga i na srcu mi bude jako teško pa i meni suze poteku.

Uvijek joj se ispričam jer sam svjestan da sam pogriješio. Ne želim je više nikada povrijediti, no ponekad u trenutku napravim nepromišljene stvari zbog kojih kasnije žalim.

Njezine suze teško mi padaju jer ona ne zaslužuje biti tužna zbog mene.

U dobru i zlu uvijek je tu i pokušava me postaviti na pravi put. Ponekad to ne razumijem, ali znam da je uvijek u pravu i da želi samo najbolje za mene.

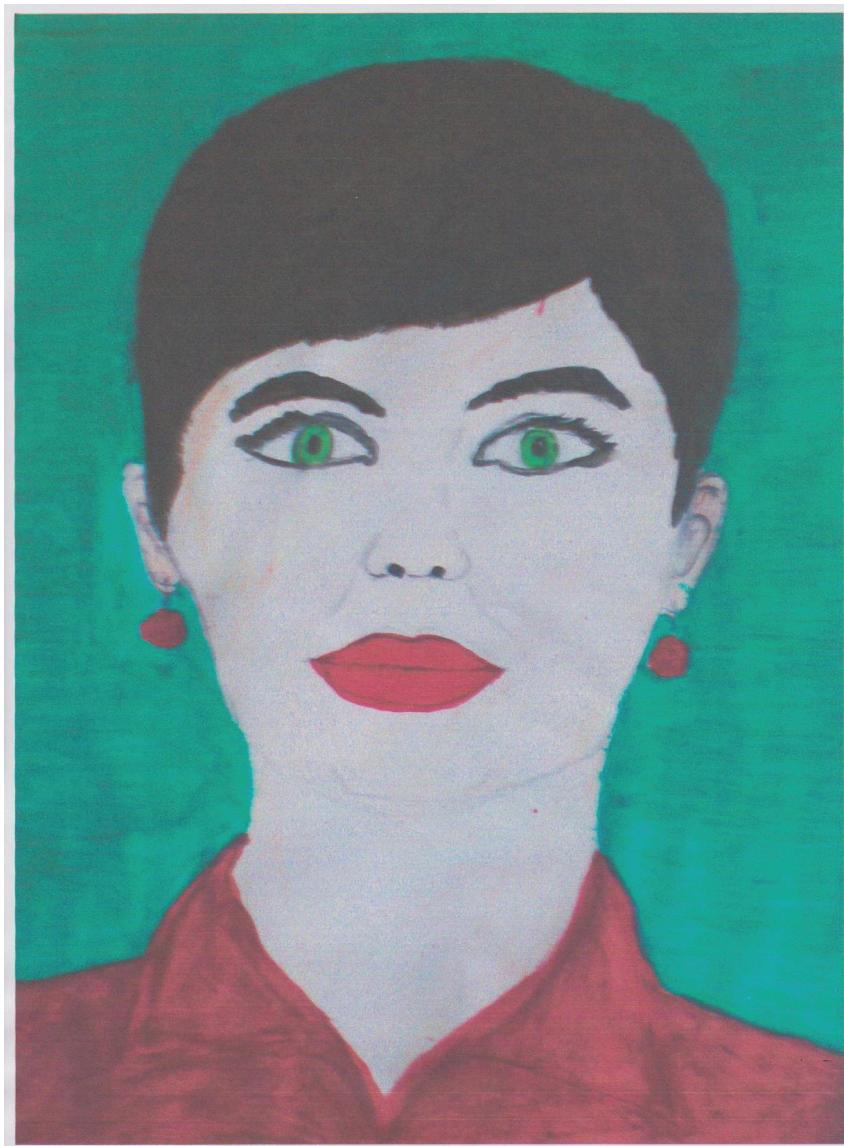
Ponosan sam na svoju mamu, volim je i želim je uvijek gledati nasmijanu jer svaka njezina suza i mene boli.

Ivan Jadro, VI. razred

Pohvaljeni rad

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica

Mentorica: Lana Manestar, prof.

Dora Kabalin, IV. a razred
Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica
Mentorica: Đurđa Bzdilik, prof.

Boja mojih misli

Topim se u moru misli koje propitkuju moju dušu, dotiču svijest kojom spoznaješ sebe i sve oko sebe, zaranjaju u moje osjećaje.

Ljudi odlaze na daleka putovanja pa se dive građevinama, uzdišu pred silnim vrhuncima, podivljajim valovima, vijugavim moćnim rijekama, pred širinom mora, blještavilom nedokučivih zvijezda, a pored sebe prolaze ne primjećujući sebe same i ne diveći se ničem. A sebe moraš primijetiti, sebe moraš propitkivati, usmjeravati, spoznati. Ljepotu života možemo tražiti i pronalaziti u kokečemu, diviti se, čeznuti, vapiti, težiti, ali mirnu dušu imać jedino postigneš li zadovoljstvo sa samim sobom.

Zato – sjetim se sebe. Želim pronaći sebe. Pregledati boje svojih misli. Jer život se pretvara u ono što misliš. I narav moja dobiva boju, boju misli kojima dotičem svoju dušu. Da, misli duši daju boju. Želim ih vidjeti. Zatvaram oči i gledam. Jedino sa zatvorenim očima svijet zaista vidiš. Jedino sa zatvorenim očima pronalaziš sebe. Vrlo je jednostavno. Sad vidiš bitno. Ne smetaju ti nevažnosti, površni detalji nebitni u svojoj primamljivosti. Zaranjaš mislima i ljepotu, smisao i sve što je lijepo vidiš u titrajima duša koje u sebi imaju snagu da zrače ljubavlju, da te miluju blagošću svoje svjetlosti.

Tražim boju svojih misli koje dotiču smisao svega. Svjetlost pronalazim u svemu što je jednostavno i čisto, zato i sjaji najčišćim sjajem. To je sjaj ljubavi. U čemu god tražili svetost, u čemu god tražili čvrst temelj na kojem možete graditi svaki smisao, uvijek ćete naići na ljubav koja je ključ svega.

Dobrotom riječi možete izgraditi povjerenje. Dobrotom misli možete stvoriti osjećaj dubine svega. Dobrotom davanja sebe stvarate ljubav, a ona je početak svega, prva zapovijed i ispunjenje svih zakona, ona je početak i kraj, rezime, zbroj, vječnost i beskraj. Ona je onaj mir koji pronalaziš kad zatvoriš oči i iskrenošću gledaš svijet. Ona je svjetlost koju moje misli traže. Ona je čežnja beskraja koja nam je nedokučiva. Ona je blagost nesebičnosti. Ona je uspon čovjeka prema Nebu.

Ljubav – jedna riječ, tanahna, sitna, mala, a svačiji život dijeli na prije i poslije, smisao i besmisao. Pronađeš li je, pronašao si sebe. Pronađeš li je, pronašao si smisao, put u božanska tajanstva, pronašao si svjetlost. Ona je moć. Ona je pogled u dušu zatvorenim očima. Ona je umjetnost jer

objema nije važno izgledati lijepo, nego te natjerati da osjetiš. Ona i prostor i vrijeme mjeri srcem. Sve stvari kojima se divimo pred njom se čine kao da su stvorene u pijesku jer jedina ona ima dodir s vječnošću.

Pronašavši nju, pronašao si najčišću boju svojih misli, pronašao si svjetlost koja sjaj u tebi.

Anton Bilić, III. g razred

1. nagrada Miće sunce – srednja škola

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Mirna Polić Malnar, prof.

Vrijelje na desnoj strani

Putujući prazninom, približavam se ništavilu, sustiže me gurajući me u tamu. Naizgled meko i spokojno, na dodir probadajuće oštro. Ne znam čemu da vjerujem.

Bila sam osamljena, tragala za smislom. Kako je sunce odumiralo, tako sam ja bila sve manja i sve sitnija. Poput balona kojem ponestaje zraka nedostajalo mi je volje i nade. Skučenih misli gledala sam pak u sunce pak u mjesec sve dok sunca svakim danom nije bilo sve manje. Ne vidjevši smisla, umalo sam odustala.

Korakom preplašene košute misli su izišle. U početku sunca nije bilo, a bojala sam se oblaka i ponovne samoće. Gurajući me naprijed strmom šumskom cestom, nisam se imala za što uhvatiti. Srce mi je kucalo u agoniji. No ono se nije obaziralo. Vjetar je grub i ozbiljan. Bila sam sigurna da je ono moj neprijatelj. Dosegnuvši vratolomnu brzinu, otvorio se padobran. Uspinjući se iznad crnih oblaka, osjetih toplinu, a morajući stisnuti oči, znala sam da sam uspjela. Zjenice su mi poigravale. Vrijerme je bilo s moje desne strane.

Iako opasnim i strmim putem netko je povukao padobran. Mogu samo načađati. Možda sam prije mislila da mi želi učiniti nažao, no prijatelji to nekada moraju napraviti kako bi nas izveli na pravi put.

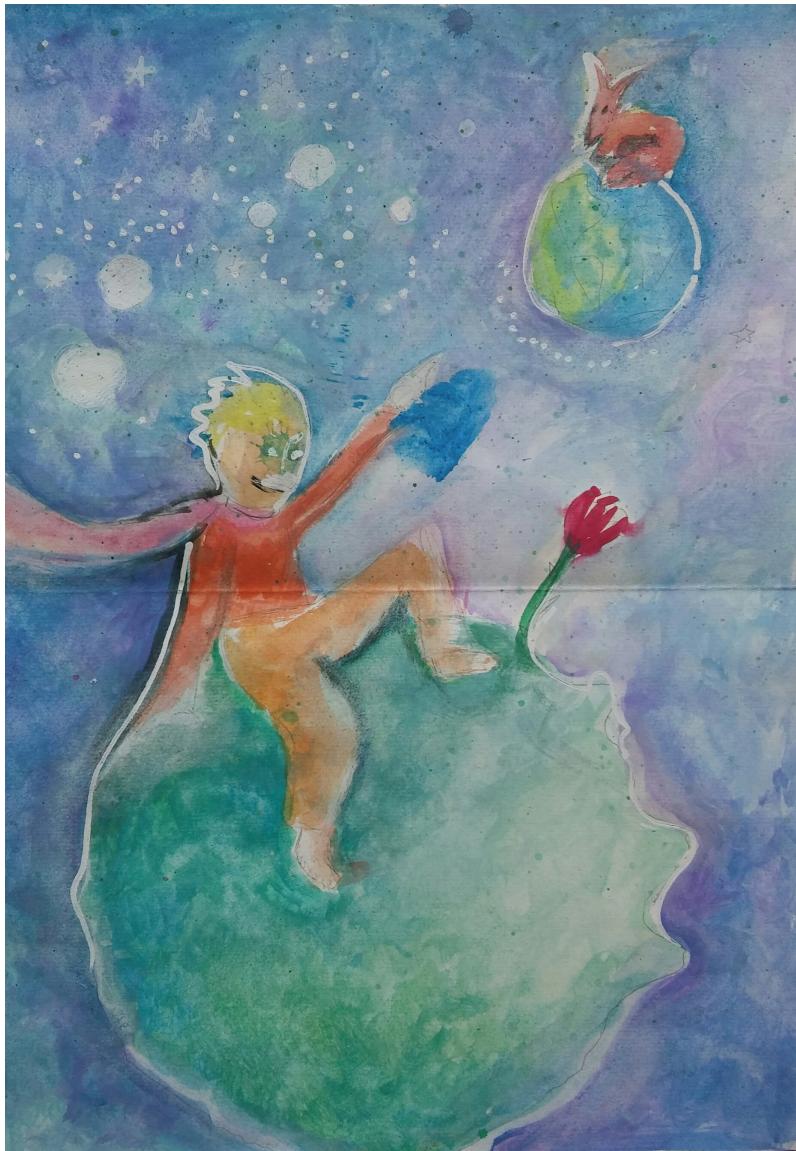
Iva-Valeria Ornik, IV. g razred

2. nagrada – srednja škola

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorkica: Ljiljana Butković, prof.

Po zl ca 113

Leonarda Lovrić, VIII. razred
Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica
Mentorica: Suzana Kljuš, prof.

Nema ga, ali je ipak tu

Nepomično sjedim na udobnom stolcu svoje sobe i negdje u podsvijesti čujem lagani otkucaj kazaljke na satu. Sjedim i razmišljam o vremenu koje mi neprestano klizi i odlazi u nepovrat, te se pitam što je uopće vrijeme.

Vrijeme zasigurno ne mogu vidjeti, čuti, opipati, pa čak ni osjetiti. Njega nema, ali je ipak tu. Prisutno je u svakom našem čekanju, planiranju, učenju, druženju, razmišljanju... Gledam u sat. Točnije, gledam u kazaljke koje se neprestano vrte u krug i ne prestaju. Osjećam kao da mi vrijeme stalno bježi i ne želi se zaustaviti. I na tren pomislim da sam tu, da ga pratim u stopu, ali me ono i dalje neumorno pobjeđuje. Svaki moj dan, svaki moj trenutak vrijeme kao od šale ostavi negdje daleko u prošlosti. Daleko u nekim sjećanjima. Tek što pomislih da se zaustavilo barem nakratko, ono i dalje teče pa teče. I evo prolaze već sati i sati otkako sjedim i razmišljam. No kazaljke me požuruju. Daju mi znak da ubrzam, kao da me i samo vrijeme poziva na utrku. Svojim nijemim i minimalističkim pokretima kazaljke me guraju naprijed. Guraju moje misli u budućnost. No nije li suludo prelaziti rijeku ako nismo izgradili most? Napokon shvaćam! Nakon dugo vremena uspjela sam spoznati prošlost, sadašnjost i budućnost. Dosad je sve moje misli okupirala prošlost i budućnost koje su apsolutno nebitne pokraj ovako lijepih sadašnjosti.

Sad, baš u ovom trenutku, osjećam da sam mu napokon blizu. Baš poput trkača u utrci trčimo rame uz rame. Na meni je samo da sada učinim sve što mogu, dam sve najbolje od sebe. Sada je vrijeme da živim život punim plućima, a ono što je bilo ili će tek biti ostavim negdje daleko, daleko.

Petra Filipović, IV. g razred

3. nagrada – srednja škola

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica

Mentorica: Ljiljana Butković, prof.

Po Zi Ca 115

Sadržaj:

Predgovor

Splet slike i riječi kao odraz jednoga vremena

Irides Zović.....4

Literarni radovi Poreč

Ispočetka

Nina Slišković.....6

Prekinuto djetinjstvo

Rebeka Demarki Milanović.....8

Govor za moj osamdeseti rođendan

Sara Šergo.....10

Nono Pino

David Fiškuš.....12

Questo è il mio cane

Lucia Sorčić.....14

Prodavačica osmjeha

Anamaria Sokač.....16

Djevojčica sa šibicama

Dora Hrelja.....20

Kiša

Adrian Zbašnik.....22

Spomenici života

Ana Ritoša.....28

Tonina

Eva Fiškuš.....30

Il ruscello

Chiara Sirotić.....32

Literarni radovi Zabok

Maček Ruda na krovu	
Roko Knezić.....	38
Ljubav za Rusiju	
Marija Ban.....	42
Vjetrovita priča	
Leon Krklec.....	44
Bojište ljubavi	
Leonarda Ban.....	46
Napokon si poveda "fala"	
Lea Beber.....	48
Selska idila	
Luka Poslon.....	50
Ribička priča	
Maksim Šenjug.....	52
Stara kuća broj 4	
Lorena Filko.....	54
Štela sem ti reći...	
Lorena Prugovečki.....	56
Trgatva	
Lorena Grahovar.....	58
U nježnim rukama	
Leda Varžić.....	60
Opsesivno-kompulzivni poremećaj	
Tamara Jakopović.....	62
Serijska životu	
Zrinka Vrček.....	64
I Feel Fine	
Rebeka Petković.....	68
Alighieri je kriv	
Marija Tomorad.....	72

Učionica B3

Agata Gredičak.....	74
Ocean na papiru	
Helena Dolovčak.....	77
Između dva svijeta	
Ana Gregorić.....	80
Grm lavande na planinskem proplanku	
Doroteja Kunštek.....	82
Novačnica	
Marija Valić.....	85
Na Badnjak	
Anamarija Križaj.....	87

Literarni radovi Crikvenica

Biseri – metafora za život

Franka Rogić.....	90
-------------------	----

Povratak na rodnu grudu

Andrej Brožičević.....	92
------------------------	----

Jutro u luci

Matilda Salma.....	94
--------------------	----

Biser, dar mora

Dalia Pelić.....	96
------------------	----

Da sam ja zima

Mauro Pobor.....	97
------------------	----

Kad je vidim, prođu me trnci...

Juraj Rasonja.....	98
--------------------	----

Maturalac

Nora Smiljanić.....	100
---------------------	-----

Moj nonić

Dominik Baričević.....	102
------------------------	-----

Moj dida

Ana Butorac.....103

Moj život u budućnosti

Dora Rajković.....105

Noćni krajolik

Noa Pahlíć.....106

Suze na majčinom licu

Ivan Jadro.....108

Boja mojih misli

Anton Bilić.....110

Vrijeme na desnoj strani

Iva-Valeria Ornik.....112

Nema ga, ali je ipak tu

Petra Filipović.....114

Likovni radovi Poreč

Petra Radoičić.....7

Leona Ramljak.....11

Gloria Dassena.....12

Emily Radošić.....17

Leona Ramljak.....24

Ivana Sluganović.....29

Ivana Sluganović.....33

Likovni radovi Zabok

Eva Novak.....41

Ivan Presečki.....43

Fran Herčko.....	49
Lucija Kranjec.....	53
Inga Sadaić.....	57
Marta Dlesk.....	61
Martin Viher.....	71
Tea Preberina.....	73
Valentina Vukmanić.....	79

Likovni radovi Crikvenica

Rea Vukić.....	91
Matilda Salma.....	93
Patricia Novaković.....	95
Edis Azirović.....	99
Luka Sobol.....	104
Frane Matošić.....	107
Dora Kabalin.....	109
Leonarda Lovrić.....	113